BARCELONA: PER EDICIÓ DUES PESSETES CADA MES

La Veu de Catalunya

10 cts.

PENINSULA: 7'50 PTS. Trimestre UNIÓ POSTAL: 15 PTES. Trimestre

Any XXXII. - Núm. 8.343 - Dimecres, 20 de desembre de 1922 — Edició del matí — Oficines i impremta: Escudellers, 10 bis. - Telèfon 184 A

D.ª Teresa Serra i Bohigas

DE VENDRELL

va morir el dia 8 del mes corrent

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

El seu espòs Josep Vendrell Sala, fills Mercè, Carme, Andreu i Jacint, fills polítics Antoni Mañé i Enric Palau, néts, germà Jacint Serra i Bohigas, germans polítics oncles, nebots, cosins, parents tots i les raons socials **Manufacturas Textiles Balet Vendrell, S. A., E. Palau y C.ª, A. Mañé Jané Sucesor de Badia y Mañé i Manufacturas Serra-Balet, S. A.**, en recordar tan sensible pèrdua als amics i coneguts, els preguen que la tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir als funerals que, per a l'etern descans de la seva ànima, se celebraran avui, dimecres, dia 20 del corrent, a dos quarts d'onze del matí, a l'església parroquial de la Puríssima Concepció, pel qual favor els quedaran altament reconeguts

Les misses després de l'Ofici i de seguida la del perdó

El dol es dóna per despedit — **No es convida particularment**

Els Emms. i Rvdms. Srs. Cardenals Arquebisbes de Tarragona i Burgos, Nunci de S. S. i els Excms. i Il·lms. Srs. Bisbes de Barcelona, Lleyda, Seu d'Urgell, Vich i Solsona, s'han dignat concedir 200, 100 i 50 dies d'indulgència en la forma acostumada.

Underwood

Campió durant

17 anys consecutius

C. M. Guillem Trúniger, S. A. Balmes, 7 - Barcelona

FRANCESC FERRER ANGLADA

Cristalleria, Pisa i Porcellana

Despatx i Vendes: Rda. Universitat, 6 — Teléf. 5510 A

Magatzems i Tallers: Carrer Corts, 413 — Teléf. 317 H

Aquesta casa rep contínuament, de les més importants del país i de l'estranger, les últimes novetats en **Vaixelles, Jocs de café, te, Serveis cristall, Bomboneres, Majòliques, etc., etc.**

Vaixelles angleses
Mintons

Serveis cristall
Baccarat
Val Sant Lambert
Badalona

Decoració de Vaixelles: Pisa i Porcellana a gust del comprador, models novetat efectuats als seus TALLERS DE DECORAT

Serveis per a Restaurants, Cafès, Balnearis i Comunitats Religioses.

Expedicions a Provincies

Vendes a l'engròs i detall

6 - Ronda de la Universitat - 6

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica: MARSANSBANK

Apartat de Correus núm. 1.

Telèfons números... 4530 A. 4531 A. 4532 A.

SUCURSAL A MADRID
Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

MOSAICS E. ESCOFET & Cia
Ronda Universitat, 20

Capses per a torrons varietat i economia. Antiga casa BARGUES. — Sant Pau, 38.

Dr. Montañá dels Hospitals de París. Pell i Venèri. Sant Pau, 28, principal, 2.

LLENCERIA PER A LLIT
MANTES-EDREDONS etc.
FÀBRICA DE GÈNERES DE PUNT I LLENCERIA
J. GRAU i C.ª
LA CIUTAT DE MATARÓ
Despatx: BARCELONA Rda. S. PERE 315

Els Cafès La Portorriquenya són els més fins i aromàtics. Plaça del Bonsuccés i Xuclà, 25.

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona.—Dia 19 de desembre de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 760'1, 759'8, 760'0.

Termòmetre sec: 12'8, 17'0, 13'8.

Termòmetre humit: 10'0, 11'9, 9'9.

Humitat (centèsimes de saturació): 68, 51, 68.

Direcció del vent: ONO., O., S.

Velocitat del vent en metres per segon: 6, 3, 2.

Estat del cel: Quasi serè.

Classe de núvols: St.K.C., Alt.St.K, K., St.K.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 17'0; mínima, 10'5; mínima prop del sol: 7'8.

Oscil·lació termomètrica: 7'1.

Temperatura mitja: 14'0.

Precipitació aquosa, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0'0 mm.

Recorregut del vent en igual període: 139 km.

Observacions particulars: Boira al matí.

El director, E. Alcobé.

Paraigües Cardús Portaferrissa, 10.

Han visitat el senyor Luengo, delegat regi d'Ensenyament primari, els mestres senyors Hernàndez, Galí, Casas, Sàncho i Tauré, la presidenta del Consell Directiu de l'Institut de Cultura per a la Dona, la Superiora de l'Orfenat de Sant Josep, el senyor Dalmases, Sra. Sanz, presidenta i la secretària de les Escoles Catòliques, directora de l'Escola graduada de nenes del carrer del Bruch, senyora Cortès acompanyada de les altres professores de secció, la senyora Carbonell i mestresses de l'Escola graduada de nens del carrer del Pi, la senyora Ortega, senyora Cunillera, senyor Fontcuberta, senyor Palomares i la presidenta i secretària del Guarda-robes del Rosari.

Basant-se en la petició feta per una de les mestresses, la Junta Municipal d'Ensenyament Primari, presidida pel senyor Luengo, en la seva última sessió, va pendre l'acord de demanar informe als degans dels mestres d'aquesta capital, sobre la conveniència de traslladar a la tarda del dissabte la festa que de consuetut se celebra els dijous a les escoles.

Visità el senyor Luengo, l'Institut de Cultura Popular per a la Dona, podent apreciar la importància d'aquest Centre, on concorren prop de dues mil alumnes a càrrec de dignes professores, que foren molt felicitades per l'expressat senyor.

Vaixelles PORCELLANA J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Tingué lloc als claustres de l'església de Santa Anna, el repartiment de robes als pobres, organitzat per «L'Abric dels Pobres».

Presidí el repartiment el delegat d'Ensenyament primari, En Manuel Luengo, acompanyat de la presidenta del Guarda-robes, senyoreta Maria Lluïsa Quadras i altres senyores i senyoretes de la Junta.

El nombre de pobres que acudí fou tan considerable, que els guàrdies de seguretat i urbans es van veure impotents en algunes ocasions per a garantir l'ordre del repartiment, i fou necessari tancar el reixat de ferro del pati, no permetent l'accés als claustres sinó grups de cinc a sis.

L'acte durà fins prop de les dues de la tarda.

- ESTUFES
PETROLI
de les millors marques
Llorens Germans. Rambla Flors, 30

Estant pescant al moll del Morrot dilluns matí, el vell Hipòlit Hernàndez, de 62 anys, tingué la desgràcia de caure a l'aigua, essent extret per l'industrial de carbons don Llorenç Cruz de la Fuente, qui pogué salvar-lo de la mort.

En sortir de l'aigua el senyor Cruz es trobà a faltar la cartera contenint 3.725 pessetes en billets del Banc, un billet íntegre de la Loteria de Nadal i diversos documents.

JOIES **VILANOVA** Unió, 6

Dintre d'una botiga del carrer Jaume Giralt foren detinguts dos subjectes anomenats Carles Riberque i Ginés Gambin, els quals hi havien entrat amb el propòsit de robar.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Al dispensari de Santa Madrona fou curat Francesc Plana i Codina, de 55 anys, el qual presentava ferida contusa al dit anul·lar de la mà dreta, de pronòstic lleu, que s'havia causat al moll de Sant Bertran treballant a la descàrrega de carbó mineral.

-Sangrà Pelayo, 11. T. 1478 A. **Banyeres**

Al dispensari del carrer del Taulat fou curada Juliana Barceló, de 42 anys, la qual presentava erosions a la cara, de pronòstic lleu, que li havien causat dues veïnes en barallar-se amb elles.

S'avisa els que tinguin joies pignorades a la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat, Sucursal, núm. 1 (Padró), abans del 31 de març últim inclusiu, que en la subhasta pública que se celebrarà en aquest Mont de Pietat el dia 26 de gener es procedirà a la venda de les penyores dels préstecs núm. 28.000 al 31.000 que no hagin estat prorrogats, desempenyorats o venuts anteriorment.

FORN del CISNE
Pelayo, 38. Telèfon 2073-A.
Festes de Nadal
Esplèndid assortit d'elegants paneres i riques capses per a torrons i objectes propis per a regals. Torrons especials de crema i nata.

A una escala del carrer Comte de l'Assalto, dos subjectes van pendre tot el que portava, que eren 25 pessetes, a Francesc Fernàndez.

Els atracadors foren detinguts i es diuen Ramon Garcia i Marian Molins.

Mobles americans
per a DESPATX
TRAVESSERA, n.º 9
(cantonada Salmerón)

Ha estat detingut i posat a disposició del Jutjat Florenci Peña Llovera, al qual es considera complicat en un robatori comès en una botiga de la Plaça de l'Angel.

Gran exposició i venda de rostidores i plates per al forn d'«Aluminite» i «Lucifer», vaixelles de porcellana, serveis de cristall, copes xampany i objectes per a present.
Cristalleria Esteva, R. Catalunya, 85.

S'avisa als que tinguin robes pignorades a la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat, Sucursal núm. 2 (Sant Pere), abans del 28 de febrer últim inclusiu, que en la subhasta pública que se celebrarà en aquest Mont de Pietat el dia 22 del corrent, es procedirà a la venda de les penyores dels préstecs núm. 87.423 al 100.000 i del 1 al 23.268 que no hagin estat prorrogats, desempenyorats o venuts anteriorment.

ARTICLES PER A FER
PRESENTS DE NADAL
i per a taula. — Preus baratíssims
FÀBRICA D'ORFEBRERIA
4, Portaferrissa, 4

El propvinent divendres, dia 22, a dos quarts de set de la tarda, tindrà lloc a l'Ateneu Barcelonès (Canuda, núm 6), la conferència que organitzada pels Patronats de lliberts i presos s'ha confiat a don Ramon Albó i Martí, per tal d'exposar la gravetat i transcendència de les últimes disposicions referents al pas a l'Estat de les atencions carcelàries.

Al Col·legi del Sagrat Cor de Jesús hi farà el dia 23 del corrent una vetllada a càrrec dels alumnes del tercer curs de batxillerat.

Fins el dia 15 havien ingressat a les arques del Tresor, per la venda de bitllets corresponents a la rifa de Nadal a Barcelona, 25.644,000 pessetes, contra 22.153,000 pessetes despatxades l'any passat en igual data, la qual cosa representa un augment de 3.491,000 pessetes.

Les administracions que més han venut són: la número 122, que porta venuts per valor de 7.100,000 pessetes; la número 6, amb 3.228,000; la número 8, amb 1.959,500; la número 20, amb 1.416,000; la número 29, amb 1.132,000; la número 7, amb 856,000; la núm. 4, amb 832,000; la núm. 14, amb 682,000, i la núm. 9, amb 673,000. Les altres no arriben a 500,000 pessetes.

Com a dada curiosa cal consignar que l'administració núm. 12, de la Rambla, a primer del més actual portava, sola, venuts més bitllets que totes les administracions de Madrid plegades.

Ha tornat de Londres, complerta la missió que a la capital britànica li confià el Comitè Organitzador del Congrés del Comerç Espanyol i Americà, el distingit economista N'Andreu Bausili.

S'ha publicat la següent ordre general de la Plaça:

«Per a complimentar la R. O. telegràfica del dissabte, dia 16, concedint llicències de Pasques, els senyors primers caps dels Cossos, trametran als respectius governadors militars, relació dels caps, oficials, classes i tropa, que desitgin gaudir-la, des del propvinent dia 20 fins el mateix dia del mes de gener, figurant com a màximum en les propostes, un terç dels presents per classes, si ho permeten les atencions del servei, preferint-se en tot cas, quant a tropa, l'antiguitat, bona conducta i més temps sense gaudiment de permís, així com que prestin el servei a files.

Respecte als senyors caps i oficials, marcarà la preferència l'antiguitat i més temps sense gaudir cap permís.

La tropa tindrà dret a haver sense pa; i la propera revista de Comissari serà el dia 20 de gener, amb la situació del dia primer.»

Per la brigada mòbil han estat trobades les joies, valuades en 5,000 pessetes, que foren sostretes del domicili de N'Elvira Taronji i Aladreu, situat al carrer de Septimània.

També ha estat detinguda l'autora del fet, qui ha resultat ésser la jove de 20 anys, Adela Rodríguez, Jagüe, que feia algun temps que servia com a minyona a casa de la senyora Taronji.

Les joies foren trobades en un amagatall d'un quarto rober.

Seguint el costum, el Centre Cotoner de Barcelona, festejà el dia de la seva Patrona, Nostra Dona de l'Esperança, celebrant al matí un solemne ofici a la capella de les Germanes de la mateixa advocació. La part musical anà a càrrec de la Capella de Música de Sant Felip Neri, que, sota la direcció del mestre En Lluís Millet, executà la «Missa Pontificalis Prima» de Lloreng Perosi. La prèdica, excepcionalment notable, estigué a càrrec del doctor En Lluís Carreras, prevere, i catedràtic d'aquest Seminari Conciliar. La concurrència, nombrosíssima i distingida, composta en la seva major part de famílies dels socis, va sortir complaguda.

A la nit se celebrà, al Restaurant Martin, el banquet anual, el qual va transcórrer en mig de cordialitat. A l'hora dels brindis, prenguerem la paraula el president, S.r Solé Graells, el senyor Roura com a degà dels presents i el senyor Cunellas, com a representant de la Joventut, essent les paraules de tots d'enaltiment per a l'obra del Centre Cotoner, fent vots per la seva prosperitat.

El Comitè de la Societat Italiana «Dante Alighieri», Secció de Barcelona, ha acordat donar gratuïtament a cada soci un carnet d'identitat personal, perquè li serveixi també de presentació en els altres Comitès de la «Dante», que es troben a les principals ciutats d'Itàlia i del món. Els socis podran recollir-lo a la Secretaria de la «Dante Alighieri», Casa degli Italiani, passatge Mèndez Vigo, 8, tots els dies feiners, des de les sis a les vuit de la tarda.

D'acord amb el governador, la Federació general de Venedors de Peix fresc de Barcelona, ha sospès la manifestació anunciada per avui, dia 20 de l'actual, a les cinc de la tarda, fins a un altre dia.

La Comissió de Foment, en la Junta celebrada ahir, aprovà el projecte d'il·luminació de la calçada del Parc que porta al mercat Central del Peix, formulat per la Direcció general de Serveis tècnics municipals.

Avui tindrà lloc la segona conferència sobre Pedagogia catequista, a les sis en punt de la tarda, a la sala d'actes de la parròquia major de Santa Anna.

Ha començat a publicar-se el diari del matí, redactat en castellà, «La Palabra».

A disposició del jutjat de la Barceloneta, que els tenia reclamats per haver venut pegats per a produir lesions, a Francesc Bernabé, ingressaren als calabossos del jutjat Josep Caballero Roig i Alar Caldoch Almedar.

Francesc Bernabé fou detingut i és a la presó, acusat de facilitar pegats a obrers perquè, amb les lesions simulades, poguessin cobrar les quantitats que els corresponien com a accidents del treball en les Companyies asseguradores.

També ha estat detingut Genís Jiménez Bolorino, suposat lesionat i propagandista dels pegats al·ludits.

Davant del Cinema Kursaal de la Rambla de Catalunya, l'auto número 6560 va atropellar a Mercè Sanmartín, de 15 anys, trencant-li l'ansa del coll dreta.

Cridat el metge senyor Sabaté a cuidar una malalta del carrer de Sant Antoni Abat, fou agredit pel cunyat de la malalta, Emili Planas, advocat, per resentiments anteriors, resultant el senyor Sabaté amb contusions a la galta esquerra.

Al Passeig de Gràcia, cantonada a la Diagonal, va caure de la bicicleta rebent ferides a l'ull esquerre i contusions generals, Ot Herrera Fernàndez.

Al carrer de Sant Andreu van barallar-se Pere Erra Miquel, de 25 anys, i Pere Orra, resultant el primer amb ferides lleus a les barres.

Al carrer de Sant Rafel es barallaren Teresa Samaranch, de 60 anys, i Miracle Campaña Guiles, de 44, armant un gran escàndol i fent-se contusions que les obligaren a anar al dispensari.

Al carrer de Salmerón, davant de la parada dels tramvies de Gràcia, han pujat a un tramvia Francesc Salvey Pérez, de 33 anys, casat, i Josep Salvey Pastor, de 53, vidu, i han agredit a cops de parpalina el conductor Il·luminat Gonzàlez López, de 25 anys, produint-li ferides lleus al cap.

El motiu de l'agressió era haver estat el Francesc Salvey atropellat per un tramvia que guiava l'agredit.

Tancant la porta d'un vagó a l'estació del Nord, s'ha produït ferides de pronòstic reservat a la mà dreta Nemesi Pisa Galàn, de 57 anys.

El veí del carrer de Blai, Miquel Vila Querol, de 55 anys, va sofrir un atac de feridura trobant-se a una tenda del mateix carrer, havent de conduir-lo al dispensari, i després, a l'Hospital de Santa Creu.

— Assegurem que el **Champ-Sors**, etiqueta verda, és el millor xampany

Una gultza donada per un cavall a Daniel Pau Gavarre, de 27 anys, rebut al carrer de Sant Andreu, va obligar-lo a anar al dispensari de la barriada a curar-se una ferida lleu al peu

Per al millor obsequi
Aparells fotogràfics
Cines per a la família
Joguines instructives
Visiteu els magatzems
Cuyàs - Portal de l'Angel número 11

EL SIGLO

FINS EL DIA 24 DE DESEMBRE **VENDA** A PREUS EXCEPCIONALS D'ARTICLES PER A

PRESENT TAULA i CUINA

Vegin-se les escaparates

DEL 16 al 31 DE DESEMBRE **REBAIXA** sobre les peces confeccionades en existència

40 per 100 en models de vestits per a senyora i capells per a senyora i nena.
25 per 100 en models de vestits per a nena.
20 per 100 en bruses, faldilles, refajos, bates, abrics de senyora, formes per a capell i davantals per a nenes.
15 per 100 en capells per a nen.

SECCIÓ DE FLORS I PANTALLES Gran assortit en flors per a saló. **Ultima novetat** en fruites per a guarniment de menjador. - Immens i variat assortit en cintes.

SALONS DE BELLES ARTS (Primer pis)
ACTUALMENT OBRES de
ARMENGOL. - BALMAS. - BENLLIURE.
GUADALUPE - MORAGAS.

L'Escola Superior d'Agricultura

Curs preparatori i Secció d'Ensenyament postal

El dia 10 del mes de gener començarà a l'Escola Superior d'Agricultura, de Barcelona, el curs semestral preparatori, per a tots aquells alumnes que desitgin ingressar el curs vinent, i no tinguin prous coneixements de les matèries exigides per a l'admissió.

El curs comprèn les assignatures: Nocions de Matemàtiques (Aritmètica, Algebra i Geometria). Nocions de Física. Nocions de Química, Geografia, Català i Llengua francesa. L'Escola fa remarcar als propietaris agricultors la utilitat d'aquest curs, organitzat per a facilitar als alumnes poc preparats l'ingrés a l'Escola, reunint en un semestre els coneixements fonamentals necessaris per a començar en bones condicions els seus estudis.

També el mes de gener s'instaurarà l'ensenyament postal, en les branques en que han quedat editats els textos consegüents. Aquest ensenyament es dedica als agricultors que volen apendre una matèria especialitzada, i no poden absentar-se del seu lloc de residència. L'ensenyament postal es completarà amb cursets pràctics de curta durada. Aquest any es començarà amb les matèries següents: Adobs, olivera, ametller, màquines agrícoles, anàlisis d'adobs. Alimentació del bestiar, reproducció i herència en el bestiar, malalties del bestiar. La vaca lletera, anàlisis de la llet. Fabricació de vins, anàlisis de vins. Fabricació d'olis. Fabricació de conserves. Organització de Sindicats Agrícoles.

Els alumnes es poden inscriure a una o a vàries de les assignatures que vulguin apendre.

Tots els que desitgin més detalls, referents al curs preparatori o a l'ensenyament postal, poden demanar-los a la secretaria de l'Escola Superior d'Agricultura, Urgell, 187, Barcelona.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

ARRIBADA DEL REI

Madrid, 19, 2 tarda.

En l'exprés d'Andalusia ha tornat aquest matí a Madrid, el Rei, procedent d'Almeria.

A l'estació l'esperaven el cap del Govern, els ministres que es troben a Madrid, les autoritats i l'Alt Comissari d'Espanya al Marroc, general Burguete.

Després de les salutacions obligades, el Rei ha marxat al Palau, retirant-se a descansar.

Per aquesta causa no ha rebut cap audiència, ni dels ministres de torn.

EL GOVERN I L'ALT COMISSARI

Com estava anunciat, avui s'ha celebrat al ministeri d'Estat la primera conferència de l'Alt Comissari amb el Govern, per a tractar de la situació actual del Marroc.

A tres quarts de dotze han arribat al despatx del senyor Alba l'Alt Comissari, general Burguete, i el ministre de la Guerra, senyor Alcalà Zamora.

Els senyors Alba, Alcalà Zamora i general Burguete han estat reunits fins prop de les dues de la tarda.

En aquesta primera reunió els dos ministres han escoltat els informes verbals que ha donat el general Burguete, qui ha contestat a les preguntes de caràcter informatiu que li han dirigit els dos ministres sobre el problema marroquí.

El ministre d'Estat dedica a aquest assumpte la major part dels seus dies de les seves nits, puix que algunes d'aquestes no h aabandonat el seu despatx fins a les dues de la matinada.

Per això, en arribar, el diumenge, l'Alt Comissari, li recolli les dades i informes escrits que portava, i examinant-los ha passat aquests dies, al mateix temps que reunia les dades que tenia directament el Govern i que li foren remesos per l'anterior ministre.

Així, en celebrar-se avui la primera conferència amb l'Alt Comissari, el ministre d'... hi ha acudit, no sols suficientment preparat, sinó amb un criteri format referent al problema tal com l'entén l'actual Govern.

D'aquesta primera reunió no han facilitat els conferenciants cap referència oficial, ni era possible, perquè la deliberació no ha acabat.

Demà es repetirà també la conferència, però assistint-hi el marquès d'Alhucemas.

Les primeres impressions que té el Govern de la situació del Marroc, sense ésser pessimistes, no són tan satisfactòries com podria esperar-se.

MANIFESTACIONS DEL PRESIDENT

A la una de la tarda el cap del Govern ha rebut els periodistes.

—Com veuen — ha dit — aquest matí ha arribat el Rei, procedent de Almeria i ha vingut molt satisfet de la rebuda que li ha tributat la població.

A la mateixa estació he dit al Rei que no hi havia res extraordinari, i davant d'això el Rei m'ha dispensat d'anar al Palau per a despatxar amb ell.

Ara — ha afegit el marquès d'Alhucemas — estaran conferenciant en el ministeri d'Estat el ministre d'aquest departament i el de la Guerra amb l'Alt Comissari.

Demà conferenciaran els mateixos personatges amb mi.

Quan acabaran aquestes conferències es reunirà el Consell de ministres, per tal d'informar-se del resultat.

EL JOC

El nomenament dels nous governadors i les instruccions que reben en marxar a llurs respectives provincies converteixen en problema de gran actualitat la qüestió del joc a Espanya.

En efecte, totes les autoritats que desfilen per Governació per a acomiadar-se del ministre, reben l'ordre de prohibir el joc en llurs respectives provincies.

Això de la prohibició del joc és un criteri ferm de l'actual ministre de la Governació, i segons sembla aquesta decisió, no sols es refereix a les provincies, sinó també a Madrid.

Està clar que a Madrid topa el duc d'Almodóvar del Valle, amb la dificultat que gran part del diner que és recapta pel joc està destinada al sostenimient d'institucions de caritat, i singularment l'Associació Matritense de Caritat, que recull, allotja i sosté milers de famílies.

En anar suprimint a Madrid les cases de joc que no tenen cap garantia, i que més que tals casinos són veritables timbes, el ministre i les autoritats de la Cort tenen que cercar els ingressos substitutius que aquells proporcionaven amb el joc.

Ja han estat tancats a Madrid alguns llocs on es jugava d'amagat de tota inspecció i vigilància, i continuaran oberts aquells circols que pel seu règim sever i pel seu funcionament impedeixen que el joc sigui un alicient a l'abast de tothom.

Ara el ministre de la Governació està estudiant els mitjans de proporcionar a les Associacions de caritat aquells recursos necessaris per a llur sostenitment.

El ministre de la Governació, perseverant en la seva campanya de sanejament, ha circulat ja les ordres perquè no es cobri als cafès, bars, tavernes i altres establiments anàlegs, les quantitats que l'Associació Matritense de Caritat rebia, com a pagament de la tolerància que amb ells es tenia, per a tenir-los oberts, després de l'hora assenyalada per les autoritats.

Mantenir aquesta mena d'impostos era una cosa vergonyosa, i preferible és atorgar als dits establiments un marge de transigència, però sense convertir-los en una explotació amb anuència de l'autoritat.

LA «GACETA»

Madrid, 19, 4'15 tarda.

La «Gaceta» publica:

Reials Ordres del ministeri de la Guerra, disposant que es tornin als individus que s'expressen les quantitats que depositaren per a la reducció del temps de servei a files.

Reial Ordre de Guerra, disposant que per a l'adquisició d'un model de cuina portàtil per a oficials, se celebri un concurs que s'ajusti a les bases que es detallen.

Reial Ordre de Finances, disposant que els carregamenets de moresc que arribin als ports del Cantàbric i Galicia, del 15 del corrent mes en endavant no tindran dret a gaudir del benefici aranzelari establert en la llei de 10 de juny darrer.

DEL TREBALL

Aquest matí, la Cambra Industrial de Madrid ha visitat el ministre del Treball.

El senyor Chapaprieta ha manifestat que havia conferenciat amb el director d'Ordre públic perquè li facilités els informes que tingués referents al conflicte dels tramvies de Bilbao.

Demés, ha indicat al governador de Biscaia la conveniència que vagi immediatament a pendre possessió del seu càrrec, perquè pugui trametre dades referents a la solució d'aquest conflicte.

AL PALAU

Aquest matí ha complimentat a la Reina donya Maria Cristina el ministre de Finances, senyor Pedregal amb la seva esposa.

DE FOMENT

El ministre de Foment ha rebut avui la visita del president de la Diputació de Madrid, el qual li ha demanat que l'Estat concedeixi terrenys de la Moncloa per a la construcció de l'Hospici, contestant-li el senyor Gasset que estudiaria l'assumpte, malgrat els inconvenients que presenta perquè la majoria dels terrenys demanats estan dedicats a plantacions que el ministeri de Foment ha de defensar.

Després ha parlat el senyor Gasset de l'estat en què es troben les carreteres, dient que ha tornat a ésser aquest assumpte d'actualitat, amb motiu del viatge del Rei a Almeria. El monarca s'ha condolgut de l'estat en què es troben les carreteres. Això — ha afegit el senyor Gasset — sempre m'ha preocupat, reconeixent la seva importància. Fa temps que vaig demanar un crèdit de 187 milions, que no fou aprovat, i si s'hagués aprovat a aquestes hores tindríem carreteres en bon estat.

Ha acabat dient que havia conferenciat sobre la qüestió del blat amb els senyors Matesanz i Cànovas del Castillo. Aquests senyors havien conferenciat abans sobre el mateix assumpte amb altres ministres.

El comte de Romanones ha rebut al seu despatx oficial una representació de la Cambra de la Propietat, integrada pel seu president, senyor comte de Cajal, i altres.

ARTICLE D'«A B C» DE TENDENCIA SEPARATISTA

«A B C» publica un extens article que titula «El más grave problema de la vida nacional.—Queremos que Cataluña piense serenamente sobre este dilema: hermanos o extranjeros», en el qual comença per recordar que dies enrera publicà el seu primer article sobre la realitat del pensament separatista a Catalunya, i afegeix que portava alguns anys recollint testimonis de les propagandes separatistes de Catalunya quan el va escriure.

També fa avinent que lluita, fa anys, per a mantenir l'espanyolitat de Catalunya, volent creure de bona fe que és cert com aquí a Madrid afirmen els professionalistes de la política catalana, que els aldarulls separatistes són obra solament d'uns quants boigs, i que porta alguns anys esperant inútilment que els catalans que es creuen espanyols mostrin llur opinió en públic contrària a totes aqueixes propagandes; però ja ha perdut aquesta esperança. S'ha convençut que aquests espanyols senten flaquesa en llurs conviccions i cada dia estan menys disposats a fer valdre llur fe davant l'allau d'un front únic que agenollat a la Cambra del Rei posa la mà dreta damunt els Evangelis i jura la Constitució per a ésser ministre i amb l'esquerra escriu les infàmies i calúmnies que apareixen a «L'Estat Català», i redacta el manifesta dels separatistes catalans que es fingeixen expatriats a París i cursen missatges a la Societat de les Nacions demanant que escolti el clam de l'esclavitzada, de la tiranitzada i de l'explotada Catalunya.

Quan ens hem convençut — diu — que el poble català ha estat enganyat i enverinada la seva consciència amb l'odi a Espanya i es prepara en la generació jove la recluta de legionaris, hem escrit el nostre article anterior.

Tothom recorde els successos de caràcter internacional, com la visita del general Joffre a Barcelona, en la qual Espanya fou insultada sense que ningú sortís en defensa seva: al contrari sempre ha quedat impune el delicte, i això en la premsa estrangera servil per a crear un irredemptisme català, fent que els seus prohoms, amb En Cambó al cap, es presentessin compungits a Madrid dient que el problema s'agudiza, de què les estridències són obra d'uns quants dements, que a Madrid hi ha incomprensió del problema català, que no som europeus com els catalans, que la Mancomunitat té poques delegacions que cal protegir més l'Exposició d'Indústries Elèctriques i que Catalunya necessita l'autonomia integral.

I els Governs espanyols i el Parlament han anat transigint des dels temps de «Cu-Cut!» fins ara, en què les mateixes injúries es repeteixen en «L'Estat Català» i LA VEU DE CATALUNYA.

Ja veuran des d'En Maura fins l'últim polític espanyol que les concessions i la convivència no trenquen aquest front únic.

Després d'haver incorporat els prohoms catalans als ministeris, sots-secretaries i direccions generals, sense que aportessin cap vestigi d'ideal ni de procediments moderns, novissims, segueixen parlant el mateix llenguatge a la Rambla i venint a Madrid a dir que no es faci cas de les estridències.

Nosaltres preguntem al senyor Maura, com a president de l'Acadèmia espanyola, i al senyor García Prieto, que avui governa, si hi ha cap Estat al món, des d'Anglaterra o els Estats Units a Abisínia, que hagués tolerat alguna cosa semblant.

Quan un ministre de la Nació arriba a Barcelona per a portar un nou do a la Mancomunitat, se li diu en català que l'idioma espanyol és un tatuatge que infama el cervell d'aquell poble. I això es diu quan els Estats Units imposen l'anglès en la vida social i a les escoles de Puerto Rico i Filipines i quan França, en discutir el seu pressupost d'Instrucció pública, proclama el seu propòsit de disposar l'ús del francès a Alsàcia i Lorena i extirpar, no l'alemany, sinó l'alsacià, que és l'idioma d'aquelles llars.

Per tot això, esgotada ja la nostra paciència, haguérem d'escriure dies enrera que cap espanyol no passaria armat la ratlla de Lleyda o de Tarragona i tancàvem el nostre pensament en el dilema de «germans o estrangers».

No hi ha una sola part del territori nacional on els catalans no siguin tractats fraternalment. Els catalans han participat de tots els encerts i de tots les errors d'Espanya; han intervingut en totes les seves batalles i fins en el seus pronunciaments i revolucions. S'ha enganyat el poble català amb els erros i febleses dels nostres partits polítics; i en augment l'engany, s'ha entrevist en els professionals de la política catalana la possibilitat d'un admirable negoci: d'una Catalunya independent sense les responsabilitats i els perills i les enormes despeses de la independència; una Catalunya que podia intervenir en la política nacional i gaudir de tots els beneficis de la ciutadania espanyola i actuar en l'Amèrica hispana a títol d'espanyola, mentre que les seves quatre províncies es tancaran a tot el que no fos català i parlés en català; una Catalunya, finalment, que, alliberada de totes les càrregues nacionals, disposés per als seus productes industrials d'un mercat de vint milions d'espanyols.

S'ha assenyalat el fet d'haver posat Ferran VII l'addittament de reial a tot el que pertanyia a l'Estat, menys al deute, que s'anomenava nacional. Els arbitrants de la política catalana han copiat el procediment. Segons aquest, tot ha d'ésser exclusivament català, des de la notaria i l'escola a la carretera i el telèfon, tot, menys el que ells anomenen el treball i els productes de llur indústria.

Foment del Treball Nacional s'anomena l'organisme que des dels començos de la Restauració aconseguí imposar als governs espanyols la política proteccionista. Per això, per a ésser mercats consumidors tan falta les regions espanyoles; per això és bona la fraternitat: per aquest dogal duaner que eleva la vida de 20 milions d'espanyols, és precisa la unitat nacional.

Comprenem que l'esforç industrial de Catalunya mereix la protecció d'Espanya, puix es troba mancada de primeres matèries, com si amb això la naturalesa hagués volgut privar-la de la possibilitat d'independència. Per això tenen raó en proclamar un aranzel per aqueixes primeres matèries, però també la té Castella quan demostra que les seves terres no poden produir com les Pampes verges australianes.

S'enganya al poble català quan se li diu que per al seu treball fa falta el cercle duaner i que menja el pa car perquè s'impedeix l'entrada de blat estranger.

S'ha anat molt lluny en l'equívoc i Catalunya fa un ensomni de la seva alliberació i de les seves esperances una guerra civil, i nosaltres, amb tot el dolor, podem acceptar una separació, una frontera en els llindars de Lleyda i Tarragona; però una guerra civil, no.

I el dilema és clar i precís: que Catalunya ho pensi bé: germans o estrangers.

Acaba l'article reproduint els paràgrafs més interessants de la carta que el president de l'Associació Catalana d'Estudiants dirigí al delegat del Comitè nacional, quan requerí el concurs d'aquella entitat, amb motiu de la protesta contra la conducta del senyor Millan de Priego.

CANDIDATURA PRO RESPONSABILITATS

Madrid, 1, 5'15 tarda.

En la candidatura que els elements ateneistes preparen per a les pròximes eleccions generals per a exigir les responsabilitats per la catàstrofe marroquina, figuren el general Picasso, un gran d'Espanya, un socialista, un maurí, Robert Castrovido i Lluís Araquistain.

Aquesta candidatura lluitarà per Madrid.

ATEMPTAT SOCIAL A BILBAO

Bilbao. — S'ha registrat un atemptat de caràcter social, les víctimes del qual han estat un tramviari dels recentment admesos, anomenat Restitut Salvador, el caporal de Seguretat Vicens Carracedo i el sereno municipal Feliu García. El primer ha mort a l'acte i els altres han resultat ferits de gravetat.

El succés ha esdevingut de la següenta manera:

Restitut Salvador, quan ha acabat el servei, s'ha encaminat a les oficines de la Companyia per a fer remesa de la liquidació del dia.

En sortir en direcció a casa seva, s'ha trobat amb el caporal Carracedo, que viu a la mateixa casa que el tramviari, a la barriada de Santucho, qui li ha donat escolta.

Quan ambdós anaven pel carrer de Achuri, en passar el fielat, han vist cinc individus que baixaven per la Costa de Miraflores.

A cap d'ells els ha fet entrar en sospita la presència del grup, perquè un dels desconeguts portava un gran cistell.

Als pocs moments, el grup es partí en dos i quan el tramviari i el seu acompanyant anaven a entrar a la barriada de Santucho, de la jurisdicció de Begoña, se sentí una descarrega i caigué mort Restitut.

El caporal, malgrat haver rebut una bala al ventre, tapant-se la ferida amb la mà, corregué en persecució dels agressors, pistola en mà, però la sang perduda en la carrera l'ha obligat a aturar-se.

En aquell moment, el sereno Feliu García, que havia sentit les detonacions, en veure córrer els agressors, es col·locà al mig del carrer per a barrar-los el pas, però aquests, en lloc de recular, li feren alguns dispars, ferint-lo a un braç.

La policia i la guàrdia civil han donat una batuda pel barri on ha esdevingut el succés.

Fins ara un han estat trobats els agressors. Se suposa que es feren escàpols pel passeig dels Caños, a través del ferrocarril bascongat, lloc molt fosc.

També s'han fet recerques als domicilis d'alguns significats agitadors.

El tramviari mort deixa vídua i cinc fills.

GOVERNADORS TIMATS

Alguns governadors civils recentment nomenats, han estat timats per un procediment enginyós.

Se'ls presentava un individu, fentse passar per nebot del secretari del govern on anaven destinats, i després d'una agradable i llarga conversa li demana 250 pessetes, amb el compromís de tornal-s'hi per conducte del seu oncle a la seva arribada al govern civil, ja que el citat individu deia que sortiria el dia abans que el governador.

En arribar aquest al seu destí es trobava amb què el secretari no tenia tal nebot a Madrid.

LA COMISSIO MIXTA DE BARCELONA

Antoni Muntañola i Pau Riera, representants patronal i obrer respectivament de la Comissió mixta de Barcelona, que actualment es troben a Madrid, han fet manifestacions a un redactor d'«El Sol» de les quals en treiem el següent:

Diu el representant patró que l'objecte de la comissió és sols arribar a la transacció en els plets entre els dependents i els comerciants patrons.

Els enemics són tres: dos naturals i un accidental.

Els naturals són, el grup de la dependència extremista i el grup patronal més individualista: l'enemic accidental és la Junta local de Reformes Socials, que creu veure en la Comissió Mixta una competència que no existeix.

Els primers, esperem que podran subsistir sempre com a testimoni viu de justicia que informa els acords de la institució.

L'últim arribarà a convertir-se en amic des del moment que es prengui la molèstia d'estudiar amb l'interès el nostre organisme i la seva manera de funcionar.

Fora d'Espanya ha interessat més

que dintre aquesta institució i el senyor Seller, que la va visitar el juliol darrer, està acabant a Ginebra un estudi del règim paritari d'aquesta comissió, que és perfectament apocalíptica, amb representants de tots els matisos.

L'alcalde ha estat sorprès de la seva bona fe amb la firma d'una nota intentant desvirtuar els acords de la Comissió Mixta sobre l'horari en les festes pròximes de Nadal i Reis. El desencert procedeix del regidor delegat en la Junta Local de Reformes Socials que haurà proporcionat un fracàs personal a l'alcalde.

El representant obrer diu que els obrers, al principi tenien alguna prevenció pel temor de què la Comissió s'inclinés del costat dels patrons; però no ha estat així, i considera un gran triomf l'equilibri de la Comissió dintre de la llibertat d'acció.

Fins avui venien confonent-se el concepte d'interès patronal amb el de l'economia general del país, essent així que moltes vegades aquests conceptes no són ni germans ni paral·lels.

Per al règim de la Comissió Mixta la classe patronal ha pogut convèncer-s'hi de què en el terreny de les concessions a la dependència no hi ha més límit just que el de la possibilitat i la dependència per la seva part està aprenent en l'experiència que quan les seves exigències sobrepassen el límit de l'econòmicament possible, ella es converteix en la primera víctima de les seves exageracions.

Tota la dependència de Barcelona està amb la Comissió, puix en dos anys ha aconseguit molt més del que hauria aconseguit amb la lluita al carrer.

Enumera els aventatges obtinguts per la dependència i afegeix que el Centre autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria és una de les societats de dependents que laboraren en la constitució de l'organisme, però les societats dependents que integren la Comissió Mixta són unes 16, sumant un nombre total de socis de prop de 60.000.

ELS EX-MINISTRES D'INSTRUCCIO PUBLICA

«El Debate» fa un treball estadístic sobre els ministres que han passat per la cartera d'Instrucció pública des de 1900, en què es féu independent aquest ministeri.

Hi ha hagut 32 ministres, cinc d'aquests dues vegades.

El qui més temps l'ha exercit és el senyor Rodríguez Sampedro (quatre anys), i el que menys el senyor Cierva (don Isidor), qui l'ha tinguda 30 hores.

Per terme mitjà, l'estada dels ministres en el càrrec ha estat de vuit mesos.

Les cessanties que es cobren per aquests 28 senyors, arriben a la xifra de 210,000 pessetes, amb la qual quantitat es poden sostenir 105 escoles.

NOTA BURSATIL

La Borsa es presenta avui amb fal-

ta de disponibilitats, especialment en els departaments de fons públics, baixant la partida d'Interior 70 cèntims en tancar a 70'20. Els Tresors i les Cèdules hipotecàries, estan sostinguts.

No es pot dir gran cosa dels valors industrials i de crèdit. Els Ferrocarrils acusen més bona disposició i els Nords guanyen 75 cèntims i els Alacants una pesseta.

Mantenen llur orientació les Sucreres, que milloren un punt.

Els francs terminen a 46'90, amb baixa de 40 cèntims; les lliures en cedeixen cinc, els belgues 35 i els dòlars en recuperen set.

Els marcs es fan particularment a 0'0925.

PROTECCIO A LA INFANCIA

Madrid, 19, 8'30 nit

En l'última sessió del Consell Superior de Protecció a la Infància, s'aprovaren les bases per a un concurs extraordinari de premis que se celebrarà en 1923.

Els premis pugen a 9.000 pessetes, i es destinen a les entitats i metges que acreditin haver rebaixat, durant l'últim any la morbositat i mortalitat mitjana soferta en llur localitat o en llur establiment respectiu durant el quinquenni anterior.

S'acordà designar els senyors Pulido i Mariscal perquè assistíssin a l'acte inaugural del Tribunal de Múrcia

VACANTS

Han estat declarades oficialment les vacants següents:

La dignitat de mestreescola de la Santa Església Catedral de Mallorca, que correspon proveir en torn a la Mitra.

Un beneficiat d'ofici, amb càrrec de contralt, a la Santa Església Catedral d'Urgell, que correspon en torn a la Corona.

PERSONAL

El senyor Pedregal ha suspès el concurs anunciat per a proveir les vacants de professors mercantils. Es partidari que les dites places es proveeixin per oposició.

Una comissió de subalterns del ministeri de la Governació ha visitat el ministre de Finances per a exposar-li la situació en què es troben amb relació al decret millorant la dita classe.

Per causes que desconeixen els subalterns, tots els ministeris, menys el de Governació, ja han entrat a fruir els beneficis de la dita disposició acordada per l'anterior Govern.

El senyor Pedregal els ha promés informar-se de l'assumpte.

VISTA SUSPESA

Per malaltia del lletrat senyor Ugarte s'ha suspès la vista que estava assenyalada per a avui, en el recurs de casació interposat per la Societat Madrid Palace Hotel, dimanant d'aute de desahuci que la dita societat ve instant des de novembre de 1919 contra don Pere Gemell i Gibell, ocupant del local destinat a restaurant i «braserie» del dit Hotel.

Aquesta vista havia despertat gran interès, més que per la discussió entre els litigants, per un vot particular formulat amb motiu de l'aute recorregut pel magistrat senyor Suarez, en el qual vot es nega aplicació per a tots els casos al decret de 21 de juny, dues vegades prorrogat.

EL DOCTOR EINSTEIN A MADRID

En l'última reunió que ha celebrat la Reial Acadèmia de Ciències es va donar compte d'una carta que s'ha rebut del savi autor de la Teoria de la Relativitat, Einstein, en la qual es comunica que, després del seu viatge pel Japó, vindrà a Madrid.

La docta Corporació, desitjant retre el just homenatge al savi inventor, ha acordat concedir-li el títol d'Acadèmic corresponent, celebrant una sessió a honor seu.

També la Universitat Central ha acordat rebre'l amb gran solemnitat i nomenar-lo doctor honoris causa.

L'hoste il·lustre donarà conferències a la Reial Acadèmia de Ciències, presentat pel doctor Carrasco, i a la Universitat, on farà la seva presentació el doctor Planas.

Les dites conferències versaran sobre l'especialitat de la seva Ciència: la Relativitat.

LA IMPORTACIO DEL MORESC

Madrid, 19, 9'15 nit.

La «Gaceta» publica avui la següent Reial Ordre del ministeri de Finances:

«Ilm. senyor:

Les quantitats de moresc arribades als ports del Cantàbric i Galícia des de la promulgació de la llei de 10 de juny darrer, juntament amb les pendents de despatx en aquella data i les existents en el règim de magatzematge particular acollides a ço que es disposa en la Reial Ordre data 30 del mateix mes de juny, han completat i sobrepassat en unes 30,000 tones el contingent de 120,000 fixat en l'esmentada llei per a ésser aforat amb dret reduït de 0'30 pessetes per 100 quilos, establert en l'article addicional de la mateixa llei.

Es fa precís, doncs, suspendre l'aplicació de l'esmentat benefici i procedir a la liquidació en forma análoga a la disposada per als ports del Sud i de l'Est, en la R. O. de 31 d'agost darrer.

En sa conseqüència, S. M. el Rei (q. D. g.), de conformitat amb ço que aqueixa Direcció general proposa, s'ha servit disposar:

Primer. — Els carregaments de moresc que arribin als ports del Cantàbric i Galícia, a partir d'aquesta data, no tindran dret a fruir el benefici aranzelari establert per la llei de 10 de juny darrer; i

Segon. — Aqueixa Direcció general acusarà les oportunes instruccions perquè el darrer carregament arribat que sobrepassi, en part, el contingent d'importació assenyalat, s'afori amb caràcter provisional fins que, coneguts els resultats definitius del despatx dels admesos amb dret reduït, pugui determinar-se amb exactitud la part de l'esmentat darrer carregament al qual correspon aplicar el dit benefici, la qual instrucció es prorratejarà entre tots els receptors.

De Reial Ordre, etc.»

ELS CONSERVADORS

Madrid, 19, 10'30 nit.

«La Epoca», en son article de fons, nega que existeixi divisió en el partit conservador, com ho demostren les darreres i cordials conferències celebrades entre els senyors Sánchez Guerra, Allendesalazar i Bugallal.

També desment que els conservadors s'oposin a la depuració de les responsabilitats. El que vol és que es faci sense maniobra, sense habilitats, car una cosa són les murmuracions de veinat, i l'altra cosa les acusacions concretes i judicials.

L'ASSEMBLEA DE POLITICA SOCIAL

En la sessió d'avui de l'Assemblea del Partit Social, s'ha aprovat la ponència del comte de Vallellano sobre les reformes que asseegurin l'efectivitat de la justícia i independncia de la seva administració. També estudia l'abaratiment, cost i simplificació de tràmits.

Interenen en la discussió els senyors Gil Robles, Pradera, Monea, Casas i altres.

S'afegeix el recurs d'empar, conforme a la tradició aragonesa, que equival al sistema modern d'inconstitucionalitat de les lleis.

El senyor Calvo Sotelo (don Leopold), desenrotlla la seva ponència sobre funcionarisme.

Fa una crítica del pressupost.

Les conclusions són:

Millora moral i tècnica de l'Administració civil en tots els seus ordres.

Política de sous que garantitzi la remuneració suficient i eviti els abusos actuals.

Ascens per oposició entre funcionaris.

Supressió del dret a càrrecs públics per categories polítiques.

. Caràcter tècnic de les Direccions generals i càrrecs assimilats.

Admissió de la dona en la jerarquia administrativa.

Simplificació del procediment administratiu.

El senyor Fuentes Vila proposa d'agregar a la ponència el sentir de l'Assemblea favorable a la revissió de fortunes.

E senyor Calvo Sotelo entén que n'hi ha prou amb vigoritzar els funcionaris la seva condició moral en la legislació fiscal.

Hi intervenen, també, els senyors Moneva, Arauz, De Robles, Vives i Garran.

Sobre el principi de revissió de fortunes, proposat pel senyor Fuentes Vila, que algú considera líric, creu aquest, amb Mussolini, que no es líric, sinó èpic.

Es dóna compte, pel catedràtic senyor De Benito a la sessió, de l'estudi fet per la Comissió corresponent a la responsabilitat ministerial.

Es discuteix la ponència, en la qual els firmants es presenten dividits, si bé en la unitat espiritual de la conclusió fonamental estan conformes.

El senyor Casas pronuncià breus paraules explicant el sentit en el qual uneix el seu vot al del senyor Moneva i a necessitat que, en respetuós acatament a la llibertat ciutadana d'opinió política, doni aquesta Assemblea l'exemple d'oir per tal de fer possible la deliberació, la màxima situació de criteri en matèria de tan apassionat debat com el regionalisme, nacionalisme i separatisme.

El senyor Moneva llegeix la seva ponència, que és una dissertació doctrinal sobre el regionalisme i nacionalisme.

Admet el fet biològic, a Basconia i Catalunya, però afirma la unitat espiritual d'Espanya, inconfusible i perfecta.

Quan el senyor Moneva acaba de llegir les quartilles, en les quals exposa amb tota claretat el seu pensament sobre aquest tema, plantejat en tota la seva integritat, els senyors Fuentes Vila i Bornas, ponents, mantenen llurs conclusions en un estudi documentat.

A les set de la tarda d'avui s'ha tornat a reunir el ple d'aquesta Assemblea, sota la presidència del senyor Mendoza.

Es llegeixen i aproven els dictamens de les diferents seccions, sobre política general.

Es fa constar l'afirmació monàrquica del partit, política aranzelària i tractats, foment de la riquesa espanyola i ensenyança.

Tocant el tema «Defensa d'Espanya», es produeix un petit debat, acordant-se que el dictamen torni a la secció corresponent.

Tocant a Marroc, s'acorda que l'actuació es realitzi dintre de les lleis del protectorat i segons la potencialitat econòmica del país.

El senyor Gil Robles exposa la manera com s'ha constituït la candidatura per a formar el Consell general del partit, que és aprovada per aclamació, quedant constituït pels senyors Simó, Ossorio i Gallardo, Minguijón, Alvarez Cude, Oreja, Benachina Abril, Fuentes Vila i comte de Vallellano.

S'acorda un vot de gràcies per al senyor Pozas i s'aixeca la sessió.

ELS CATOLICS PORTUGUESOS I EL GOVERN

Lisboa. — La Santa Seu, per conducte del Nunci de Sa Santetat, monsenyor Locatelli, ha ordenat als catòlics portuguesos de guardar obediència al poder civil, tal com es troba constituït. — Havas.

Publicacions rebudes

— «Nuevo Mundo».

— «El Iris de paz». Número 1.329. Corresponent al 17 dels corrents.

— «Revista Popular». Número corresponent al mateix dia.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Folletó de LA VEU DE CATALUNYA

54 20 DESEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

oncle que, volent interrogar-la i aconsolar-la, ni ànima tingué per agafar-la pel cos i apartar-li les mans amb què sostenia el mocador i es tapava els ulls. Silent i com qui no gosa, es quedà assegut en la mateixa arquimesa, a mig parmet de la Delfina, contemplant-la amb compassió. Però les mans s'escorregueren cara avall, el mocadoret també; aparegueren aquells ulls humits encara de rosada, la noia tombà el cap, i al descobrir En Francesc tan a prop, féu com qui es tapa els ulls altra volta, plena de vergonya, esclafint a riure.

— Hola!... Hola!... Brometes?... — exclamà ell, mocat i tranquil·l a la vegada... — *Esas tenemos?*... —

La Delfineta, plora que plora, riu que riu, s'aparià un xic més, tent tat al seu oncle. El qui, roig i ple de confusions, no sabia com pendre la cosa i estava embadalit amb aquelles llagrimones, aquelles rialletes i aquells traïdorets moviments de cap. Impulsos vius d'abraçar a sa neboda, eixugar-li els ulls, omplir-li el front de petons, el corprenien; però una força estranya lligava ensems sos moviments, i una veu, encara més estranya, li imposava respecte, dient-li, la mentiderota, que la Delfineta no era neboda seva. En Francesc s'aixecà, i, amb les mans a la buxaca, i tot pensívol, saltà altre cop al seu pupitre, a reprendre inútilment la tasca. Mai de la vida s'havia vist tan desconcertat.

— Bé... noia... em vols explicar què és això? — gosà a dir des d'aquella distància, els ulls sobre un paper que no veien, la plometa d'acer tremolant-li als dits.

— Ai, ai!... res... coses que em passen... — s'embarbussà la noia, les mans amb el mocador plegades a la falda, els ulls clavas al canto oposat.

— Ja et passen coses ben estranyes...

— Sí, un bon xic. No en faci cas. Perdoni'm. Potser la mamà té raó quan diu que semblo un xic trastocada.

— El cas és que m'has dat un bon espant... Oh, sí... no riguis, no riguis... Quan t'he vist entrar plorant... vestida així... que t'ho puc dir?... com una sergenta... —

La noia esclafí una rialla forta.

— Ai, ai! No em faci riure! Ja té raó que semblo la filla d'un Sánchez.

— O d'un Gutiérrez, o d'un Bermúdez... fes-t'ho com vulguis — afegí En Francesc, rient ell i tot, mentre la noia, saltant de la cadira, es tombava i i retombava contemplant-se els panys d'aquell manto estiraganyat i descolorit.

— Doncs veu? Avui, vestida de sergenta, em trobo bé! — exclamà la noia, tota contenta i ja lliure de la histèrica plorinquera. — No sé el que em passa, oncle. Tinc por que em torno romàntica. —

En Francesc deixà aquella plometa *que no pintava*, i tornà a reunir-se amb la noia, asseient-se amdós al divan.

— Aparta't un xic, que enretiraré tots aquests draps i trastos que et fan nosa.

— No, no; deixi-ho estar. Si encara em fa més il·lusió entre aquestes coses — manifestà la noia, apoderant-se d'un morrionet de *veterano* que l'oncle anava a llançar.

I la Delfineta, lleugera i eixerida, com mai mai estava davant del pintor, s'encasquetà aquella antigalla ridícula, mig posada de gairell, per a preguntar:

— Què tal? M'està bé? —

«Però què té?», pensava all. «Que xamosa està!», i son esguard no s'apartava d'ella, encisat i sorprès alhora.

— Vaja, explica'm, explica'm, Fineta, per què dius que et tornes romàntica?

— Que no ho veu? — (deixant el morrió.) — Perquè faig coses estranyes i ploro i ric i somio...

— No, realment. Mai t'havia vist així — confirmà all amb desvolguda serietat i sense poder expel·lir-se de damunt un cert deix de formalitat que l'embarassava d'allò més. — A tu te n'ha passat alguna — afegí sense voler.

La noia s'estremí, i, sense voler també, exclamà sinceralment:

— Alguna? Algunes!

— Explica-me-les, Fineta... — pregà el pintor amb to acariaturat.

— Ooooh! Això ja és una altra cosa.

— Osque... osque... osque! — cridà el menut, entrant, un fuet a la mà i arrossegant una diligència de cartró.

I amdós expressaren, amb un somrís forçat, la contrarietat que sentien. «A què venia ara aquell nen a trencar les oracions».

— Noia, dispensa l'atreviment. Ja sé que certes preguntes no s'han de fer. Se m'ha escapat sense voler... jo...

— No, onclet, no. Vostè em pot preguntar el que vulgui.

— Eh... Eh...! Collonella!... Collonella!

— Vés, Dalet, vés amb la mamà.

— No, no; jo haig de respectar els secrets. El cor humà és un sagrari, i el teu se'm figura més sagrat que tots. —

Una sacudida estranya, i aviat un corrent dolcíssim i fresc que l'entendri tota, féu abaixar els ulls de la Delfina, suspengué la conversa mig mimat:

— Escolti, oncle — saltà per fi la noia, ruboritzada i resolta d'una: — I si jo li digués que els meus plors i estranyeses vénen precisament de què no tinc a qui dipositar els meus secrets?...

— Dona, als teus pares...

— No m'entendrien.

— A les teves amigues.

— Ja no en tinc. No crec en l'amistat. No en vull tenir més, d'amigues. Estic desenganyada.

— Clac, cla, cla, clac! — féu En Francesc, rient. — Desenganyada! — i bromejant, afegí: — I jo? Jo... no fóra un bon confident?... —

Una altra pausa restablí la serietat de l'escena, infonent a En Francesc indomable angúnia. «Però que es trany! Semblava una criatura! Què tenia avui? Qualsevol diria que tot allò era molt greu, que les ingenuitats de la seva neboda enclouen un problema transcendental per a la seva pròpia existència? Dimontri de serietat i de lligament! Fins els moviments eren reixucs, els músculs de sa cara tremolaven, el pensament se li entumia... I ella?... ella?... Per què es trenava els dits, es mirava les ungles, i llambregava de costat per entre aquelles pestanyes tan boniques, i apretava els llavis com si volgués ofegar la paraula que els empenyia per dins? Ah!... finalment, finalment es desclouen! Què diran?»

— Vostè?... Vostè em fa massa por.

— Jo por? — exclamà tot sorprès.

— Sí; perquè... perquè... No se m'enfadarà?... Perquè és un burleta. —

En Francesc perdé el món de vista. Agafà la noia per les mans, li enfonsà la mirada a les nines fins arribar-li al cor. Però repensant-se de sobte i fent un gran esforç, contingué un petó i fugí cap al pupitre novament, tremolós i avergonyit, deixant-la a ella estemordida de sorpresa.

— Sí, noia, tens raó: jo sóc un cínic.

La Llei d'Utilitats

La seva relació amb les comptabilitats

II

Anomalies del compte de les mercaderies

Entre els comptes que figuren en l'Inventari d'una casa de comerç, el de Mercaderies és el més important. Ultra ésser el compte expressiu de les diverses operacions a què donen lloc les mercaderies amb les quals trafica el comerciant, també és el compte que en acabar-se l'exercici ha de determinar les pèrdues i guanys obtinguts en el transcurs de l'any. Tot bon comptable té el deure de fixar la seva atenció en el compte de Mercaderies, puix pot dir-se que és el mirall on el comerciant ha de veure reflectida la bona marxa del negoci. La claredat en l'exposició de les operacions d'aquest compte, permetrà al comerciant conèixer si les despeses generals de la casa guarden proporció amb el benefici brut de les vendes; si les mercaderies que surten del magatzem són objecte de molts retorns, i, per últim, si en igualtat de condicions entre els altres comerciants que tracten amb el mateix article, pot donar el gènere a més bon preu.

La primera deficiència que presenta el compte de Mercaderies està en la significació del seu saldo. Si examinem els altres comptes de l'inventari, veurem que, en general, llurs saldos, ens diuen sempre la vàlua de l'existència dels objectes que representen: per exemple, el saldo deutor de Caixa és l'existència metàl·lica que hi ha a la caixa del comerciant; el d'Efectes a cobrar, expressa la vàlua de les lletres i rebuts que té el comerciant en cartera,, o sia els cobraments realitzables: el saldo creditor del compte d'Efectes a Pagar, la vàlua de les lletres o rebuts pendents de pagament. En canvi, el saldo del Compte de Mercaderies no ens diu ni la vàlua de les existències que té al comerciant al magatzem, ni els resultats obtinguts.

Es precís, doncs, estudiar la manera de resoldre aquestes deficiències. I aquest fet s'aconseguirà estudiant els diferents sistemes que neixen de la pràctica comptable.

Tres són els sistemes més corrents per a portar el compte de Mercaderies:

a) El de Mercaderies generals.
b) El de Permanència d'Inventari.
c) El de Compres i Vendes.

A l'objecte de demostrar numèricament tots els aventatgees i els inconvenients que presenten els sistemes objecte del meu estudi, els suposarem aplicats en un mateix cas pràctic, que consistirà en una sèrie d'operacions de compra i venda de mercaderies.

Primera. Comprem a En Mateu 2.000 quilos de ferro a tres pessetes el quilo.

Segona. Paguem, per transports, embalatge, drets de duanes, pessetes 1.800.

Tercera. Venem a En Godó 1.900 quilos de ferro a 4'50 pessetes el quilo.

Quarta. Fem a En Godó el 2 per 100 de descompte per p. pagament.

Cinquena. En Godó ens retorna 100 quilos de ferro.

Per a demostrar amb més coneixement de principi el desenrotllament donarem abans la solució aritmètica:

COMPRA

Quilos	Preu		Pessetes
2.000	a 3	igual	6.000
	Despeses		1.800
	Preu de cost		7.800

VENDA

1.900	a 4'50	igual	8.550
	Descompte 2 %		171
	Preu de venda		8.379

DEVOLUCIO

100	a 4'50	igual	450
	Resten		7.929
	Descompte 2 %		+ 9
	Total preu de venda		7.938

RESUM

Comprat	7.800
Venut	7.938
Diferència	138

EXISTENCIES

Quilos	Preu	
200	3'90	780
	Guany definitiu	918

Desenrotllament d'aquestes operacions pel primer sistema de comptabilitat, o sia el de

Mercaderies

Consisteix el sistema a portar el compte de Mercaderies de la següent manera: S'escriu en el càrrec del compte la valor de les compres; la de les despeses de transports, drets de duanes i embalatges; la de les comissions i corretatges; els descomptes concedits als clients, valorats a preu de cost, i totes les altres despeses que augmentin el preu de compra de les mercaderies. En la Data s'hi anotaran: la valor de les vendes; la de les bonificacions concedides pels proveïdors i les devolucions a aquests, etc.

Al llibre Diari hi farfem els següents assentaments:

Primer. 6.000 Mercaderies a Mateu, 6.000 (compra).
Segon. 1.800 Mercaderies a Caixa, 1.800 (despeses compra).
Tercer. 8.550 Godó a Mercaderies, 8.550 (venda).
Quart. 171, Mercaderies a Godó, 171 (bonificació venda).
Cinquè. 450, Mercaderies a Godó, 450 (devolució).
9, Godó a Mercaderies, 9 (bonificació devolució).

En el llibre Major el compte de Mercaderies quedaria representat de la següent manera:

Càrrec	Mercaderies.
A Mateu (compra). . . .	6.000
A Caixa (desp. comp.) . .	+ 1.800
A Godó (bonificació) . . .	+ 171
A Godó (devolució). . . .	+ 450
Total.	8.421

Mercaderies	Data
De Godó (venda).	8.550
De Godó (bonif. devol.) . .	+ 9
Total.	8.559

RESUM

Càrrec.	8.421
Data.	8.559
Saldo.	138

El saldo d'aquest compte no ens diu res. No representa la vàlua de les mercaderies que ens queden, com tampoc els beneficis. Les 8.421 pessetes no equivalen a la xifra de compres com tampoc representen les vendes les 8.559 pessetes. L'existència del magatzem i els guanys o pèrdues els haurem de cercar inventariant extracomptablement les mercaderies que resten al magatzem, i una vegada sabuda la veritable existència, aquesta dada ens servirà per a cercar els resultats obtinguts.

Fem recompte dels quilos de ferro que tenim al magatzem, i trobem que encara ens queden:

Quilos	Preu	
200	a 3'00 ptes. (preu de cost)	= 600
200	a 0'90 » (despeses)	= 180
	Existència	= 780

La Data del Compte de Mercaderies suma 8.559 pessetes, les quals, sumades amb les 780 d'existència, donen per resultat 9.339 pessetes. Deduint-ne 8.421 pessetes, import del Càrrec, resulten 918 pessetes de benefici de venda. Resultat igual a la solució aritmètica.

Si ens trobéssim al final de l'exercici passaríem aquest guany al compte de Mercaderies, mitjançant el següent assentament:

918, Mercaderies a Ps. i Guanys, 918

i des d'ara el saldo deutor del compte de Mercaderies ens donarà la valor de l'existència en el nostre magatzem.

Càrrec.	8.421	pessetes
Guanys. . . .	+ 918	»
Suma.	9.339	»
Data.	— 8.559	»
Existències. . .	780	»

vàlua que es pot comprovar en la solució aritmètica.

Quines són les causes d'aquestes deficiències? Hem manifestat que en el càrrec hi registrarem tot ço que afecti al preu de compra. Doncs bé; si a nosaltres ens retornen una venda, l'haurem de registrar en el càrrec per a desfer la sortida i aquesta operació no té res que veure amb el preu de compra, però, en canvi, ve a modificar el significat del compte que estudiem. Això mateix passa quan hem de fer un contra-assentament per a desfer qualque equivocació que havem comès en els llibres, cosa molt natural de succeir.

Per a remeiar aquests inconvenients, els quals és molt fàcil que alguna vegada puguin fer tributar al comerciant sobre una quantitat superior de guanys, perquè mitjançant aquest sistema no hi ha un camí prou pla per a poder comprovar amb equitat en un moment determinat, quina és la veritable xifra de compres, ni quina és la veritable xifra de vendes, i, per tant, tampoc el seu saldo ens pot donar l'existència en el magatzem, ni el resultat de les nostres operacions comercials, s'han hagut d'idear altres sistemes dels quals en parlaré en una altra edició.

FRANCESC COLINDRES

Polítiques

SORTINTS

Marxaren ahir a Madrid el senador senyor Barrina i el diputat a Corts senyor Nougués.

Curiositats mundials

ERUDICIO ESCOLAR

La «Instrucció — diu «Le Cri de Paris» — fa progressos gegantins a França. Heu's aquí algunes respostes dels alumnes examinats en una escola elemental francesa:

A la pregunta: «Quina diferència hi ha entre un rei absolut com Lluís XIV i un president de la República com Millerand?», un alumne ha contestat: «Lluís XIV governava, mentre Millerand no fa sinó discursos». I un altre ha dit: «Lluís XIV tenia una corona i Millerand porta un barret qualsevol».

Una altra pregunta històrica: «Què diu Joana d'Arc quan és a la foguera?» Resposta: «Fes-me encendre».

Una pregunta científica: «Per què l'aigua fa soroll quan bull?» Resposta: «Perquè el bull mata els microbis i aquests criden».

Una altra pregunta científica: Podries viure menjant solament sucre i formatge?» «No, — respon un escolar, — voldria també una mica de vi.»

UN APARELL PER A ASSENYALAR ELS PERILLS DE LA MAR

El professor Laugevin, el collaborador de Mme. Curie en les recerques sobre el radium — ha donat amples detalls sobre un aparell que ha inventat capaç de fer advertir a un vaixell els obstacles que el volten.

Les recerques del professor Langevin ha ntingut origen en els estudis de l'anglès Richardson que en 1912, quan la catàstrofe del «Titànic» cercà de descobrir per mitjà d'ondes sonores que assenyalessin els obstacles en la ruta d'un vaixell. Aquests estudis continuats pel professor Langevin han donat resultat consistint el descobriment en la manera de transformar les ondes elèctriques d'alta tensió en ondes elèctriques ultrasonores. Les noves ondes descobertes es transmeten a l'aigua a la velocitat de 1.500 metres al minut segon. S'han fet ja nombrosos sondatges a cinc metres de profunditat i els resultats han estat satisfactoris.

Creu el professor Laugevin que aviat serà impossible que una nau, proveïda d'aparell radiotelegràfic per l'emissió d'aquestes ondes especials, pugui topar amb obstacles com bancs de gel, vaixells perduts per la boira, etcètera.

INTENTS D'EMMETZINAMENT

Fa pocs dies foren tramesos al prefecte de policia de Londres uns bombons sospitosos, que fets analitzar resultà que contenien arsènic.

Ara un nou cas d'emmetzinament ha causat l'emoció dels cercles oficials de Londres. El ministre de l'Interior, Mr. Bridgeman, ha rebut una capsa de bombons. Fou notat totseguit que s'hi havia posat una substància, però que després de l'anàlisi no resultà ésser arsènic.

La lletra de la direcció sembla feta de la mateixa mà que la de la capsa tramesa al prefecte de policia. Els dos fets han produit molts comentaris.

EL PUNXADOR DE DONES

A París hi ha un subjecte que té la manía de punxar els braços de les dones amb una agulla. En un sol dia quatre dones foren punxades dins el metropolità d'una manera inexplicable.

Una portera conta que un senyor elegant es presentà a demanar-li algunes explicacions sobre un pis per llogar. Quan se n'anà li donà la mà enguantada. Cinc minuts després la dona es va sentir una forta punxada al dit gros que es va inflar i hagué d'ésser curada a una farmàcia.

També l'esposa d'un guàrdia, mentre estava dreta a la porta de la casa, es va sentir una punxada al coll. Es posà la mà al coll i es trobà clavada una agulla finíssima. Es girà i no va veure a ningú.

Les punxades, però, no tenen conseqüències. El dolor cessa i la inflor desapareix als dos dies.

UN CANO EMMATLLAVAT

La gran duquessa del Luxemburg espera un hereu i per a celebrar l'esdeveniment es preparen grans festes. Però com que el gran ducat no posseeix cap canó ha estat tramès a Metz un plenipotenciari per a demanar un canó per a disparar les salves d'honor.

Amb l'autorització del ministeri de la Guerra ha estat concedit al Luxemburg el préstec poc comú d'un canó de campanya del 75, acompanyat d'un oficial i vuit soldats i municions suficients per a les salves.

Notes del Municipi

ELS COTXES QUE ESPERIN ELS CONCURRENTS AL LICEU

Per disposició de l'Alcaldia, els cotxes que hagin d'esperar llurs ocupants la tarda del dia 24 del corrent, amb motiu de la funció del Teatre del Liceu, hauran d'estacionar-se, en lloc de la Rambla de Sant Josep i Pla de la Boqueria, a les Rambles del Centre i de Santa Mònica, des del carrer de la Unió i del de Fernando, observant la deguda direcció; el qual s'ha previngut per a descongestionar la Rambla de Sant Josep, amb motiu de les festes de Nadal i ésser en dit dit dia major la concurrència al mercat de la Boqueria .

L'AJUNTAMENT PAGA

Els professors que cobrin quantitats de l'Ajuntament, poden passar per la Depositaria municipal, els dies 20 i 21 del corrent, de dos quarts de deu a una, per a fer-les efectives.

L'HORA DE COMENÇAR ELS ESPECTACLES

Els butlletins rebuts fins avui a la Junta de Reformes Socials, d'entitats patronals i obreres, en sentit favorable a què a Barcelona, els espectacles de nit comencin a les nou, són les següents:

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, Sindicat Musical de Catalunya, Orfeó Català, Cambra Sindical de l'Automòbil, Centre Popular Catalanista de Sant Andreu, Cambra Mercantil de Barcelona, Cambra de Comerç Italiana, Ateneu Autonomista del Districte III, Ateneu de Sant Gervasi, Col·legi de Farmacèutics, Sindicat Lliure Mercantil, Fabricants de Productes químics, Magatzemistes i Exportadors de Vins de Barcelona, Centre Català d'Horta i Santa Eulàlia, Hotelers i Similars de Catalunya, Acció Femenina, Fabricants de Farines de la Província de Barcelona, Gremi professional de patrons decoradors en guix, Ferreteria a l'engròs i a la menuda, Orfeó Barcelonès ,Ateneu Obrer Català de Sant Martí, Círcol Artístic de Sant Lluc, Col·legi d'Artífexs en Ebenisteria i altres diverses.

Demés, han expressat llur desig que els espectacles acabin a mitja nit, les entitats següents: Autòdrom Nacional, S. A., Parcs i Edificacions, Hotels de Repòs de Catalunya, S. A., etc., etc. Els aventatges d'una nova ordenació de l'horari ciutadà, a mesura que van essent compresos, guanyen nous adeptes, perquè aquesta reforma és cada dia desitjada per un gran nombre de ciutadans, i que s'ha obert en la majoria de les nostres entitats un ambient resoltament favorable a la seva immediata implantació.

VISITES

Ha complimentat al senyor marquès d'Alella l'ex-alcalde N'Antoni Martínez Domingo.

També l'ha visitat, per a agrair les atencions rebudes de l'Ajuntament, la mare de Manuel Humbert, víctima de la catàstrofe de l'enfonsament de la «golondrina», darrerament enterrat, i la seva germana, que pogué ésser salvada i ara està convalescent de la malaltia que l'esmentat accident va ocasionar-li.

Obituari

ENTERRAMENTS

Na Joana Alberti i Mayans, vídua de N'Enric Alujés i Salvadó. Avui, a les onze. València, 250. Parròquia de Betlem. Cementiri Nou.

Na Júlia Comas i Mañá, vídua d'En Ricard Palou. Avui, a dos quarts de quatre. Caputxins, 23. Parròquia de Sarrià i Cementiri de Sarrià.

FUNERALS

En Frederic Cajal Pueyo. Morí el 12 dels corrents. Avui, a dos quarts d'onze, a Pompeya

Na Victòria Gordo i Casp de Trias. Morí el 2 dels corrents. Avui, a les deu, a l'església de la Casa de Caritat.

Na Josepa Call i Saragossa, vídua d'En Josep Coll. Morí el 7 dels corrents. Avui, de deu a dotze, misses a la Mercè.

En Bernat Oliva i Segut. Morí el 3 dels corrents. Avui, a les deu, a la Concepció.

En Josep Garrigosa i Borrell, vidu en primeres núpcies de Na Mercè Cabot i Casanovas. Morí el 5 de novembre darrer. Avui, dimecres, a dos quarts d'onze, als Dominics.

Na Teresa Serra i Bohigas de Vendrell. Morí el 8 dels corrents. Avui, dimecres, a dos quarts d'onze, a la Concepció

En Josep Mas i Badia. Morí el 14 dels corrents. Avui, a les deu. Sant Josep Oriol.

Na Magdalena Pinós i Alies, vídua d'En Jaume Xiquès Calvet. Morí el 8 dels corrents. Avui, de deu a dotze, misses a Santa Maria del Mar.

ANIVERSARIS

Na Madrona Carreras i Volta, vídua de Singla. Morí el dia 20 de desembre de 1921. Avui, misses de nou a onze, a a Concepció.

N'Antoni Folguera i Baró. Morí el 20 de desembre de 1921. Avui, a les deu, a Santa Madrona.

En Carles Rodés i Guimet. Morí el 20 de desembre de 1921. Avui, misses a Santa Anna.

Na Francisca Farrés i Artigas. Morí el 21 de desembre de 1921. Avui, misses a Santa Maria de Jesús i a Nostra Dona de Pompeia.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

Na Júlia Faralt i Bayraguet. Ha estat enterrada ahir matí al cementiri vell.

En Domènec Pons i Munné, professor normal. Ha mort a Malgrat.

En Demetris Kyrianidis, capità del vapor grec «Anna Diagokis». Ha mort a la quinta de Salut L'Aliança, i ha estat enterrat ahir matí.

En Francesc Pastor Noé, vidu de Na Antònia Martínez, professor de l'Escola del Treball de la Mancomunitat. Ha estat enterrat ahir matí.

La nena Marta Vallet i Armengol. Ha estat enterrat ahir matí al Cementiri Nou.

En Josep Maria Coll i Fort. Ha estat enterrat ahir matí al Cementiri vell.

En Jaume Bohera i Oliver vidu en primeres noces de Na Josefa Brasó i Comas. Ha estat enterrat ahir matí al Cementiri de Sant Gervasi.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avalar degudament els originals amb un segell o una firma

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Abans de la Conferència del 2 de gener

El problema de les Reparacions

Discurs de M. Poincaré

Es sabut que la sessió accidentada i apassionada de la Cambra francesa del dissabte va acabar amb un vot de confiança a M. Poincaré per 486 vots contra 66. Però aquesta esclatant majoria és condicionada sols per unes setmanes. En declarar el president del Consell que sols acceptava l'ordre del dia pur i simple, ho feia en aquests termes:

«El govern el demana, en primer terme, perquè M. Marcel Habert ha considerat espontàniament que hi anava lligada la confiança i també perquè hi ha negociacions en curs i ningú voldrà votar-lo suposant que el negociador és indigne de portar la negociació.» (Aplaudiments).

Finalment el demana perquè estima que durant algunes setmanes hi ha d'haver encara la treva dels partits i jura a la Cambra oblidar totes les preocupacions de política interior o trillor dit d'ordre electoral (Aplaudiments).

Sols demano un crèdit per algunes setmanes i la Cambra pot estar segura que aleshores m'explicaré íntegrament sobre la política interior, ço és, el dia que la política exterior haurà arribat als resultats que nosaltres esperem.»

La sessió va tenir dues parts. La primera fou la comunicació del govern, per mitjà del discurs de M. Poincaré, i la segona les interpel·lacions de Tardieu i Daudet. Aquestes interpel·lacions el president del Consell va declarar que no podia contestar-les fins després de la Conferència de París i la Cambra va concedir-li aquest ajornament quasi per unanimitat.

Dels resultats d'aquesta Conferència en depèn, doncs, la futura situació ministerial de M. Poincaré. El president del Consell es troba avui en una situació difícil com la de monsieur Briand fa poc més d'un any. Sabrà dominar M. Poincaré les impaciències de la Cambra?

Heu's aquí, ara, un resum de la declaració feta per M. Poincaré, sobre la Conferència de Londres:

Començà fent una crítica de la nota alemanya del 13 de novembre, dient que representava la revisió de l'estat de pagaments des de maig de 1921, reducció del deute alemany i concessió d'una moratòria de tres o quatre anys.

«Però França — afegí — es troba, en aquest aspecte, en una situació particularment dolorosa. Al final d'aquest any haurà avançat 100 milliards de francs pel compte d'Alemanya i no ha rebut quasi res i es troba en la impossibilitat material de suportar més les seves despeses de reparacions sense rebre pagaments efectius.

Altrament, França ha contractat durant la llarga durada de les hostilitats, per les necessitats de la lluita comú, importants deutes envers Anglaterra i Amèrica. Aquests deutes no son liquidats. No puc fixar-ne les xifres exactes però aproximadament poden ésser evaluades a 13 milliars de marcs or pels Estats Units i a 10 mil·liars de marcs or per Anglaterra.

En canvi som creditors per 5 ó 6 mil·liars de marcs or de Bèlgica, Rússia, Sèrbia, Romania i altres no aliats.

Anglaterra és creditora de 23 milliars de marcs or sobre França, Itàlia i altres nacions. Els Estats Units són creditors de 41 mil·liars de marcs or sobre les nacions europees.

Si afegim a tot això els 5 ó 6 mil·liars de crèdits de França i 2 o 3 mil·liars per diverses potències igualment creditores arribem, pel conjunt dels crèdits interaliats, al total següent: 23 per 41 per 6 per 2 igual a 72 mil·liars de marcs or.

Hi ha la menor comparança a establir entre aquests crèdits de guerra i els crèdits dels aliats sobre Alemanya? Uns i altres diferencien del tot.

Aquests deutes de guerra han estat contractats per uns aliats envers altres per les necessitats de la victòria comú. Corresponen a compres d'armes, de material, de municions, al proveïment dels exercits que combatien fraternament i constituien, per la quasi totalitat, despeses de guerra pròpiament dits, despeses de guerra col·lectives.

Al moment que els aliats es prestaven aquests serveis mutuals, tenien en compte les coses més urgents i podien esperar, tenien el dret d'esperar que vindria un dia que aquestes despeses de guerra, que es repartien entre ells, serien posades a compte d'Alemanya vençuda.

Però, què va succeir quan fou signat el tractat de pau? Llegim els articles 231 i 232 del tractat:

Article 231.—Els governs aliats i associats declaren, i Alemanya ho reconeix, que Alemanya i els seus aliats són responsables, per ésser els causants, de totes les pèrdues i de tots els perjudicis soferts pels governs aliats i associats i llurs nacionals, a conseqüència de la guerra que els ha estat imposada per l'agressió d'Alemanya i els seus aliats.

Article 232.—Els governs aliats i associats reconeixen que els recursos d'Alemanya no són suficients, tenint en compte la disminució permanent dels seus recursos que resulta de les altres disposicions del present tractat, per a assegurar la completa reparació de totes aquestes pèrdues i de tots els perjudicis. Els governs aliats i associats exigeixen, no obstant, que siguin reparats tots els perjudicis causats a la població civil de cada una de les potències aliades i associades i als seus béns.

Així les nacions victorioses renuncien a fer-se reemborsar per Alemanya la totalitat de llurs pèrdues i de llurs perjudicis i, d'una manera general, llurs despeses de guerra. Es resignen a reclamar-li solament els perjudicis causats a les persones i als béns. Què cal dir, doncs? Cal dir que aquests perjudicis a les persones i als béns, en el pensament dels aliats, tenen la prioritat en relació a les despeses de guerra. I bé, aquestes despeses de guerra, que fan passar després de les reparacions i que no reclamen a Alemanya, els aliats se les podran reclamar abans que Alemanya hagi pagat?

En altres termes: els amics van a ésser tractats més severament que els enemics? Això seria, amb tota evidència, la més estranya, la més intolerable de les iniquitats.

Nosaltres hem dit sempre als nostres creditors: «No tenim cap intenció de negar el nostre deute que reconeixem, però, ni de dret ni de fet no podem pagar-lo abans d'haver rebut ço que ens deu Alemanya».

No obstant no hem volgut atenir-nos a aquesta declaració negativa i, pels mesos de juny i juliol, he indicat a les dues Cambres que estaríem disposats a donar des d'ara a Anglaterra i als Estats Units, en pagament dels nostres deutes, un número corresponent d'aquestes obligacions que ens deu Alemanya dins un temps indeterminat i que la comissió de les reparacions ha d'autoritzar-lo més tard a emetre.

Però quan vam anar a Londres pel mes d'agost, ens vam trobar en presència d'una nota oficial que acabava de redactar i signar lord Balfour i que subordinava l'examen d'aquesta qüestió a la decisió anticipada d'Amèrica i com que Amèrica fins ara no sembla disposada a acceptar aquesta forma de reglamentació, ens vam trobar en la impossibilitat d'examinar aquesta qüestió.

Aquesta vegada, en canvi, hem fet un progrès, un progrès que no és desaprofitable: hem estudiat separadament la possibilitat d'una reglamentació dels deutes interaliats europeus.

Quan vam marxar vers Londres, Mr. Bonar Law sols va poder oferir-nos com dies de reunió les 48 hores de «Week-end» (de dissabte a dilluns), ço és, hores ordinàriament sagrades (rialles) que, no obstant, ens oferia del tot.

En aquest moment està molt ocupat per les reunions de la Cambra dels Comuns per tot el treball inseparable de la instal·lació d'un nou ministeri.

M. de Lasteyrie i jo, per altra part, érem cridats en termini molt breu per la discussió del pressupost que no ha d'ésser pas retardat in definidament.

Per conseguent ens era ben difícil arribar immediatament a una liquidació dels deutes aliats europeus però almenys no ens hem trobat davant un fet que ens impossibilités discutir.

El debat ha començat i resta obert. Malgrat tot no desespero de veure'l acabar.

La reglamentació dels deutes aliats, inclòs solament els europeus, pot portar de totes maneres, per anul·lació d'una part de les obligacions C, una reducció efectiva del deute alemany. Però seria injust, inacceptable, que aquesta reducció s'oposés en perjudici del crèdit de França sobre Alemanya.

No podem, després de tantes mutilacions sofertes, deixar disminuir suara els nostres drets sense obtenir al menys, en compensació, un millorament del nostre tant per cent o una prioritat.

En segon lloc he procurat demostrar a Londres, com vaig fer-ho aquí, l'interès que hi hauria, en primer terme per les nostres finances públiques, però també per l'estat econòmic del món, a preparar la mobilització de les primeres partides del deute alemany per mitjà d'empréstits interiors i exteriors.

Però l'emissió d'empréstits exteriors per l'Imperi exigeix mesures anticipades. Cal, primerament, que el deute alemany sigui sanejat i cal també que primerament el marc sigui estabilitzat».

A continuació M. Poincaré explicà els resultats de la conferència d'experts convocada a Berlín, dient que els informes elevats al govern alemany marcaven una sèrie d'obligacions que no ha practicat.

Sostingué la necessitat d'exercir-se un control efectiu per part de la comissió de les reparacions i pel comitè de garanties sobre les finances alemanyes, amb el poder d'imposar el vet a tota despesa inútil.

«Ens hem hagut de demanar—afegí—ço que convindria respondre a una nova demanda de moratòria formulada per Alemanya.

Però aquí també és convenient recordar com es planteja exactament la qüestió.

En realitat, des del mes de gener de 1922, Alemanya viu sota el règim de moratòria. No s'executa pas l'estat de pagaments de Londres.

El 21 de març, la Comissió de les reparacions havia decidit que Alemanya pagaria aquest any 720 milions de marcs or en espècies i 1.450 milions de marcs or en natura; ço és, un total de 2.170 milions.

Dels 720 milions de marcs or en espècie sols n'ha versat 450 milions i els 270 milions que havien d'ésser pagats a partir del 15 d'agost, han estat transformats en bons a sis mesos.

Respecte les prestacions en natura havien d'ésser repartides així: 950 milions per a França i 500 milions als altres aliats. Dissortadament estan lluny d'arribar a aquestes xifres.

Heu's aquí on ens trobem al final de 1922.

En començar l'any 1923 es trobarà gravat de 270 milions de marcs or dels bons que acabo d'al·ludir i aquests milions seran deguts a la prioritat belga. Aquesta absorvirà encara altres 500 milions. De conformitat amb els arranjaments financiers de l'11 de març darrer, la suma a treure per als exèrcits d'ocupació serà de 220 milions de marcs or. Solament després d'aquests crèdits podrem rebre nosaltres alguna cosa per les reparacions.

Es, doncs, molt probable que Alemanya ens repetirà demà: «No he pogut executar l'estat de pagaments de Londres per a 1922 i no podré tampoc el de 1923.»

Aleshores, tot ço que no sigui una execució completa i regular de l'estat dels pagaments de Londres constitueix una moratòria.

I bé, des que tenim davant nosaltres aquesta perspectiva de la inexecució total o parcial de l'estat dels pagments, hem dit a les Cambres i al país: Si Alemanya no paga, el el tractat de Versalles ens dóna un mitjà d'obtenir seguretats i pendre garanties. L'article 248 concedeix als aliats, per a la reglamentació de llur crèdit, un privilegi de primer ordre sobre tots els béns i recursos de l'Imperi i dels Estats alemanys.

Aquest article està fet per restar lletra morta?

No, certament. Té un sentit ben clar. Els béns nacionals d'Alemanya, inclós tots els béns dels Estats que composen l'Imperi, poden ésser embargats pels creditors de l'Imperi.

Sé ben bé que el mot anglès no correspon pas del tot al mot francès. En anglès es diu «a first charge» i no pas «a mort gage». Però per a França ha estat convingut que el text francès ha de donar fe, i pel que afecta a mi, m'atenc al text francès.

Altrament, en dret de gents com en dret civil hi ha un principi elemental que els béns dels deutors són sempre i a tot arreu garanties de llurs creditors.

Que no se'ns acusi, doncs, de tenir segona intenció. França no pensa ni ha pensat ni pensarà en expedicions de caràcter militar. No medita tampoc infligir a Alemanya sancions punitoses. Solament vol ésser pagada en tota la mesura que pot esser-ho i creu que cal embargar les riqueses alemanyes allí on es troben realment.

Heu's aquí ço que vaig dir abans de a meva sortida. Heu's aquí ço que no he cessat de repetir, en els mateixos termes a aquesta tribuna. Heu's aquí ço que he repetit a Londres i he afegit: Nosaltres desitgem vivament embargar-les en col·laboració amb els nostres aliats i insistim amistosament perquè no ens refusin llur concurs. Lamentarem molt vivament si ens vegéssim forçats a pendre isoladament mesures de salvaguarda. Però de totes maneres no farem mai res que pel nul interès i si es veia obligada a instal·lar en algun lloc els seus enginyers o els seus duaners, França reservaria sempre el lloc als enginyers o duaners aliats. Demana també expontàniament el control dels seus amics sobre totes les mesures de les quals podria haver-ne de pendre la iniciativa i resta disposada a provar que no es deixarà guiar ni per l'esperit militarista que no existeix, ni per no sé quina finalitat d'ocupació territorial que no ha tingut mai i que avui té menys que mai.

El 2 de gener, passi ço que es vulgui, en les noves reunions, estic fermament convencut que l'entesa cordial dels nostres dos països no sofrirà cap perjudici. Però penso, com Mr. Bonar Law, que seria en tots sentits preferible, si és possible, arribar a solucions comuns i concertades i jo m'hi ocuparé amb tot ço que puc tenir d'experiència i amb totes les forces del meu patriotisme.»

Aquestes declaracions foren objecte de sovintejades interrupcions d'alguns diputats i molts dels passatges foren aplaudits.

La marina de guerra nord-americana

Washington, 19.—La Cambra de Representants votà uns crèdits per a la marina de guerra, i aprovà l'informe del Departament de la Marina. Segons el demanat en aquest informe, la Cambra acordà obrir negociacions prop d'Anglaterra, França, Itàlia i Japó per a tractar de la limitació de les construccions de tots els tipus de la guerra marítima, inclos els submarins.—Havas.

Els republicans del Rin

París, 19.—Al «Matin» li comuniquen de Bon que 1.500 delegats de les diverses fraccions del partit republicà renan es reuniren el diumenge passat acordant una protesta unànime contra el tractat de 1815, que uní el seu país a Prussia, i proclamant la seva inquebrantable llibertat de lliurar-se del jou prussià.

Tots els oradors i especialment Smeets, secretari general del partit, conjuraren als aliats a què no s'oposessin a les reivindicacions independentistes del renans i demostraren la inanitat de les acusacions fetes a França i a Bèlgica de voler anexionar-se les províncies ocupades. Els oradors denunciaren, demés, les maniobres alemanyes encaminades a enemistar els rhenans amb els aliats.

Els cardenals nous

Roma, 19.—Sa Santedat ha imposat a monsenyor Merry del Val el «pallium» que sol·licità en l'últim Consistori a favor del nou cardenal arquebisbe primat de Toledo, monsenyor Reig Casanovas.

El cardenal Merry del Val féu donació de les insignies a monsenyor Sprada, qui les portarà en unió de la birreta cardenalicia a l'arquebisbe de Toledo.

A la cerimònia hi assistiren nombrosos sacerdots i seminaristes espanyols.

A continuació monsenyor Bisletti imposà les insignies del «pallium» a diversos bisbes i arquebisbes italians, espanyols i anglesos recentment nomenats.—Havas.

El Vaticà i França

Roma, 19.—Aquests dies ha tornat a ésser objecte de les converses als cercols francesos d'aquesta capital, la qüestió de les Associacions diocesanes.

La impressió que domina és molt pessimista, creient-se que la solució s'allunya cada dia més.

Se sap que, aprofitant la seva estada a Roma amb motiu de la celebració de l'últim Consistori, molts prelats han insistit personalment davant del Papa en la seva opinió de negar-se a acceptar el projecte de llei relatiu a les dites Associacions, fent observar que constituiria una arma perillosa en mans dels adversaris.

Al Vaticà ha causat la natural impressió el fet que en el seu conjunt l'episcopat francès es mostri absolutament contrari a la seva aprovació. — Havas.

L'Ambaixador d'Itàlia a Madrid

Roma, 19.—El nou ambaixador d'Itàlia a Madrid, senyor Paolucci dei Calboli, sortí anit de Roma amb direcció al seu destí, essent saludat a l'estació per l'alt personal del ministeri de Negocis estrangers i nombroses personalitats polítiques.—Havas.

El règim comunista

Brussel·les 19.—El periòdic «Le Peuple», orgue del partit socialista, diu saber per referències del més segur origen que els socialistes revolucionaris condemnats a mort pel tribunal de Moscou es troben en pèssimes condicions.

Tancats a les spresons de la Txeca,

en cel·les humides i ombrívoles, la seva vida és un tormen incontable, puix estan en absolut isolats i privats de qualsevulga, havent-se prohibit que se'ls proporcioni cap aliment. El seu estat de debilitat, efecte de tals mesures, és horrible.

«Aquesta és—afegeix «Le Pouple»—el règim que el Govern de Moscou imposa a les seves víctimes, i si continua, la mort serà per a tots ells una alliberació».—Havas.

Sarah Bernardt, malalta

París, 19. — Ahir vespre, en acabar una funció de teatre, en la qual representava un dels principals papers, l'eminent actriu Sarah Bernardt sofrí un síncope, tenint d'ésser portada al seu domicili. — Havas.

París, 19. — El síncope sofert per l'actriu senyora Sarah Bernardt no va revestir la importància que es va suposar en un principi.

Les últimes notícies diuen que Sarah Bernardt ha millorat notablement, no fent-se témer conseqüències desagradables. — Havas.

Les universitats flamenques

Brussel·les, 19. — En el Consell de ministres celebrat ahir a la tarda fou examinada la qüestió de les universitats flamenques.

No fou presa cap nova resolució sobre aquest assumpte.—Havas.

L'ajut financier dels Estats Units

Nova York, 19.—El dia 15 del corrent, com se sap, se celebra una conferència entre un enviat del Govern alemany i una de les més elevades personalitats de la gran banca americana.

Als cercles financiers s'afirma que la dita entitat financiera no adoptarà cap acord abans que Alemanya no complaixi els seus compromisos sobre la qüestió de les reparacions.

Els pressupostos alemanys

Berlín, 19.—El Consell de l'Imperi ha aprovat el novè pressupost suplementari, en el qual es preveu la tramesa de sis mil milions de marcs en bons del Tresor, la qual quantitat està destinada a la continuació de les obres del canal que unirà els rius Rin i Neckar.—Havas.

Les reparacions alemanyes

Londres, 19. — Al «Daily New» li comuniquen des de Berlín que el Govern ha decidit redactar una nova proposició sobre l'assumpte de les reparacions.—Havas.

La Silèsia alemanya

Oppeln, 19.—Ahir es féu l'obertura de la primera Dieta provincial de l'Alta Silèsia alemanya.—Havas.

Craig a Londres i a París

Londres, 19.—Un comunicat rebut de Belfast diu que sir James Craig sortirà aquesta nit amb direcció a Londres.

Després anirà de Londres a París. —Havas.

L'assassinat de Narutowicz

Varsovia, 19.—En senyal de dol per l'assassinat del senyor Narutowicz l'exèrcit portarà dol durant sis setmanes.

El president de la Dieta en funcions de President interí ha rebut un gran nombre de telegrames de condol, entre els qual n'hi figuren alguns molt expressius com els tramesos pels senyors Millerand i Poincaré i el cardenal Gasparri.

La capital i el seu territori segueix en estat de siti, però la tranquil·litat és completa.—Havas.

La Conferència de Lausana

Lausana, 19.—La Conferència contestarà avui a les noves proposicions de Turquia i Rússia.—Havas.

Lausana, 19. — En la sessió celebrada aquest matí per la Comissió que entén en el problema dels estrets, Lord Curzon, parlant en nom dels aliats, declarà que el contraprojecte rus és inadmisible, i que quant a les esmenes turques, els aliats miraran de fer totes les concessions possibles.

A continuació va parlar Ismet Baixà, dient que Turquia no accepta que la Comissió dels Estrets vulgui immiscuir-se en assumptes que, com el de la desmilitarització, afecta exclusivament al seu país. Com que les garanties que són ofertes per l'esmentada comissió no resulten sinó il·lusòries, car no té cap realitat efectiva, Turquia entén que les potències, individualment i col·lectiva, han de comprometre's a respectar el règim dels mars Negre i de Màrmara, tant en temps de pau com en temps de guerra.

Ha dit també que Turquia nega a Grècia el dret a pendre part en la Comissió dels Estrets, ja que Grècia no és, ni molt menys, una gran potència.

Aquestes paraules donaren lloc a un vivíssim incident, intervenint-hi el senyor Venizelos, qui, amb gran energia, ha protestat contra tal apreciació del delegat turc.

Per la seva part, els russos insisteixen que Alemanya formi part de la comissió de control, tal com ho tenien reclamat.

I, finalment, han parlat els delegats de Sèrbia i de Romania, manifestant que les proposicions formulades per les delegacions russa i otomana són del tot inadmisibles, tal com estan constituïdes.

Els delegats aliats parlaren, abans de suspendre's la sessió, declarant que aquesta mateixa tarda es decidirà l'assumpte. — Havas.

La Societat de les Nacions

París, 19.—Ahir es reuní la sots-comissió de la Comissió de la Cooperació Intel·lectual de la Societat de Nacions.

A la dita reuni hi assistí el senyor Torres Quevedo, director del Laboratori electromecànic de Madrid.

Es tractà especialment de la qüestió de la propietat intel·lectual.—Havas.

Topada sagnant entre feixistes i comunistes a Torí

París, 19. — Li telegrafien al «Journal» des de Torí que ha tingut lloc un topament entre comunistes i feixistes, repetint-se la lluita ab caràcters de gravetat. Quatre feixistes i quatre comunistes resultaren morts. Els ferits són nombrosos. Els feixistes incendiaren després alguns cercles comunistes.—Havas.

Turin, 19. — S'han registrat altres col·lisions entre feixistes i comunistes, de les quals han resultat ferits d'una i altra part.

El Govern ha adoptat enèrgiques mesures. — Havas.

Les òrfenes armènies recullides pel Papa

Roma, 19. — Avui han arribat al Palau pontifici de Castello Gandolfo les òrfenes armènies recullides per Sa Santedat el Papa. — Havas.

El Soviet de Moscou

Londres, 19. — Comuniquen de Moscou que fa dies s'inaugurà la primera secció del nou soviet moscovita.

De l'informe presentat per la Comissió de mandats que assistí a la inauguració, resulta que figuren en la dita secció el 92 per cent dels delegats.

Resultà elegit president el senyor Kameneff. — Havas.

Moscou, 19 — El soviet ha dirigit al senyor Txitxerin una nota dient-li que faci comprendre amb tota claredat als membres de la conferència que la república dels Soviets no cedirà ni un punt davant la burgesia, que mai no permetrà que siguin atropellats els interessos sovietistes i que mai no reconeixerà cap tractat que sigui contrari a aquests interessos. — Havas.

Una granada al palau de Buckingham

Londres, 19. — Avui s'ha descobert una granada del sistema Millo en un carro de neteja municipal.

L'objecte ha estat trobat al carro, en el moment en què aquest entrava al Palau de Buckingham, per a recollir les escombraries. — Havas.

El pressupost francès de marina, aprovat

París, 19. — Finalment a la Cambra dels Diputats, en la sessió d'aquesta tarda, ha quedat aprovat el pressupost del Ministeri de Marina. — Havas.

Llops famolencs

Leix, 19. — Comuniquen de Pezos del Sud que un ramat de llops famolencs va ficar-se al poble, envestint persones i bestiar.

Immediatament, entre els veïns i la força pública fou organitzada una batuda per a caçar les feres. — Havas.

En honor de monsenyor Luzon

Malines, 19. — El cardenal Mercier ha obsequiat avui amb un esmorzar a monsenyor Luzón, arquebisbe de Reims, per haver-li estat imposat recentment, com és sabut, el capell cardenalici. — Havas.

Malines, 19. — Entre les persones qual el cardenal Mercier ha obsequiat a monsenyor Luzon, hi figurava l'ambaixador d'Espanya a Bèlgica, marquès de Villalobar. — Havas.

El venerable Beninge

Roma, 19. — La Congregació de ritus s'ha reunit per a discutir els deutes sobre l'autenticitat de les virtuts del venerable Beninge, germà de les Escoles Pies. — Havas.

La cooperació intel·lectual

París, 19. — La sots-comissió encarregada per la Comissió de Cooperació intel·lectual de la Societat de Nacions, de procedir a l'examen preliminar del problema de la propietat intel·lectual, ha donat per acabats els seus treballs.

La dita sots-comissió ha encarregat al delegat italià senyor Riffini, catedràtic de la Universitat de Torí, de preparar un projecte fixant els principis jurídics de protecció internacional a la propietat científica.

Per altra part, el delegat espanyol, senyor Torres Quevedo, ha estat encarregat de redactar una ponència sobre la possibilitat d'aplicar des del punt de mira pràctic els principis jurídics i les disposicions legals a les quals pugui referir-se en el seu projecte el senyor Riffini. — Havas.

La flamenquització de la Universitat de Gant

Brussel·les, 1. — Cambra dels Diputats. Queda adoptat, per 89 vots contra 85 i sis abstencions, la primera part de l'article primer del projecte referent a la flamenquització de la Universitat de Gant, en la qual part s'estipula que les classes en la dita Universitat es donaran en idioma flamenc.

La segona part del dit article fou aprovada per aclamació i s'hi diu que a les Escoles especials de la Universitat de Gant seguiran donant-se les classes en francès.

La totalitat de l'article fou aprovat per 85 vots contra 83 i 12 abstencions. —Havas.

Els executats d'Irlanda

Londres, 19. — El corresponsal de l'«Evening Now», a Dublin, diu al seu diari, que els set individus que foren executats aquest matí, ho han estat per haver-los ocupat, en ésser detinguts el dimecrese darrer, deu fusells, quatre cents cartutxos i quatre càpsules per a bombes. I haver-se trobat a la casa on vivien dos cents cartutxos, quatre cents revòlvers i moltes municions.

Els dits individus formaven part de una columna d'irregulars, la qual es dedicava, fa algun temps, a des truir el material ferroviari i les línies i a saquejar botigues en la regió de Kirdar. — Havas.

El deute holandès

La Haia, 19. — La segona Cambra ha aprovat un projecte de llei per a un empréstit de 350 milions de florins destinats a consolidar el Deute flotant. — Havas.

Les exposicions d'Art Català a l'estranger

La participació aclençada dels catalans als Congressos científics estrangers; i l'anada de l'Orfeó Català a París, o més endevant a Berlín o a Londres, o a on vulgui; la celebració d'acurades exposicions anyals d'art Català a les principals ciutats d'Europa o d'Amèrica man d'ésser per força esdeveniments transcendentals per a la vida particularitzada de la nostra estimada Catalunya. El nostre Ajuntament s'honora portant la veu cantant de tota la terra catalana en aquestes manifestacions artístiques, patrocinant-les i pagant-les amb gran liberalitat i en conseqüència recullint-ne els fruits que no són gens menyspreables com es veurà pel detall que volem oferir als llegidors d'aquest diari, segons recensió de l'Exposició d'Art Català celebrada enguany a Amsterdam i repetida a Groningen.

Aquestes Exposicions d'Art Català celebrades en terres d'Holanda, com les celebrades a París i a Lisboa en anys anteriors, tenen la virtut primordial de fer obrir els ulls sobre la nostra cultura a la gent entesa que visitem a les terres estrangeres, i té, demés, la subseguent virtut de despertar una atenció i un respecte molt valuosos sobre aquest nostre petit i vivaç país mediterrani, del qual, abans de la visita dels nostres artistes, no se'n sabia res. Aquesta atenció la vessa l'estranger conreat, no solament sobre el nostre art, sinó, de retop, sobre totes les altres particularitats de la Catalunya activa d'avui dia; i així s'aconsegueix per a la nostra terra una gran simpatia que no seria pagada ni aconseguida amb tots els diners ni amb tota l'eloqüència del món.

L'emoció i l'entusiasme que en obrir una Exposició d'Art Català a l'estranger es desperta entre aquells llunyants públics d'«amateurs» i d'artistes és cosa que enamora, i, si els nostres artistes se'n volguessin fer càrrec, no serien tan reacis a enviar-hi les seves obres o bé es donarien de menys d'enviar-hi bocets, estudis i petites o banals coses, com acostumen la majoria. L'èxit aleshores seria major i més fruitós en tots conceptes.

Aquest any l'èxit ha estat superior al d'anys anteriors perquè els artistes s'han esforçat més; també perquè a l'escultura i a la pintura s'hi afegí una secció d'art aplicat, en la qual hi excellí el llibre d'art. L'èxit fou gran a Amsterdam i a Groningen, essent d'estimar, sobretot, l'èxit de premsa i de públic que ens afavorí a Amsterdam, no solament perquè aquesta és una de les més vives, més actives i més refinades ciutats d'art que modernament i antigament s'han comptat a Europa, sinó també perquè s'ha de saber entendre que la crítica amsterdamenca és una de les més rigoroses i agressives que es coneixen, tot i ésser una de les més intel·ligents. A l'oficina de la Junta Municipal d'Exposicions d'Art s'hi pot comprovar aquest èxit de premsa en els mateixos diaris i revistes d'Amsterdam i d'altres ciutats holandeses que s'ocuparen de la nostra Exposició: als periòdics, el nostre públic hi podrà fullejar les traduccions franceses.

L'èxit del públic s'ha manifestat en la quantitat de visitants, tots amb entrada pagada, i que, segons les estadístiques de la Societat hostatjadora, «Arti et Amicitiae», ha estat superior a la suma de visitants d'altres exposicions obertes continuament en aquelles espléndides sales. El favor del públic s'ha palesat ben espontàniament i fèrvida en el fet, que rares vegades s'haurà presentat com en aquesta ocasió, d'atreure més nombre de visitants a mesura que s'acostava el dia de clausura de l'Exposició.

Aquest èxit ressalta més en parangonar-se amb el que obtingué una Exposició d'Art alemany modern organitzada a Amsterdam, alhora que la nostra; aquella exposició d'art alemany, amb tot i estar organitzada a tota despesa pel mateix govern alemany no atenyà ni lo meitat de l'atenció ni dels elogis que la nostre mereseuè del públic i de la premsa d'Amsterdam. Els mateixos delegats del govern alemany, invitats pel delegat de la nostra Junta Municipal a visitar l'Exposició d'Art Català, el professor Dr. Waetzold i el pintor Paul Hans Ohmert, reconegueren la superioritat de la nostra exposició i àdhuc de la nostra organització.

Altra ocasió de satisfacció tingueren els nostres artistes en saber despertar interès àdhuc fora de les ciutats on el llur art hi era exhibit. En efecte, com la premsa assabentà oportunament, les ciutats holandeses d'Arnhun i La Haia, trameteren oficialment invitacions aventatjoses a la nostra «Junta d'Exposicions» per a traslladar-hi els nostres quadros, escultures, llibres i altres objectes d'art. Malauradament no fou possible accedir a tan gentils convits.

Una bona i alta consideració per a la nostra empresa artística fou la que tàcitament li donaren amb llur presència els Burgmestres d'Amsterdam i Groningen a l'obertura d'ambdues exposicions, car s'ha de tenir en compte que l'autoritat del burgmestre és quasi superior a la del mateix ministre en les viles holandeses. Sobretot la major atenció i la més estimable fou la que volgué tenir la Cort de La Haia envers els nostres artistes, anant SS. MM. la Reina Guillemeta, el príncep de Mecklemburg i la princeseta, junt amb el Burgmestre, a clausurar la nostra Exposició d'Amsterdam, visitant-la minuciosament, interessant-se intel·ligentment SS. MM. per qüestions nombroses referents al nostre art i presentant públicament als artistes holandesos l'acció dels artistes catalans com un exemple a seguir i a emular.

Cal advertir que, ja abans de la reial visita, els artistes holandesos aplegats a la Societat centenària «Arti et Amicitiae», que és la més prestigiosa d'Holanda i que fou la que invità i hostatjà amb tot luxe els nostres artistes, ja havien confessat la llur grata sorpresa envers el nostre art i la seva admiració respecte la sàvia, democràtica i liberal organització que l'Ajuntament de Barcelona havia dispensat als artistes catalans; i tan és així, que en explicar-ne el mecanisme al Burgmestre d'Amsterdam, aquest prometé pendre com exemple el Reglament de la nostra Junta Municipal d'Exposicions d'Art per a establir quelcom de semblant a Amsterdam a favor de l'Art Holandès, tan aviat com l'actual crisi econòmica que pateix aquell formós país comenci a desaparèixer.

L'interès que la intel·lectualitat de totes les ciutats holandeses prengué sobtadament per les activitats de la nostra intel·lectualitat en trobar-se davant l'Exposició d'Art Català, es traduí de seguida en intercanvis d'ambdues intel·lectualitats, intercanvis de gran estima, no solament per la valor intrínseca de les entitats artístiques i científiques que entraren en relació amb les institucions de la Comissió de Cultura del nostre Ajuntament, amb la Junta Municipal d'Exposicions d'Art, amb l'Institut d'Estudis Catalans, amb l'Institut d'Orientació Professional, amb el Museu del Teatre, amb algun dels nostres principals editors, etc., sinó pel caràcter de continuïtat, de perpetuïtat, que aquestes relacions han de tenir ja en endavant. Les institucions artístiques i científiques holandeses que a conseqüència de l'Exposició d'Art Català d'Amsterdam i Groningen han establert relació permanent amb la Catalunya activa i intel·ligent són els següents: Oficina 18 del Municipi d'Amsterdam (semblant a la nostra Comissió de Cultura); Societat artística «Arti et Amicitiae», d'Amsterdam; «Bureau vor Bervepskeuze» també d'Amsterdam; el professor Roels, de la Universitat d'Utrecht, el Dr. Fritz van Raalte, d'Amsterdam, i la Universitat de Groningen, pel que atany a orientació professional; la famosa revista d'art i arqueologia «Oud Holland» els Museus de la Marina d'Amsterdam i Rotterdam ;la Reial Societat de Ciències i Arts d'Amsterdam, amb les seves nombroses filials correspondències escampades per tota la terra neerlandesa, el detall de la qual es faria pesat; l'entitat «Exposició del Teatre», d'activitat incessant; la Universitat de Leyden; l'oficina d'Ensenyament primari del Municipi de Groningen; l'Institut de Zoologia d'Amsterdam; el Schoolmuseum de la mateixa ciutat i altres que en aquest moment no recordem. Encara a darrera hora hi hagué ocasió de fer rependre les relacions interrompudes entre les Societats ded Biologia d'Amsterdam i Barcelona, i per fi, posar en contacte la secció d'Art i Arqueologia del nostre Institut de E. C. amb el «Victoria and Albert Museum» de Londres.

A tota aquesta falaguera collita de simpaties i relacions, la bona ordenació de la qual ha d'esser regulada per la mediació del ministeri d'Instrucció pública de La Haia, segons promesa del director d'Ensenyament Artístic Dr. Le Lund, s'hi ha d'afegir l'estima més admirativa que aconseguirem per a la nostra terra amb l'exhibició d'un centenar de grans fotografies del nostre primitiu art pictòric i escultòric, les quals, després, la nostra Junta d'Exposicions donà a la biblioteca de la Societat «Arti et Amitiitiae» d'Amsterdam, on per sempre restaran com a fita i testimoni del nostre imperi espiritual.

Fins aquí l'inventari dels efectes positius de la nostra Exposició d'Art Català a Amsterdam i a Groningen. Les exposicions d'Art Català a l'estranger, com totes les coses d'aquest món, no són pas perfectes, encara que poden acostar-se cada dia més a la perfecció. Les nostres exposicions municipals d'Art tenen també els seus efectes negatius: d'ells ens ocuparem en un segon i darrer article dedicat a l'Exposició d'Art Català d'enguany a Holanda.

J. S.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avalar degudament els originals amb un segell o una firma.

La Veu de Catalunya
DIARI NACIONALISTA CATALA D'AVISOS I NOTICIES
Dimecres, 20 de desembre de 1922

La doctrina i la conducta

LES circumstàncies excepcionals que voltaren l'advenimen de la concentració lliberal al Poder exigien una conducta resolta i definida quant a l'actuació del Govern. Sense impaciències prematures, cal reconèixer, però, que la conducta del Govern no ha sortit encara de l'ambigüitat inicial. Ni en la campanya del Marroc, ni en l'afer de les responsabilitats, ni en cap iniciativa de caràcter lliberal, democràtic o reformista, el Govern actual no ha exterioritzat encara la seva significació.

L'única cosa que ha semblat preocupar fins ara el nou Ministeri ha estat la qüestió del personal en el proveïment dels alts càrrecs.

Era evident que el Govern nou tenia el compromís moral i el deure polític de convocar immediatament les eleccions. No ho ha fet encara. S'ha limitat a suspendre les sessions de Corts, i informacions oficioses anuncien que té el propòsit d'ajornar uns mesos la convocatòria dels comicis.

Aquest sol fet ja no esdevé gaire compatible amb la significació radical del Ministeri. I els motius que els amics oficiosos invoquen per a justificar-lo, encara són més arbitraris i més contraris als apel-latius del Govern. Car, confessar que el Govern necessita aquests mesos per a *preparar* les eleccions, equival a reconèixer que no compta amb la confiança del país. I això contradiu essencialment la significació i la nissaga política del Ministeri. Un gabinet de concentració lliberal, amb elements democràtics i reformistes, no pot *preparar* les eleccions d'aquesta manera, car això suposaria el desig i el propòsit d'estrafer la voluntat del país, contradint tota la significació que els ha dut al Govern.

Aquesta posició convencional els ha portat suara a contradir altra volta la doctrina amb la conducta en la qüestió dels alcaldes de R. O. Es endebades que els amics oficiosos del Govern proclamin que la doctrina és una cosa i una altra cosa la realitat política. En aquest cas concret, la doctrina ha estat negada amb la conducta. La pràctica ha contradit el programa.

Tals claudicacions no seran probablement les darreres. I aquesta posició convencional comporta una sèrie de perills per a la mateixa situació que l'ha creada. Car, amb l'ajornament de les eleccions, el Govern es lleva autoritat i s'exposa a no presidir-les. Si el Ministeri nou triga massa a convocar els comicis, ningú no pot assegurar que sigui aquest Govern el que presideixi les eleccions.

La Fundació Bernat Metge

Els primers adherits

Tercera llista de subscriptors

Publiquem avui la tercera llista dels primers adherits a aquesta gran empresa d'edició dels clàssics grecs i llatins, portats a la nostra llengua.

Com ja diguérem, aquest nucli inicial d'adherents representa la primera garantia d'èxit, el primer sosteniment espiritual, la primera justificació cultural i patriòtica de l'empresa.

Recordem que continuarem publicant aquesta taula d'honor dels fiadors morals de la Fundació fins a primers de gener, en que eixirà el primer volum «De la Natura», de Lucreci, degut a la col-laboració dels professors Balcells i Alomar.

Lluís Guarro (Barcelona).
Camila Casas, vídua de Guarro (Barcelona).
Marian Planas i Escubós (Barcelona).
Josep Grau i Sabat (Barcelona).
Gabriel Casals Pena (Barcelona).
Josep Rovira i Ermengol (Barcelona).
Antoni Cantí Casanovas (Barcelona).
Josep Rovira Mestre (Santiago de Cuba).
Pere J. Llort (Barcelona).
Lluís Brull (Barcelona).
Josep Casanellas (Barcelona).
Jaume Cortadellas Rovira (Barcelona).
Robert Gerhard (Valls).
Raimond Negre i Balet (Barcelona).
Reverend P. Rector de les Escoles Pies de Mataró.
C. A. Jordana (Barcelona).
Josep Claveria Echave (Barcelona).
Joan Solé i Pla (Barcelona).
Francesc Arnalot Sausa (Barcelona).
Sebastià Montaner (Barcelona).
Joan Castellet, prevere (Barcelona).
Josep Goday Casals (Barcelona).
Pau Sanromà i Solé (Barcelona).
Ignasi Maria Colomer i Oms (Barcelona).
Joan Baptista Serra (Barcelona).
Lluís Torres Ullastres (Barcelona).
Feliu Carol i Prat (Barcelona).
Gustau Galceran (Vilanova i Geltrú).
Josep Alomar (Barcelona).
Agustí Casas (Sant Feliu de Guixols).
Josep Serra (Barcelona).
Ignasi Zaragoza (Barcelona)
Frederic Padrós i Muns (Barcelona)
Roman Perpinya Ciurana (Barcelona).
Francesc Puig i Alfonso (Barcelona).
Joan Valls i Mollet (Barcelona).
Pere Oliver i Domenge (Barcelona).
Francesc Ballester (Pineda).
Miquel Alimbau (Mayals).
Carles Llinàs Moros (Barcelona).
Josep Elias i Juncosa (Barcelona).
August Matons (Barcelona).
Josep Maria Serra de Martínez (Barcelona).
Ramon Jové Gambús (Barcelona).
Jaume J. Joy (Sóller).
Josep Santacana (Barcelona).
Miquel Arnalot i Torrents (Barcelona).
Joaquim Braquer (Tirvia).
Ramon Pallarés Devant (Barcelona).
Pasqual Boada (Barcelona).

La Direcció de la Fundació adverteix a totes les persones que han tramès llur adhesió que no s'estranyin de no veure's encara en aquestes llistes. Tots els noms s'aniran publicant, però, rigorosament, pel mateix ordre que foren rebuts els butlletins de subscripció.

Les Idees i les Imatges

LA TERRA MATRIA:
LA GEOGRAFIA EXEMPLAR

... Sthendal, per no perdre mai el gust i l'exemplaritat dels conceptes exactes i de les al·locucions precises, llegia cada matí, a primera hora, una pàgina del Codi Civil.

Tot català, per no perdre mai el contacte de la realitat terral i el sentit, diríem, de la matèria matria, — a part de les seves passejades i viatges sobre el terreny — hauria de llegir, cada dia, una pàgina de la «Geografia General de Catalunya», d'En Carreras Candi, o, si més no, qualques paràgrafs de la «Geografia Elemental de Catalunya», d'En Pere Blasi, editada suara per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

La «misteriosa fecundació de l'atmosfera nadiua», segons frase colpidora d'En Joan Alcover, exigeix una adhesió personal permanent: un acte de presència o un acte de representació constants.

JOSEP MARIA JUNOY

Generalitat

EL CONSELLL PERMANENT

Avui, dimecres, es reunirà el Consell Permanent de la Mancomunitat.

ELS ALTS ESTUDIS COMERCIALS

L'Escola d'Alts Estudis Comercials, en fer públic el seu desig de pendre part a l'Exposició Internacional del Moble, ha rebut ofertes d'algunes cases constructores o venedores de mobiliari modern, sobre les quals podrien fer treballs o dissertacions escrites els alumnes de l'Escola; aquests treballs s'exposarien junt amb les instal·lacions.

Desitjant l'Escola donar el màximum d'amplitud i de generalitat a aquesta iniciativa, es complau a fer-la pública, amb l'objecte que les cases a les quals pugui interessar, se serveixin passar per la secretaria de l'Escola, Urgell, 187, d'onze a dotze del matí.

EL BUTLLETI DELS MESTRES

Ha sortit el número 22 del Butlletí dels Mestres, que conté el següent sumari:

«El règim de la llibertat. — Pedagogia: L'ensenyament de la Gramàtima, per Alexandre Galí. — Vida escolar: Assaigs de Self-Government a l'Escola, per Josep Gras Casasayas. — El «Butlletí dels Mestres» i els Assaigs Pedagògics de la Mancomunitat. — Llibres. — Revistes. — Noticies breus.»

PER AL MILLORAMENT DELS HOSTALS DE CATALUNYA

La Comissió d'Educació general ha organitzat un servei per a l'embellliment i bona assistència dels hostals de Catalunya.

D'aquí pocs dies publicarà una fulla invitant tots els hostalers a que, sempre que vulguin fer millores, consultin la Comissió, la qual, completament gratuït, els donarà tota mena de facilitats, tant en el que es refereix a les reformes en la casa, com en coses de menjar.

Un estol d'intel·ligents arquitectes i decoradors s'han ofert a la Comissió per a col·laborar en aquest servei, i són: Antoni Puig Gairalt, Josep Goday, Antoni Fisas, J. Puig Boada, Lluís Bonet, Joan Bergós, Francesc Folguera, Ignasi Adroer, Jaume Llongueras, Jaume Marco, Adolf Florensa, Ramón Reventós.

Per al servei dels menjars, la senyora Bonnemaison, vídua de Verdaguer, amb distingides col·laboradores i En Miquel Regàs, s'han ofert a la Comissió.

L'actitud d'Alemanya

Fracassada — aquesta és la realitat — la conferència interaliada, ningú no sap avui si el 2 de gener seran represes o no a París les converses interrompudes a Londres. Mussolini ha remarcat molt oportunment que si els aliats no aprofiten aquest parèntesi per arribar a un acord previ, amb una gestió diplomàtica assenyada, que esborri llurs divergències, ara irreductibles, serà inútil que es reuneixin enlloc. Ni caldrà tornar a Londres, ni anar a París, ni cercar cap altre lloc per a les converses.

Es possible que l'anunciada intervenció dels Estats Units canvii aquesta situació enutjosa i faciliti l'acord entre els aliats i amb Alemanya.

Mentrestant, no esdevé tasca sense profit esguardar una mica la situació de la potència vençuda i deutora.

Un eminent financier que ha visitat suara Alemanya ha publicat al «Times» londinenc unes notes sobre la situació d'aquell país que resulten interesantíssimes als moments actuals.

Comença dient que la majoria del poble alemany creu sinceramente que el Govern del seu país no desitjava la guerra. Aquesta majoria resta convençuda que la nació alemanya i els seus cabdills volien la pau, i que si la guerra esclatà en tingueren la culpa els aliats. Els alemanys creuen que Anglaterra i Rússia volien esclafar la potència industrial, mercantil i política de llur país.

Aquest estat psicològic influeix, naturalment, en l'actitud del poble i del Govern alemany, quant a l'afer de les reparacions. No es consideren responsables de la destrucció que ha produit la guerra. No se senten culpables. I és clar que esguarden el pagament de qualsevol mena d'indemnització com una enorme i revoltant injustícia.

S'hi sotmeten, però, com a vençuts.

Creuen, tanmateix, que Alemanya no podrà pagar les reparacions sense l'ajut estranger i sense que els aliats reconeguin prèviament l'honestedat de l'actitud germànica.

Els nostres lectors coneixen ja les tesis britànica, francesa i italiana. La tesi alemanya és la següent:

1. — Evacuació, per les tropes aliades, dels territoris alemanys que ara ocupen. Diuen els alemanys que han de mantenir aquestes tropes a un preu enormement feixuc, car cada soldat enemic els costa, en marcs, gairebé tant com un ministre alemany. Sostenen que Alemanya no podrà reprendre el seu treball normal mentre no cessi l'ocupació del seu territori per les tropes aliades. Cal remarcar quant violentament topa aquesta concepció alemanya amb la tesi francesa d'extendre eventualment l'ocupació a les comarques del Ruhr.

2. — Alemanya demana una moratòria per al pagament de les reparacions. Sembla que s'acontentaria amb una moratòria de dos anys. En aquest punt concret esdevé fàcil l'acord, car tots els aliats reconeixen en principi la necessitat d'aquesta moratòria. L'única dificultat, dificultat, però, fonamental, és la qüestió de les garanties que França exigeix.

3. — Alemanya considera absolutament indispensable una reducció importantíssima en la quantitat a pagar. Tothom hi està conforme. Els aliats mateixos reconeixen, donant al capdavall la raó a Mr. Keynes, que Alemanya no pot pagar les quantitats que li han estat demanades. El Govern de París encara no ha acceptat oficialment la necessitat de la reducció, però els diaris i les revistes francesos reconeixen ja aquesta realitat. «L'Europe Nouvelle», al seu darrer número, suara publicat, ho repeteix explícitament. Sembla, doncs, que l'única qüestió a debatre és la quantia de la reducció. Es evident que en aquest punt no fóra impossible la coincidència.

4. — Alemanya necesita un gran empréstit exterior per aconseguir l'«estabilització» del marc. Tampoc en aquest punt hi ha diferències fonamentals. Tothom reconeix aquesta necessitat. L'única cosa a discutir són el procediment i els detalls.

5. — Els alemanys es planyen que no són tractats equitativament al mercat internacional, i que no poden desenrotllar llurs exportacions. Demanen que els aliats canviïn de política en aquest punt. Aquest plany coincideix amb les recents evocacions de Bonar Law repetint als seus discursos que sempre Anglaterra havia reprès les relacions amistoses amb els seus enemics després de pactar-hi les paus.

Cal reconèixer que la tesi alemanya ofereix prou marge de coincidència amb els discursos de Bonar Law i el memorandum de Mussolini per a justificar l'esperança d'una possibilitat d'acord. L'única dificultat per a un arranjament definitiu és l'actitud irreductible de França, la que el «Corriere della Sera» ha anomenat la intransigència de Poincaré. Es per això que tots els que desitgen la pau d'Europa defensen la necessitat d'un acord absolut i immediat entre les potències aliades.

Si continua la situació actual, Alemanya no pagarà. Seguirà realitzant gairebé tot el seu comerç exterior sota la bandera holandesa per a substreure'l a la inspecció dels aliats, i estarà exposada a contínues escomeses dels elements comunistes de la seva extrema esquerra i als elements reaccionaris de la seva extrema dreta. Qualsevol moviment comunista o reaccionari triomfant a Alemanya, baldament no fos sinó momentàniament, significaria per a tota l'Europa el perill de l'anarquia o de la guerra.

L'interès, doncs, de la pau universal, exigeix que abans del 2 de gener trobin els estadistes aliats la fórmula que, mantenint la cohesió de l'entesa que guanyà la guerra, pugui restablir eficaçment i solidar la pau.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

L'Exposició Internacional del Moble

De conformitat amb l'acord del Comite Executiu de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors, demà, dijous, dia 21, de quatre a sis de la tarda, es constituirà a les oficines de l'Exposició, carrer de Lleyda, 2, la ponència de la secció Segona presidida pel senyor En Jaume Marco, la qual està encarregada de rebre els senyors industrials que desitgin pendre part en el Certamen i de procedir a la distribució de stands entre els peticionaris de Barcelona.

La ficció i la falsedat

UNA frase d'un article meu — *o felix culpa* — ha motivat que el gran aragonès Joan Moneva m'adrecés una lletra dignament arborada. Veu's-la aquí:

«En Josep Carner, amic:

Vós vàreu publicar a LA VEU DE CATALUNYA, dissabte propassat, un article titulat *Dir gràcies*. Vós hi dèieu així: «hom dirà que tota ficció és una falsedat. Això, en primer lloc, seria un aragonesisme».

Enclouria imprudència greu, en un nacionalista català, més aviat guiador dels més selectes esperits catalans, dir això d'Aragó i dels aragonesos si això fos veritat.

No n'hi ha cap de veritat, però, en aqueixa dita vostra. No hi trobareu cap tautologia al tresor dels adagis del meu poble ni a les converses dels seus muntanyesos, ni a les rondalles dels seus fadrins de vora l'Ebre, o el Xaló, o el Matarranya — que és mig vostre —; ni als llibres dels escriptors aragonesos — Marcial, Çurita, l'Antoni Agustí, Gracian, Blanca, Dormer, Andrés de Ustarroz, Saya-Ravanera, Jordan de Asso, Lafuente, Monreal... Pero Grullo mai no va ésser ciutadà de ma Pàtria; ni tan sols en té el nom.

Potser vós haureu llegit qualque niciesa o enfilall de nicieses que diuen *Literatura baturra*; no us en captingueu pas; hi ha andalusos professionals d'aqueixa literatura. Deixeu-los; és així que es guanyen la vida. Però les produccions llurs no són pas aragoneses ni reflecteixen l'Aragó ni tenen gens de l'esperit del meu poble; per a adonar-se'n, no cal sinó tractar amb aragonesos.

Déu vos guardi.

Joan Moneva i Puyol.

Saragossa, 27 de novembre de 1922.»

* * *

Un altre dia, quan em vagarà, parlaré de l'opinió en la qual tinc els aragonesos a base de llurs autors — de Marcial a Moneva — i, si el senyor Moneva m'ajuda, a base de llur folk-lore. Entenc que és un dels temes més interessants d'Espanya i, especialment, un dels més importants per a la gent catalana. Però ara la qüestió és tota concreta. El meu illustre amic em permetrà que jo expliqui les meves paraules, en cordial resposta.

Vull tenir la coqueteria de no obrir cap diccionari per a establir la diferència entre la ficció i la falsedat. Aquestes dues paraules — que no són catalanes, sinó europees — no s'equivalen pas, tanmateix. La falsedat és nada de l'engany, i la ficció d'una conveniència en certa manera contractual. Una falsedat és quelcom de contrari a la veritat: una ficció és quelcom de parallel a ella. Una veritat servida per falsedats, corre el perill de naufragar i, certament, el de contaminar-se (la religió en temperaments supersticiosos p. e.) Una veritat, però, si vol esdevenir valor *social*, necessita l'ajut de les ficcions (el poble és la deu de la sobirania: aquesta veritat, actuada, exigeix la ficció de la capacitat general per al vot).

Ara bé, jo admeto que en front d'una ficció poden presentar-se, fonamentalment, dos temperaments diversos. L'un, al qual anomenarem no pas aragonès — no tinc inconvenient a canviar el mot — sinó ibèric, consistirà a considerar únicament en la ficció la seva material inexactitud. L'altre consisteix a acceptar-la, tot i el seu folgament imaginatiu, per a treure profit de la seva utilitat (un profit no pas individual i anecdòtic com el que proporciona la falsedat, sinó intellectual, social o moral). Exemple, el *Prætor peregrinus*.

Quan protestant del caràcter aragonès de la frase: «hom dirà que tota ficció és una falsedat», escriu el senyor Moneva: «*Pero Grullo* mai no va ésser ciutadà de ma Pàtria, ni tan sols en té el nom», el senyor Moneva incorre en un iberisme típic, perquè afirma la identitat de ficció i falsedat, en la seva allusió a la figura mítica del folklore castellà.

Però tant se val: jo estic ben content que el senyor Moneva m'hagi dat l'avinentesa d'admirar una vegada més les belles guspires de son íntim foc sever; i com que sóc a Itàlia, on s'estén el retorn a la moda clàssica de saludar alçant el braç dret, l'alço davant el noble amic, després de repetir:

Parva suburbani munuscula mittimus horti...

JOSEP CARNER

Gènova, 16 desembre 1922.

La Universitat

S'ha concedit una beca perquè faci els estudis comercials a l'escola de Palma de Mallorca a Daniel Agustí Palma.

També se n'ha concedit una altra a Rosa Grimaud Aguilar perquè continuï els estudis del batxillerat a l'Institut de Girona.

—La direcció general ha disposat que es faci remesa cada trimestre de 2.000 pessetes a l'Escola de nàutica de Barcelona.

—S'ha rebut al rectorat el títol d'alumne interi pensionat de la Facultat de Medicina a favor de Francesc Domènech Alsina.

La Diada de la Llengua Catalana

Aquest any, segons les noves que es van rebent d'arreu de Catalunya, la Diada de la Llengua Catalana, la qual se celebrarà el dia 7 de gener, assolirà un èxit esclatant. Cal tenir en compte que la nostra llengua ha estat preferida i ultratjada i que el nostre poble desitja retre-li públic homenatge.

* * *

Són ja molt nombroses les entitats nacionalistes que han tramès llur adhesió a les oficines de «Nostra Parla» (Boters, 16).

La Comissió organitzadora ens prega que fem constar la impossibilitat d'invitar particularment les entitats nya, podent donar-se totes per invitades.

* * *

Al matí del dia 7 de gener, se celebrarà, com de costum, l'aplec tradicional a la plaça de la Cascada del Parc.

Les entitats nacionalistes i culturals, hi assistiran amb llurs banderes.

Sembla que pendran part a la festa elements de molta vàlua.

A la tarda del mateix dia, tindrà lloc la festa d'homenatge a la llengua catalana.

Oportunament anunciarem els oradors que hi pendran part.

Homenatge francès a Pasteur

A proposit del centenari del naixement de Pasteur celebraran l'«Association amicale Française» i l'Institut Francès, el propvinent dissabte, dia 23 del corrent, a tres quarts de deu del vespre, una vetllada íntima i pública, que tindrà lloc a la sala d'actes de l'esmentat Institut (Consell de Cent, 338), amb el següent programa:

«Louis Pasteur» (de E. Manuel), llegit per la senyoreta S. Risler.

«Vida de Pasteur», conferència del senyor J. J. A. Bertrand.

«L'obra científica de Pasteur», conferència del senyor Dr. Verrier.

Orquestra de l'«Association Amicale». Projeccions.

De Societat

La comtessa de la Vall de Canet i altres dames de la Creu Roja, treballen activament per a organitzar un ball benèfic, que se celebrarà la nit dels Reis.

—

A la crida dirigida a les entitats constructores, feta pel marquès d'Estella, com a president de la Comissió executiva del Palau Reial perquè contribueixin a la terminació del Palau, n'han respost algunes, entre elles la Societat Cobertes i Teulades, que ha ofert pendre al seu càrrec i despeses el total estucat de tot l'edifici.

—

La Junta de la Caixa de Lloguers, degudament autoritzada, realitzarà en algunes esglésies els dies 24 i 31 del més corrent, la seva recaptació anual a profit de les famílies necessitades que socorre l'esmentada entitat, i que està segura que el públic no els negarà una almoina per a atendre aquestes pobres vídues amb fills petits o malalts que no poden ésser auxiliades com és degut per la carestia de llurs modestes habitacions i pobresa de mitjans amb que compta l'Obra.

La Junta agraeix el més petit donatiu que es faci a favor dels seus pobres i la cooperació que li prestin en la seva benèfica tasca.

—

Des d'avui, els autos pertanyents a la Federació de Llogadors d'Autos es regiran amb les noves tarifes, les quals són un 20 per 100 més reduïdes que fins les d'aquesta data.

Aquesta entitat es preocupa per a la reglamentació i bon servei dels taxis de Barcelona, i a aquest fi ha imprés un gran nombre d'opuscles amb les noves tarifes, per a ésser repartits gratuïtament, ultra el carnet de reclamacions que obra en poder dels conductors dels autos que pertanyen a la dita Federació, els quals van proveïts d'un distintiu amb el seu nom, vermell els autos de primera categoria o sigui els de més de 15 HP. i blau els de segona categoria, que correspon als de menys força.

FIVE

Qüestions socials

EL SINDICAT GRAFIC

El Sindicat Unic de les Arts Gràfiques, Paper, Cartró i Similars (Olm, 10, principal), celebrarà una reunió extraordinària de la secció d'Impremta per a nomenar la comissió tècnica corresponent i altres assumptes, demà, a dos quarts de deu de la nit.

L'HORARI DE NADAL

L'Alcaldia fa públic que declara dies de fira tradicionals compresos entre el 21 del corrent i el 5 de gener d'acord amb l'informe de la Junta Local de Reformes Socials, amb l'únic objecte que els comerciants puguin tenir oberts llurs establiments els diumenge compresos en l'esmentat període, sense incórrer en les sancions de la llei de Descans Dominical.

La fixació de l'horari de tots els dies del dit període pot ésser convingut per mutu acord entre patrons i dependents, essent, per tant, la Comissió Mixta on estan representades ambdues parts l'organisme designat per a fixar l'esmentat horari.

La dita Comissió Mixta, si compta de la mateixa manera amb el consentiment de les parts interessades, també pot acordar que romanin tancats els establiments en determinats dies de l'esmentat període.

La Junta Local de Reformes Socials fa públic, per a esvair errors, que exceptua de la jornada mercantil els dies 24, 25, 26 i 27 de desembre i 3, 4 i 5 de gener, sense limitació d'horari, per a deixar a patrons i dependents en completa llibertat per a fixar, de comú acord, el que creguessin convenient, la fixació del qual, correspon a la Comissió Mixta.

Quant a l'acord de tancament d'establiments en dies de festa pres de comú acord entre patrons i dependents, com que en res s'oposa al permís que d'acord amb la llei s'havia concedit per a tenir-los oberts, no hi ha inconvenient a què es porti a cap, conforme recomana la Junta Local en la seva nota oficiosa.

D'UNS EXPEDIENTS

Ahir, procedent de Madrid, el comissari de policia senyor Fernández Luna, qui ahir al migdia estigué a la «Jefatura» Superior celebrant una llarga conferència amb el senyor Borrou.

El senyor Fernández Luna ve delegat pel director general d'ordre públic per a examinar els expedients que instrui en aquesta el comissari senyor de Miguel en compliment de les ordres que va rebre del senyor Millán de Priego en cessar en llurs càrrecs els generals Martínez Anido i Arlegui.

La principal missió del senyor Fernández Luna a Barcelona és de poder informar el nou director general, senyor Blanco, de si en la instrucció dels al·ludits expedients s'ha procedit amb la fidelitat i rectitud degudes.

EL CONFLICTE DE CALELLA

Els fabricants de géneres de punt de Calella, han declarat el locaut als obrers, per entendre que són injustes les peticions fetes pels treballadors.

Els obrers no han près cap acord i s'ignora l'actitud que adoptaran.

El conflicte afecta a unes 1.200 dones i 650 homes.

ELS BARBERS

La societat L'Econòmica convoca a tots els mestres barbers a una reunió general que tindrà lloc demà al seu local social, Sant Pau, 85, principal, per a tractar assumptes generals.

El que no tingui el justificant de soci, el recollirà a Secretaria abans de començar la reunió.

SOLUCIO

Per haver arribat a un acord amb la direcció de La Siderúrgica Espanyola, han repres el treball els obrers de l'esmentat establiment que porten algunes setmanes en vaga.

CONFERENCIA D'EN PESTAÑA

Anit passada va donar una conferència al Cinema Gloria, del carrer de Consell de Cent, el propagandista sindicalista Angel Pestaña.

L'objecte de la conferència era excitar els carrilaires a què formessin al Sindicat Unic.

Va censurar les companyies ferroviàries perquè no pugin els jornals als empleats, excusant-se en impossibilitat pecuniària, i va advocar perquè fossin reposats els carrilaires acomiadats per mor de les vagues darreres.

El local era ple del tot.

Aquesta conferència era la primera de les que ha organitzat el Sindicat Unic del Ram de Transports dedicades als carrilaires.

DETENCIONS

La policia ha detingut uns subjectes perquè repartien fulles clandestines contenint amenaces per als components del Sindicat Unic. Se n'ha donat compte al Jutjat.

La festa dels Reis del Districte V

«Catalunya», Associació Autonomista del districte V, com de consuetud celebrarà, la propera diada de Reis, la festa fa ja nou anys començada, per cert amb extraordinari èxit, consistent en el repartiment de 800 lots als nois i noies de famílies necessitades del districte, que es presentin amb el corresponent Val. El repartiment serà efectuat el dia de Reis al matí, de deu a onze, essent SS. MM. els tres Reis d'Orient en persona els encarregats de la distribució.

La Comissió organitzadora ha tramés circulars a les seves amistats i relacions pregant qualque donatiu per tan benèfic objecte. Les persones caritatives que no hagin rebut circular i vulguin contribuir-hi poden dirigir els donatius al local de l'Associació, Nou de la Rambla, 16.

L'hora ciutadana

ELS COMENTARIS D'AQUESTS DIES SUBRE LA NECESSITAT DE LA REFORMA

La Junta local de Reformes Socials, presidida, per delegació de l'alcalde, pel nostre amic En Xavier Tusell, ha portat a terme una informació entre les associacions patronals i obreres, sobre l'hora què caldria començar i acabar els espectacles de nit, a Barcelona, limitant l'enquesta a aquest aspecte de la vida ciutadana, no amb criteri restrictiu, sinó com a base de l'organització de l'horari ciutadà, en consonància amb la jornada de vuit hores i amb els horaris establerts en la nostra ciutat per al treball en els oficis, tallers, fàbriques i despatxos a l'engròs i al detall.

Es recorden, amb aquest motiu, els articles publicats sobre el particular per En Xavier Tusell, en diferents periòdics, i, recentment, el titulat «Barcelona, què fas?» inserit al nostre diari el dia 12 d'agost darrer, quan encara cap col·lega s'havia preocupat de l'assumpte, i que tantes enhorabones meresqué al seu autor per part d'industrials i comerciants catalans. El nostre amic Tusell, amb la visió clara que té dels problemes, ha cregut, sens dubte, que el seu pas per la Junta Local de Reformes Socials podia deixar, per a la Ciutat, una obra tan profitosa com la que està realitzant encaminada a reorganitzar, d'acord amb els temps moderns, el nostre horari ciutadà, per tal que els barcelonins puguin treballar, estudiar i divertir-se sense esforç de la pròpia naturalesa i sense haver de sacrificar la fortitud física i moral tan necessària en la lluita per la vida i per la Pàtria.

Cultura

El proper dijous, dia 21 del corrent, de set a vuit, tindrà lloc a l'Institut Francès (Consell de Cent, núm. 338), una conferència pública a càrrec del senyor J. J. A. Bertrand, versant sobre «Henry Bataille», amb lectura d'escenes escollides pel senyor Auffray.

—

La Secció d'Arqueologia i Història del Centre Excursionista de Catalunya continuarà donant avui, a les set de la tarda, el resum gràfic amb projeccions de la Història d'art de l'antiguitat (Caldea-Assíria).

—

Demà, a dos quarts de deu de la nit, a les Escoles Catalanes del Casino Regionalista de la Bordeta, donarà una conferència sobre «Les escoles i la Família», l'escriptor En Bonaventura Gassol.

DARRERES INFORMACIONS

PENINSULA

SUBRE LA REUNIO DELS MINISTRES ACUSATS

Madrid, 20, 12'30 matinada.

Per tal d'escatir el veritable significat de la reunió celebrada pels primats del partit conservador al domicili del senyor Allendesalazar, ha estat requerit per un diari el comte de Bugallal, qui ha dit ço que segueix:

—Desitjàvem tenir un canvi d'impressions, amb el caràcter d'un homenatge de cordialitat que voliem retre al senyor Allendesalazar, els ministres que l'any 1921 haviem estat presidits per ell; però, precisament, perquè no es fessin comentaris que fessin donar a l'acte un significat polític, vam creure convenient ajornarlo, abans de la reunió de les Corts, i ens havem reunit, com s'ha vist, després de suspeses les sessions.

En aquella reunió sols s'ha parlat dels successos del Marroc i de la intervenció que hi haviem tingut, però sense donar a l'acte cap sentit polític, ni de queixa contra ningú; encara que ens semblà injusta la campanya que ha vingut fent-se contra aquell Govern, i principalment contra alguns companys que en formaven part i que sols havien procurat servir el país amb tot zel.

A això s'ha reduït la reunió, i no s'hi ha convingut res que faci suposar que hàgim de tenir noves reunions.

—I de les paraules del senyor Bergamín, què ens en diu?

—Havem de suposar — ha contestat el comte de Bugallal — que el senyor Bergamín, amb aquelles paraules no es referia als moments actuals, si bé és sensible que, per l'instant en què es pronunciaren, algú pugui atribuir-hi una altra significació.

El senyor Sànchez Guerra, interrogat pel mateix diari sobre la reunió dels ex-ministres del Gabinet Allendesalazar, ha contestat que no tenia res que dir sobre el que en la reunió s'esdevingué.

Ha manifestat tan sols que, abans de celebrarse la reunió el visità el senyor Allendesalazar, per a anunciarla-hi, en termes que revelaven la exquisida delicadesa característica de l'ex-president del Consell.

Si de res es dolia el senyor Sànchez Guerra, era de la molèstia que per al senyor Allendesalazar havia representat la visita, car la casa d'aquell no té ascensor, i, donat l'estat delicat de salut del segon, suposava per a aquest un esforç digne de la més gran estimació.

El senyor Allendesalazar explicà al senyor Sànchez Guerra l'objecte de la reunió, i d'aquest no n'escoltà sinó frases d'assentiment, desenrotllant-se l'entrevista en termes que demostraven la més perfecta harmonia política i la més completa cordialitat entre els dos conferenciants.

De la reunió va tenint-ne completa referència el senyor Sànchez Guerra pel comte de Bugallal.

Quant a diferències en el partit conservador, el senyor Sànchez Guerra, qui, sigui dit de passada, es mostra molt satisfet de les proves que està rebent, aquests dies, de tots els organismes del partit conservador, en el sentit d'aprovació entusiasta no solament per la seva actuació al cap del Govern, sinó també per la forma en què plantejà la crisi.

El vescomte de Eza s'ha expressat en els següents termes:

—En el canvi d'impressions que havem mantingut, vist que alguns dels presents s'expressaven en forma que podia interpretar-se com de solidaritat amb els consellers als quals concretament s'al·ludia en la ponència dels liberals, he declarat que aquesta solidaritat no la podia acceptar, i que, agraint-la amb tota la meva ànima, recabava per a mí tota la responsabilitat per la meva actuació en el departament que havia regit.

El vescomte de Eza prepara un llibre destinat a defensar-se de tots els atacs que se li dirigeixen.

TOPADA

Aquesta tarda, al carrer d'Alfons XII, han topat una moto del servei de Seguretat i l'auto núm. 3466, de la matrícula de Madrid, que resulta ésser del sots-secretari de Foment.

Manava l'auto l'oficial Serapi Saros.

De la topada ha resultat amb ferides greus Andreu Alvarez Muñoz, de 22 anys, guàrdia de seguretat, qui menava la moto.

DISPOSICIO ALEMANYA

El ministeri de Negocis estrangers d'Alemanya ha dictat les següents disposicions, a propòsit de l'entrada de viatgers, valors i equipatges, al territori del Reich.

Els estrangers que vulguin passar la frontera d'Alemanya, hauran d'anar amb llur corresponent passaport visat per les autoritats competents alemanyes, tant per a entrar com per a sortir.

Aquests visats es faran a l'estranger pels representants diplomàtics d'Alemanya i a l'interior per les presidències de policia, administracions de les províncies, dels districtes, etc.

Per a poder introduir numerari i valors en el territori del Reich, cal que, en passar la frontera, la persona que porti una quantitat en valors, paper moneda, transferències, xecs, etcètera, d'un total superior a vint mil marcs o la seva equivalència en valors estrangers o en metàl·lic al canvi del dia, haurà de sol·licitar de l'Administració de Duanes en el lloc de la fronterea pel qual es faci l'entrada, un certificat comprensiu de les quantitats i classes de valors introduïts, qual certificat servirà d'autorització per a exportar una quantitat igual, quan el viatger surti d'Alemanya.

El tràfec de mercaderies sols s'autoritzarà mitjançant un permís d'importació i exportació.

Sense aquesta autorització els viatgers poden exportar, amb tot, els objectes que portin quan entrin en el territori i la identitat dels quals podrà comprovar-se en cas necessari; al qual efecte és molt convenient que els esmentats viatgers es proveeixin, a llur entrada, en el territori del Reich, d'un certificat expedit per l'Administració de Duanes de la frontera en el qual es detallin els objectees introduïts.

També poden portar, quan surtin, del territori alemany, els altres objectes que hagin utilitzat durant el viatge o aquells que sien propis de l'exercici de la professió del viatger.

En els altres casos és indispensable proveir-se d'una autorització d'exportació.

Les oficines de Duanes d'Alemanya podran donar més detalls respecte al cas.

CONFERENCIA

Els senyors Zulueta (don Josep), Micó i Guanyabens han conferenciat extensament amb el nou governador de Barcelona, senyor Raventós.

NOTES DEL PALAU

El propvinent dia 23, Sant de la Reina Victòria, se celebrarà un banquet de gala al Palau.

Probablement no hi haurà recepció.

—Segons noves rebudes al Palau, la infanta Isabel, filla de l'infant don Carles, es troba molt alleujada de la seva afecció, havent desaparegut tot perill.

—Procedent de Melilla, ha arribat avui a la Cort el príncep don Gabriel de Borbón.

—El duc de la Victòria, en un dels seus viatges al Marroc, adquirí un ase moru, per a fer-ne present a un dels fills de l'infant don Carles.

El burret fou transportat d'Africa a Sevilla en aeroplà.

Quan les infantetes Cristina i Beatriu foren assabentades del present, indicaren a la duquessa de la Victòria llur desig de posseir altres dos ases moruns, que també travessaran l'estret en avió.

La duquessa ha traslladat el prec al seu marit, i aviat arribaran a Sevilla els dos nous burrets per a ses alteses.

ELS MESTRES NORMALS

L'assemblea de mestres normals que se celebra a l'Escola Superior del Magisteri, ha aprovat les següents conclusions:

Primera. Concessió de beques i matrícula gratuita a tots els alumnes que segueixin estudis a la Normal.

Segona. Sou mínim dels mestres, 3.000 pessetes.

Tercera. Implantació d'un sistema directe d'ascensos, harmonitzant l'escalafó amb els quinquenis, d'una manera que un mestre no romangui més de cinc anys en la mateixa categoria.

Quarta. Col·licació directa dels mestres en acabar la carrera, segons la llista de mèrits feta en la respectiva Escola Normal.

L'assemblea, per aclamació, acordà protestar contra l'ordre del governadr d'Orense encarregant a la guàrdia civil la inspecció de les escoles primàries de la dita província.

Una comissió visità el ministre de Instrucció i el director general, els quals prometeren defensar les aspiracions de l'assemblea.

DE TETUAN

Tetuan. — L'aviació continua actualment l'exploració del territori de la conca del riu Uaringa, arribant fins el Penyal de Velez de la Gomera, i feu fotografies que serviran per a contribuir a l'aixecament del plànol militar de la regió fronterera a les posicions de Gomara.

Amb tot i l'estat del temps, continuament volen els aparells sense parar, damunt aquella comarca.

Un aeroplà tripulat per l'argentí Escala, en el qual hi anava com observador el capità d'artilleria Ruiz d'Alba, sofrí una avaria al motor, quan es trobava damunt del territori enemic.

Com que volava a gran altura, pogué planejar i aterrar a la posició de Tiguiza.

En pendre terra trobà l'obstacle de la línia telegràfica que va desde Uad-Lau fins Tiguiza, paral·lela a la costa, i en intentar salvar-la va caure l'parell a l'aigua.

Les ones trencaren corretge que tenia lligats els aviadors i foren llençats contra la platja, salvant-se de l'accident ben bé per miracle.

La guarnició de Tiguiza els va recollir. El pilot Escala sofrí un refredat, i el capità Ruiz d'Alba resultà il·lès.

Un altre aparell tripulat per l'alfères Iglesias, en el qual hi anava com a observador el tinent Quintana, també aterrà forçosament a Tiguisa, sofrint avaries. Els seus ocupants tornaren sense novetat.

Un altre aparell aterrà al Zoco Arbàa de Beni-Hassan. Se li trencà el tren d'aterrissatge i també resultaren sense novetat els seus ocupants.

La premsa local s'ocupa de la falta de camps d'aterrissatge a les posicions.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Nota oficial de Guerra:

«El general encarregat del despatx de l'exèrcit d'Africa participa a aquest ministeri:

Durant el dia d'ahir es notà a la part del nostre front de la Comandància general de Melilla, compresa entre Tizzi-Azza i Afrau, bastant de moviment de l'enemic, generalitzantse el foc entre gents geni-urriaguels i altres del territori no ocupat, observant-se incendis en alguns duars. Feien foc sobre l'avançada d'Afrau.

Grups enemics s'aproperen a la posició de Sidi-Messaid, per les estribacions al Nord de Negasp, essent espargits pel foc de la nostra artilleria.

A la regió occidental, sense novetat.»

LA POSICIO DE TIZZI-AZZA

Melilla. — Aquest matí, molt dejorn, ha sortit de Buafora la columna comandada pel coronel Coronel, amb l'objecte d'efectuar un comboi de queviures a la posició de Tizzi-Azza.

Els rebels han hostilitzat i les bateries emplaçades a Buafora i Tizzi-Azza han protegit l'avançada de les forces que realitzaven el comboi, si bé els rebels han continuat el foc.

Les bateries han canonejat eficaçment.

A última hora es diu que el comboi s'ha realitzat amb dificultat i que les forces que han sortit a realitzarlo tornaven a Buafora.

A última hora de la tarda protegint les retirades, les bateries de Buafora i Tizzi-Azza han fet foc.

Es tenen noves noticies del combat portat a cap.

Algunes esquadretes d'aeroplans han bombardejat els cims de Tikermin on l'enemic té emplaçades les bateries.

Es confirma que el comboi s'ha arribat a lealitzar-se, però dificultosament, car els rebels augmentaven la hostilitat.

Han arribat a disparar els canons que tenen

Se suposa que hi han hagut baixes, i que hi ha alguns morts.

Durant la nit l'enemic ha continuat hostilitzant-nos amb foc de fusell.

El comandant general i el cap de Estat Major han conferenciat a última hora amb Buafora, comunicant-los que els contingents rebels continuaven hostilitzant i que se'ls contestava eficaçment de les posicions de Buafora i Tizzi-Azza.

S'assegura que la bateria dels rebels és la que emplaça aquests dies al cim de Tikermin a l'esquerra de Tizzi-Azza, puix les emplaçades a Kudia segueixen silencioses.

Avui s'ha comprovat que els contingents rebels que atacaven Tizzi-Azza pertanyen a la barca d'Abd-el-Krim.

Es diu que grups de rebels han hostilitzat una avançada d'Afrau sense causar baixes.

Es diu també que això ha estat observat per un vaixell de guerra que ha passat per davant de la costa.

EL GOVERN I L'ALT COMISSARI

Amb l'arribada a Madrid del general Burguete i les conferències mantingudes avui en el ministeri de la Guerra amb el senyor Alcalà Zamora i el ministre d'Estat, el problema del Marroc orna a obtenir l'atenció del Govern.

Avui a la tarda el senyor Alcalà Zamora ha estat a la Presidència per a donar compte al marquès d'Alhucemas del resultat d la primera entrevista amb el general Burguete.

Demà tornaran a reunir-se amb l'Alt Comissari els ministres de la Guerra i d'Estat i el president del Consell.

Aquesta conferència serà a la tarda, al ministeri d'Estat, i al Consell del dijous no hi assistirà, com de primer es digué, el general Burguete, perquè els ministres han de deliberar precisament sobre els plans de l'Alt Comissari.

Quan els ministres es reuneixin demà al Palau per a assistir a la cerimònia de la presentació de les cartes credencials de l'ambaixador de l'Argentina, senyor Estrada, tindran a l'avant-cambra del Rei un petit canvi d'impressions sobre el Marroc.

Sense desviar-nos d'informes recollits autoritzadament, podem assegurar que sobre el Govern hi pesa en aquests moments una greu preocupació.

La tasca realitzada pel Govern anterior en el problema del Marroc, els ministres que han conferenciat amb el general Burguete la consideren una lamentable equivocació.

Aquest matí el general Burguete portava redactada una memòria de la qual n'ha donat lectura, introduint-hi aquelles anotacions verbals i complementàries de puntualització.

Tant el senyor Alcalà Zamora com el senyor Alba han formulat diversos aclariments, i en terminar l'entrevista s'han mostrat reservadíssims.

Es possble que als actuals ministres no els hagi satisfet ni el pacte per a la submissió del Raisuni, ni la forma en què es procedí a la repatriació d'unes forces que constituien un excés en la reraguarda de les posicions. Amb aquestes impressions tan poc falagueres i havent coincidit els senyors Alba i Alcalà Zamora en un punt d'absoluta coincidència en examinar el problema, és possible que al Consell portin un pla fraçàt, inclòs un articulat, que consideren ineludible i inajornable.

No és fàcil de formular auguris, però creiem que l'Alt Comissari no tornarà al Marroc.

Aquesta tarda el visità la Comissió Pro-Presoners, i el general Burguete, després de declarar que les negociacions per al rescat es trobaven en un compàs d'espera, no ha amagat als comissionats que, a judici seu, ra indispensable una operació militar sobre Alhucemas, i aquí creiem nosaltres que sorgirà el punt de disidència entre el general Burguete i el Govern.

Es possible que tampoc el Govern pugui pretendre, en el supòsit de dimitir el general Burguete, posar en pràctica la seva substitució per un comissari civil, doctrina sustentada en el miting de la concentració liberal.

Melilla.—La Comissió del entre Hispano Marroquí ha fet donació a l'enginyer de les obres d'aquest port don Alvar Bielsa de les insignies d la creu del Mèrit Naval, pagades per subscripció popular.

El senyor Bielsa, agraïdíssim per la intenció, ha dit que sempre estarà disposat a treballar per l'engrandiment d'Espanya.

A última hora de la tarda toparen, prop de la segona caseta, una camioneta i un automòbil que tornava de la festa taurina de Nador.

Resultaren ferits els ocupants de la primera, de caràcter greu, la noia Mercè Gil Herrera i un soldat d'artilleria de l'onzè lleuger anomenat Raimon Bartolomé i López, Antoni Ruano, alumne d'infanteria, Emili Rodríguez, soldat del regiment de Melilla, i Casimir González, agent de Duanes.

Tots foren guaritz a l'Hospital Docker.

Es diu que en un barranc pròxim a la posició d'Afrau es veieren grups de rebels que no arribaren a hostilitzar.

A la caserna de Santiago s'ha celebrat un Consell de guerra contra el coronel Ros i el comandant Larrea, que pertanyien al regiment de Cerinyola en ocórrer la catàstrofe de juliol.

El Consell fou presidit pel general Echagüe i defensava els processats el comandant d'artilleria don Alexandre Velarde.

Existeix gran animació per assistir a la «becerrada» que se celebrarà el dimarts a l'hipòdrom de Nador.

Es diu que el capità d'intendència i crític taurí En Ferran Gils «Claridades», ha ofert a la senyora del comandant general el concurs d'En Belmonte per a la «becerrada» benèfica de la Creu Roja.

Aquest se celebrarà pels volts de l'hipòdrom en una plaça que es construirà provisionalment.

EPISODI D'UNA VISITA REGIA

Almería. — Es comenta molt el discurs pronunciat pel diputat senyor Barcia, així com la conversa que aquest sostingué amb el Rei.

Cridà l'atenció del cap d'Obres públiques sobre el mal estat de les carreteres de la «província».

El cap (sots-cap) culpa d'això a la falta de consignació per a aquesta atenció.

El Rei sabia que les quantitats consignades per al dit departament havien estat tornades durant dos anys i es dirigí al ministre de la Guerra per a dir-li:

— Donde jo denuncio aquest fet.

I seguidament, dirigint-se al senyor Barca, afegí:

— Crec que això és constitucional.

El senyor Barcia digué:

— Exquisitament constitucional. El primer deure del monarca és vetllar perquè es compleixi la llei i la moral en els organismes públics.

El Rei féu seu el sentir d'Almería i digué que vindria a rebre les gràcies d'aquest poble.

El senyor Barcia replicà que res és tan grat com expressar al Rei la gratitud d'un poble que ha estat la ventafocs espanyola.

Aleshores afegí el Monarca:

—Aci hi ha el poder executiu, representat pel ministre de la Guerra; el legislatiu, per tú; i jo que represento el poder armònic. Fem justicia donant a aquesta «província» tot el que es mereix.

L'ALT COMISSARI

Madrid, 20, 3 matinada.

Si el general Burguete presentés la dimissió, altra vegada tornaria a posar-se en circulació el nom del general Aizpuru, i, si aquest no acceptés el nomenament, reduint-se les atribucionss de l'Alt Comissari militar, es designaria un general jove de recent ascens.

ALTS CARRECS

L'Associació de Banquers proposava per a president del Consorci Bancari al senyor Alvarado, però aquest no és persona grata al ministre de Finances, senyor Pedregal.

Per tal d'obviar aquesta dificultat, és possible que s'anomeni al comte de Sagasta, i que al Govern del Banc d'Espanya hi vagi don Tirs Rodrigañez.

LES DISSENCIONS DELS CONSERVADORS

Malgrat les negatives oficioses, són rigorosament exactes les dissencions que s'atribueixen als conservadors.

El propi ex-ministsre d'Estat del Gabinet Sànchez Guerra, senyor Fernández Prida, s'ha encarregat d'aclarir les coses.

A judici del senyor Fernàndez Prida, el senyor Sànchez Guerra no havia d'haver portat l'expedient Picasso al Parlament, sense el ple acord del Consell de ministres, amb el qual no consultà, així com també l'obertura de Corts, a la qual s'oposaven alguns dels ministres.

Estrena al Gran Teatre del Liceu

EL PRINCEP IGOR, de Borodine

L'AUTOR

Alexandre-Porfirievitch Borodine, fill del príncep Gedeanow, nasqué a Petrograd el 12 de novembre de 1834, morint a la mateixa ciutat el 27 de febrer de l'any 1887. Estudià la medicina i la química, devingué metge militar i fou nomenat professor de química a l'Escola de Medicina de Petrograd, en el mateix edifici de la qual, i en unes habitacions especials, ell visqué llargs anys fins que morí.

Amb tot i el seu extraordinari zel com a metge i la seva constant activitat científica, Borodine, gràcies als consells del seu amic Balakirew arribà a ésser un músic personal i notabilíssim i un dels principals representants de la jove escola russa, integrada pel famós i conegut grup dels cinc. Fou un home instruit i de vasta cultura i tocava el violoncel, l'oboè i la flauta, cosa que facilità molt les seves pràctiques d'orquestració. Posseïa un temperament afable i cordialíssim i la seva conversa era agradable i plena d'esperit. Viatjà molt i a Alemanya féu coneixença amb Liszt que l'aconsellà i l'encoratjà. La seva muller Catarina Sergueievna, que venerava el talent del seu marit, era també una dona molt instruïda, xarmant i exquisida pianista.

Amb tot i les seves extraordinàries dots musicals, Borodine no produí en l'art de la música tot el que amb el seu evident talent hauria pogut produir a causa del poc temps que generalment consagrava a la música absorbit tota hora no solament per la ciència, sinó també per una sèrie d'activitats diverses que li prenien el temps. Ell era un dels organitzadors actius de l'Escola de Medicina per a dones. Formava part de tota mena de societats benèfiques i patronatges de la joventut estudiosa, femenina sobretot, i tenia participació en el Consell de l'Acadèmia mèdico-quirúrgica. Per altra part, coneixent la seva bondat, i condescendència, els seus alumnes de l'Escola de Medicina l'assetjaven continuament amb tota mena de consultes i requestes, les quals ell escoltava pacientment procurant satisfer sempre els desigs dels qui acudien a trobar-lo.

Sembla que visqué ordinàriament una vida plena de desordre i se'l veia tothora atrafegat per acudir a una tasca o altra. La seva casa era una mena d'asil on s'acollien els seus parents pobres, infants que ell protegia i malalts que ell mateix cuidava. Ell era robust i posseïa una excellent salut; era poc exigent i dormia poc i allà on fos i quan trobava l'ocasió. Hi havia en ell una absència absoluta d'egoisme i pot dir-se que s'ocupava de tot menys d'ell mateix. La seva òpera «El príncep Igor», que demà es donarà per primera vegada en la nostra ciutat, fou escrita amb una extraordinària lentitud i potser no hauria arribat a acabar-la de no haver estat la pressió constant i forta que damunt d'ell exercia Rimsky-Korsakow que l'obligava a escriure els números de l'òpera i àdhuc l'ajudava a orquestrar-los per a poder-los tocar isoladament en els concerts, que ell dirigia, de l'Escola Musical gratuïta de Petrograd.

Amb tot, morí sense haver pogut deixar del tot enllestida aquesta òpera. Els seus amics Rimsky-Korsakow i A. C. Glazounow s'emprengueren la tasca d'acabar-la, instrumentant el primer els trossos següents (que deixà Borodine sense instrumentar): el Pròleg, els actes primer, segon i quart, com també la marxa Polovtsiana del tercer acte, i Glazounow acabà, segons el material que deixà l'autor, i instrumentà tots els altres fragments del tercer acte. Borodine havia compost completament l'obertura, però no l'havia escrita. Fou Glazounow, qui l'havia sentida al piano, moltes vegades, pel propi Borodine qui a la mort d'aquest l'escrivì de memòria, l'acabà i la instrumentà.

Les principals obres musicals que deixà escrites Borodine són: dues simfonies completes, i una tercera inacabada, el poema simfònic «En les estepes de l'Àsia central», per a piano, la suite «Au couvent», i altres peces, dos quartets per a instruments d'arc i alguns «lieders».

La seva música és ben personal, d'estil elevat i distingit, correctíssima de forma i plena de caràcter i d'emoció. Borodine fou sens dubte un dels més exquisits compositors del transcendental grup dels cinc.

L'OBRA

Encara que en realitat el pensament i àdhuc els incidents de l'acció d'«El Príncep Igor», són originals de l'escriptor rus Stassoff, Borodine, per assimilar-los al seu pensament musical, els treballà i els modificà d'altal manera que el text de la seva òpera pot perfectament considerar-se com una obra completament original.

Borodine, com Balakirew i com Moussorgsky, s'inspirà, en el seu art a l'ensems opulent i bàrbar, de les llegendes i els costums de la vella Rússia mística i sofridora, ajovada sots el pes de la seva cruel i degenerada aristocràcia, i plena de poesia resignada i de capricis i de supersticions. Ell no abandona mai en «El príncep Igor» la font popular i fa cantar en la seva música tota l'ànima de l'antiga Rússia.

Hi ha en aquesta òpera superba una gran potència creadora i una magnífica i ben sostinguda inspiració. Els chòrs són enèrgics i sempre admirablement treballats, la vida circula en totes les escenes, els caràcters dels personatges són ben sentits i s'hi troben, dins «El Príncep Igor», les celebrades «Danses Polovisianes», el moviment de les quals és agitat i nerviós i ple de joia i ple de guerrera exultació. Tots les recordem, aquestes estupendes danses de quan les encarnaren els dansarins russos, en la primera tournée del «Ballet Rus» a Barcelona, i veiem encara aquells arquers salvatges mimant el combat i emportant-se'n les captives. Aquestes danses de Borodine constituiren el major èxit dels dansarins russos i elles han estat entre nosaltres una de les més perfectes i de les més ardents i més tumultuoses visions que en l'art del teatre es puguin concebre.

«El príncep Igor» fou representat per primera vegada, en el teatre Maria, de Petrograd, sota la direcció del mestre Koutchero (perquè Napravnik, el director del teatre, refusà l'honor de dirigir l'òpera de Borodine), el 23 d'octubre de 1890, tres anys després de la mort de l'autor.

Amb tot i el poc respecte que es tingué envers l'obra, de la qual arribaren, entre altres supressions, a suprimir tot el terç acte (com també segons tenim entès, es suprimirà encara ara a Barcelona), l'òpera de Borodine obtingué un «succés» esclatant i suscità sobretot entre els joves, una xardorosa i apassionada admiració pel seu autor.

Sembla que l'orquestració de Rimsky-Korsakow i Glazounow és excel·lent i feta amb gran respecte al pensament musical de Borodine.

L'ACCIO DE L'OBRA

Aquesta acció se suposa l'any 1185.

PRÒLEG

Plaça pública a la ciutat de Poutivl

En obrir-se la cortina apareixen les tropes, en peu de guerra i disposades a marxar, rebent les aclamacions del poble, que expressa la seva fe de què el príncep Igor haurà d'aconduir-les a la victòria.

El príncep, que surt de la catedral votat de sumptuós acompanyament de dignataris palatins, sacerdots i «bojards», aviva la confiança des seus súbdits, compartint la seva indignació per l'afront rebut de l'estranger enemic, i mentre el magnat i el seu poble es lliuren a les expansions d'aquest diàleg de santa i legítima indignació patriòtica, de sobte el sol s'enfosqueix, i el sol s'eclipsa, com si volgués presagiar que fins les més brillants claredats, poden de sobte esvair-se canviant-se en caòtiques ombres, i el que abans fou confiança, es torna penosa incertitud.

Junt al príncep Igor, hi ha el seu cunyat Vladimir Galitsky, germà de la segona esposa d'aquell, i Vladimir Igorievich, fill d'Igor en el seu primer matrimoni. Ambdós comparteixen la general inquietud per l'inèdit fenomen del cel.

El presagi fatal és de transitòria durada; el dia va reapareixent i la llum retorna a l'espai, portant la serenitat als esperits. Però aquella fugaç obscuritat sembla haver deixat senyal en l'ambient d'Igor. Mentre el príncep passa revista a les seves tropes, s'inicien desercions, que són un símptoma de desafecte i d'impopularitat.

Skula i Eroshka deserten, anant furtivament vers el camp de Vladimir de Galitsky.

Apareix Jaroslavna, l'actual esposa d'Igor, sobresaltada per l'inquietant presagi d'adversitats que el seu instint femení endevina amb subtil intuïció de dona enamorada.

Igor tracta d'infondre-li confiança en l'esdevenidor de les seves armes, dient amb valentia que ell no pot renunciar els seus deures de guia i cabdill del seu poble. I mesclant les tendreses del comiat amb la previsió de l'home noble i sa d'esperit, confia la seva esposa a la cura del seu propi cunyat, el de Galitsky, el qual manifesta els motius que té d'estar-li agrait i obligat. Res més es transparenta a través de les paraules de Vladimir.

El sacerdot Metropolità beneeix el príncep i l'exèrcit, i Igor, ungit per la voluntat de Déu i del seu poble, marxa cap a la guerra al davant de les seves tropes, mentre els seus súbdits canten un himne de fe en la victòria de les armes russes.

ACTE PRIMER

QUADRO PRIMER

El pati d'armes del palau de Vladimir Galitsky.

Una gentada canta lascivament, mentre Skula toca un «gudok» i el príncep Vladimir es manifesta l'home concupiscent i vulgar que sols desitja passar la vida cedint als plaers fàcils d'una existència desprovista de tota idealitat, sense ànsies guerreres, de les quals ell fa burla, ni altra ambició que la del bon vi i la tranquil·litat material i sibarítica.

Quan els seus sequaços li pregunten què dirà a això la princesa, ell fa burla de la seva pròpia germana, que sembla reclosa en un convent, lliurant-se a l'oració i a la vida contemplativa, mentre ell, que es vanta de saber pendre la vida pel costat bo, ofereix un barril de vi a qui begui més i s'enorgulleix de la seva gesta d'haver segrestat una noia a la qual vol fer la seva concubina.

Un grup de noies del poble arriben desolades a demanar la llibertat de la segrestada, i el príncep escarneix les seves súpliques, contestant que aquella que per les seves gràcies ha estat elegida pel seu desig, no corre altre risc que el de portar al seu costat una vida regalada: menjar bé i gaudir molt.

Eroshka i Skula, els desertors de l'exèrcit d'Igor, es burlen de les noies que reclamen llur germana i de pas fan gala del seu esperit relaxat, dient que el veritable pare del poble és precisament, no el cap que condueix les seves hosts a la guerra, sinó el príncep que, com Vladimir, sap premiar llurs gestes de bons bevedors oferint un barril de vi al vencedor.

Les noticies que arriben del camp de batalla acusen una derrota per a l'exèrcit d'Igor. La multitud excitada pretén detronar el príncep, al qual no ha acompanyat la sort de les armes i donar el tron al seu cunyat que ha sabut afalagar els seus instints vulgars.

És la història de tots els pobles vacillants i decadents.

QUADRO SEGON

Dormitori a casa de Jaroslavna

La princesa Jaroslavna monologa les seves angúnies enyorant el seu espòs i condolent-se de la seva sort infausta.

La seva dida li anuncia l'arribada d'un grup de noies que invoquen seu socors i protecció perquè se'ls torni la infeliç segrestada pel seu germà el príncep degenerat i sibarita. Quan les noies proletàries revelen a la princesa el nom i condició del raptor, apareix aquest i les treu de la sala; i llavors es produeix un irat diàleg entre els dos pròcers. Jaroslavna increpa el seu germà i li demana el nom de la que ha fet la seva víctima, i Vladimir contesta que ni tan sols sap com se diu. El diàleg està matisat pels efectes del contrast entre el cinisme del príncep concupiscent i la fermesa de la seva germana que arriba a jurar que quan Igor torni de la guerra li revelarà l'infame procedir de Vladimir.

Aquest, no podent esquivar els merescuts renys dels quals la seva germana el fa objecte, insinua que Igor ha estat completament derrotat i un grup de «boards» confirma que Igor ha caigut presoner de l'enemic i el seu fill també.

Els «boards» són fidels a Igor i es mostren animats de la més entusiasta decisió de rescatar-lo i de venjar-lo, defensant la pàtria en aquell moment de perill i de prova.

ACTE SEGON

El camp de batalla

L'escena representa les avançades del campament dels polovtsians. En el fons es belluemen les tendes de campanya fins a perdre's de vista.

Kontchacovna surt de la seva tenda seguida d'un grup de noies, com ella polovtsianes, i mentre canten i dansen suaument, com estàtiques subjugades pel misteriós atractiu de l'hora crepuscular, se sent, com un automàtic comentari el cant dels soldats, que també saluden la nit que s'acosta.

Vladimir Igorievich, el fill d'Igor — com bo indica el seu nom — llança a l'espai els seus cants amorosos, cridant Kontchacovna, la qual acut de seguida al rendit reclam, i ambdós entaulen un duo estàtic d'amor i de tendresa.

Les últimes estrofes del duo coincideixen amb l'arribada d'Igor, qui s'lliura a un monòleg, meitat cant a les seves passades grandeses, meitat elegia de príncep derrotat i captiu.

S'acosta Ovlur, que estava muniant la guàrdia al fons del campament, i li diu al gran cabdill que la pròxima aurora augura un canvi favorable per a les seves armes, i que ell, portat d'una devota admiració, està disposat a lliurar-lo de les seves cadenes, induint-lo a fugir.

Igor es resisteix al que considera una indignitat, i no arriba a cedir ni davant la idea de salvar el seu propi fill.

En això apareix Kontchak, el «khan» polovtsià, vencedor d'Igor, i després d'expressar l'alta estima en què té el seu presoner, li ofereix tornar-li el seu ben trempat acer amb tal que es faci aliat seu. Per aplanar la resistència d'Igor, Kontchak arriba a oferir-li la llibertat sota la promesa que aquell no tornarà a fer-li mai la guerra.

Igor contesta que aquesta garantia no pot donar-l'hi si el seu interlocutor no li assegura abans que no intentarà atemptar mai contra la integritat dels seus territoris, i amb aquesta salvetat, que pot concretar-se en fer junts la guerra al món, respectant llurs pàtries respectives, se segella l'aliança que el poble i l'exèrcit celebren lliurant-se a les impetuoses expansions d'una dansa guerrera i dionisíaca, que ja coneix el nostre públic com a ponderació i moment culminant del talent intensament emotiu del gran compositor rus.

ACTE TERÇ (1)

El camp polovtsià

En aixecar-se el teló hom percep un tros del camp polovtsià. Els polovtsians arriben de diferents indrets, dirigint les llurs mirades vers la porta del fons, esperant l'arribada de l'exèrcit de Gsak, que apareix pel fons del teatre. Avancen els guerrers sonant les seves trompetes i clarins i tamborins; d'altres porten presoners russos i ric botí. Els polovtsians saluden els guerrers qui entren fent gestos salvatges. Vers la fi de la marxa apareix dalt de cavall el khan Gsak acompanyat pels soldats de la seva guàrdia. Kontchak va al seu encontre per a saludar-lo. El príncep Igor, Vladimir Igorevitch i els presoners russos romanen apartats, observant tot el que passa.

Després de la salutació de Gsak, Kontchak i els khans van a reunir-se en consell per acordar el pla a seguir en la guerra.

Els presoners russos entren en llurs tendes. Els guerrers polovtsians munten a guàrdia. Sonen a lluny les trompetes. Es fa nit. Els guàrdies beuen i dansen, fins que van caient un a un rendits per la fatiga i per la son.

Ovlour s'acosta furtivament i amb precaució a la tenda del príncep Igor. L'invita a fugir dient-li que la nit és fosca i els corsers són ja preparats. Igor ha de fugir en sentir el xiulet d'Ovlour.

Entra Koutchakovna corrent i s'atura, sota agitada, davant la tenda de Vladimir. Ella sap que Vladimir i el seu pare Igor volen fugir. Vladimir dubta entre l'amor i els precs de Koutchakovna i els deures envers la seva pàtria, que li recorda el seu pare. Se sent el xiulet d'Ovlour. Cal partir i Koutchakovna, en veure que Vladimir la deixa, dóna el senyal d'alarma.

Acuden els polovtsians de tots indrets. Koutchakovna els diu que Igor acaba de fugir, perquè Ovlour els ha traït i els suplica que li portin Vladimir. Els polovtsians prenen llurs fletxes. Koutchakovna implora encara pietat per Vladimir.

Arriben Koutchak, qui en saber la nova, fa un elogi de l'heroisme d'Igor, diu que ell hauria fet el mateix i que si Igor hagués volgut unir-se amb ell s'haurien fet senyors del món. Dóna l'ordre de penjar les guàrdies i de salvar a Vladimir. Els guerrers van a l'encontre del príncep Igor.

ACTE QUART

La plaça amurallada de Poutivl

El dia neix.

Jaroslavna anhela el retorn del seu marit amb ànsies boges d'esposa enamorada i de princesa desvalguda; i com un comentari als seus temors i sobresalts, serveix de fons als seus planys el cant del poble flagellat per la guerra.

Des de l'alt del mirador dels seus desigs i esperances, Jaroslavna endevina el llunyà cavalcar de dos genets, en un dels quals creu reconèixer Igor.

És, en efecte, Igor que arriba saturant-la d'amor i d'alegria. Els dos esposos entonen un himne a la felicitat que els uneix; i mentre en el temple donen gràcies pel feliç retorn del cabdill, apareix Eroshka i Skula, quelcom embriacs, com de costum, els quals expansionen bàrquica i insensata alegria per creure Igor derrotat i captiu.

El grotesc diàleg canvia de to quan reconeixen el príncep que, del braç de la seva esposa, travessa pel fons de l'escena.

Considerant-se perduts, els dos companys pròfugs apellen a una astúcia, i aferrant-se a la corda d'una campana d'auxili i d'alarma, agiten el batall cridant el poble, que acut en massa.

Al principi, el poble es considera burlat, però els dos vius, els quals, fingint un goig sense límits, anuncien la tornada d'Igor i diuen que cal festejar l'arribada del cabdill.

Un grup de «boyardos» es resisteix en consell per acordar el pla a seguir en la guerra. Els russos lamenten la desfeta i exciten a Igor perquè fugi i es posi de nou davant els seus exèrcits. Arriben carros portant presoners i botí de guerra. Els polovtsians a donar crèdit a la insòlita nova, que combllaria els seus anhels, i quan els dos borratxins aconsegueixen convèncer-los, tot es torna manifestacions de joia, rivalitzant tots en expansionar llur alegria; i acabant l'obra en aquest moment de goig en què el poble és el veritable protagonista.

ELS INTERPRETADORS

L'obra de Borodine serà posada en escena sota la direcció de l'eminent mestre Serge Koussevitzky i amb el següent

Repartiment

Igor Sviatoslavitch, senyor Ivanzoff; Jaroslavna (la seva segona esposa), senyora Emmolenko; Vladimir Igorievich (fill d'Igor), senyor Ritch; Vladimir Jaroslavitch (príncep de Galitsky i germà de Jaroslavna), senyor

(1) Aquest acte no es representa a Barcelona, seguint el costum d'arreu. En realitat, l'acció és gairebé la mateixa de l'acte anterior

Kaidanoff; Konchak, senyor Kaidanoff; Konchakovna (sa filla), senyora Sadoven; Ovtur, senyor Gallotré; Skula, senyor Autonoff; Eroshka, senyor Gallotré; La dida de Jaroslavna, senyora Taboada; una noia plovtesa, senyora Zanardi; un sacerdot metropolità, senyor Piché. Princeps i princeses russos; boyards; guerrers i poble.

Hi prendrà part tot el cos de ball rus del Teatre Imperial de Petrograd, sota la direcció coreogràfica de la primera parella Maria Boldireff i Teodor Wassilieff.

La direcció escènica a càrrec de l'expert home de teatre i excellent artista senyor Andoga-Jouroff.

L'empresa del Gran Teatre del Liceu mereix tota mena d'elogis pel sol fet d'haver obert les portes del seu teatre a una obra d'art veritable i a una òpera com «El príncep Igor», d'una importància musical indiscutible. Confiem que el públic de Barcelona farà l'honor que es mereix a aquesta obra cabdal de Borodine, el meravellós artista d'ànima gran i estesa, d'esperit refinat i de sensibilitat sovint genial.

J. LL.

D'espectacles

Tívoli

Estrena de la comèdia lírica en un acte «Retorn», d'En Miquel Roger i del mestre Sancho Marraco

LA MUSICA

Semblava que el Teatre Líric Català anés a morir per consumpció, però l'èxit esclatant que aconseguí l'altra nit la comèdia lírica «Retorn», dels senyors Roger i Sancho Marraco, demostra que el camp de la nostra musicalitat és més ample del que es volia fer creure.

Heu's aquí, doncs, un músic que parla amb sinceritat i no amaga cap dels secrets que de la tècnica posseeix, i el públic, amb el seu bon sentit, també se n'adona i es complau i s'entusiasma amb l'obra estrenada, prodigant al compositor i als artistes l'aplaudiment merescut.

«Retorn» no ofereix pas gaires situacions musicals, però els amors castos de la parella enamorada, que acaba de notificar al poble llur prometatge, inspira al músic una pàgina valuosa, plena de tendror i de sentiment afectuós, de gran serenitat, i orquestrada de mà mestra, que valgué una llarga ovació als intèrprets senyoreta Reñé i tenor Pineda, junt amb l'autor, que dirigia l'obra al cap de l'orquestra. Els aplaudiments no cessaren fins a rependre els artistes el duo des del seu començament.

Al segon quadro l'orquestra sola hi pren un relleu extraordinari, produint també un efecte molt bell el chor interior en ritme de barcarola. El lirisme d'aquest quadro, el més poètic dels tres, està molt ben traduit pel compositor.

Al final de la comèdia una sardana chorejada completa la impressió excel·lent que causa l'obra des del principi.

Cal remarcar de la partitura, principalment la seva catalanitat que es manifesta en tots els números, sempre d'una distinció justa i del millor gust, fins en els moments més animats de l'acció on l'efecte brillant s'imposa.

Malgrat la inseguretat del conjunt, especialment del chor, que es ressentia de la falta d'assaigs, l'obra mantingué viu l'interès de l'auditori fins al seu terme. La sardana del final fou repetida, i les ovacions retudes als autors i als artistes duraren llarga estona.

Bon segur que d'haver comptat l'empresa del Tívoli amb unes quantes obres tan notables i serioses com la d'En Roger i el mestre Sancho Marraco, per alternar amb les d'èxit popular, el públic hauria anat afavorint les representacions del teatre líric català; interessant-se en el coneixement de noves obres, que prou compositors de la terra facilitarien, amb èxit gens dubtós.—S.

Demà al vespre, tindrà lloc al Teatre Tívoli, l'estrena del passatemps líric dramàtic en dos actes, dividits en tres quadros, escrit per l'autor dramàtic En Miquel Poal Aragall, sota el títol de «Pel teu amor», musicat pel compositor mestres Josep Ribas.

L'obra ha estat encomanada, la part de protagonistes, al tenor Emili Vendrell i a la sopran Josefina Bugatto. Dels altres personatges n'han estat encarregats els senyors Masanes (baríton), el primer actor En Pep Bergés, el primer actor còmic Miquel Pedrola i les principals parts de la companyia.

En els primers dies del vinent mes de gener debutarà al Teatre Goya la companyia Cobeña-Oliver, de la que és principal atractiu la figura d'una actriu jove i que ha assolit celebritat, Carme Oliver Cobeña.

La presentació de Carme Oliver Cobeña es esperada ja a Barcelona amb interès. La jove artista, es presentarà amb «Retazo», una de les seves acabades creacions.

Demà, dia 21, és esperada a Barcelona la Companyia eqüestre que ha d'actuar des del 23 al Circ Palisse, instal·lat al carrer del Marquès del Duero, cantonada al del Comte del Asalto.

Amb la companyia vé també la col·lecció zoològica que fou del célebre Hagembeck, d'Hamburg, en la qual figuren 30 óssos polars, 10 lleons d'Abissínia, 6 tigres reials, 6 elefants de l'Índia i altres nombrosos animals d ediverses espècies.

Per a donar una idea del que suposa aquesta notable col·lecció zoològica, n'hi ha prou amb dir que per al consum de les feres el Circ Palisse necessita diàriament 200 quilos de carn.

Tant les feres com el restant de la impedimenta que porta el Circ Palisse, així com el nombrós personal adscrit al mateix, viatja en un tren especial compost de 30 vagons.

Excursionisme

Al Centre Excursionista Barcelonès ha tingut lloc projeccions de positives, a càrrec de don Josep Puntas i En Jacinte Aragonès, respectivament, versant la primera sobre una excursió pels Alps suïssos i cims de Jungfrau, Matterhorn, Mont Blanc, Aletschorn i Mönch. En la segona tinguérem ocasió d'admirar una notable col·lecció de positives dels Pirineus Orientals, Aranès i Pallarés i la ciutat de París.

Per a les properes festes de Nadal i Cap d'Any, el Centre està organitzant cinc excursions extraordinàries:

Primera excursió. Per les valls del Carol i de l'Ariège.

Segona excursió. Excursió a les altes valls del Ter i del Freser.

Tercera excursió. A la Vall del Tet i massiu de Canigou, s'intentarà l'ascensió a la Pica de Caniguo.

Quarta excursió. A les serres de Cabrera i Guilleries.

Cinquena excursió. A les serres dels Ports de Beceit.

Els esports

WIENER SPORTKLUB — EUROPA

Des del pas pels nostres camps del famós equip vienès Ràpid, i vist el record que va deixar en el públic barceloní el seu afiligranat joc, el qual va despertar entusiàstics aplaudiments en la multitud, que l'Europa no ha parat fins a aconseguir que una vera representació del joc vienès vingués a demostrar-nos plenament que la bellesa del seu joc no ha pogut ésser superada per cap equip del restant del continent.

El Wiener Sportklub, actual campió d'Austria, vencedor del Ràpid, del Hakoach, de l'Amatereuse, després d'importants treballs, ha accedit, per deferència a Barcelona, visitar-nos en les properes festes.

El seu equip complet, fort i entrenadíssim en lluites d'aquesta classe, entre els components del qual s'hi compten quatre internacionals, el trio defensiu i el davanter centre, no deixa lloc a cap dubte que aconseguirà els propòsits de l'Europa, o sigui que el nostre públic pugui admirar a les seves amples el màxim joc que es pugui desitjar en el futbol.

El títol de campió que porta, és el màxim de propaganda que pot portar un equip austríac, perquè no en va és disputat entre un gran nombre de clubs forts i de positiu valor.

PILOTA BASCA

Al Frontó Comtal van jugar diumenge els socis de la R. S. d'E., amb els següents resultats:

Boldú-Soler, roigs, contra els germans Escudero, blaus, guanyant aquests per 40 a 29. A conseqüència del resultat d'aquest partit, es va concertar un altre partit immediat entre Soler-Escudero (E.), roigs, contra el seu germà Pere i Boldú, guanyant els roigs, per 40 a 30

Demés, es va jugar un altre partit oficial entre Jaumà-A. Bó, roigs, i Rigau-Palmada, guanyant aquests per 40 a 35, resultant molt disputat. En Bó va jugar darrera, però això no el va salvar de la derrota, malgrat haver-ho fet força bé.

Per al dia 24 s'anuncia el començament del Concurs de Nadal, en tres partits a 21 punts, com segueix. A les onze, jugaran Balet-Robirosa contra Aballí-Barguñó; a les 11'40, Balet-Robirosa contra Ferrer-Mas, i a les 12'20, els germans Bó contra Rigau i Palmada.

HOCKEY

Polo II - Pompeia II

Al camp del Pompeia es va jugar aquest partit, el qual fou favorable als polistes, per tres gols a un, remarcant-se la superioritat dels vencedors, especialment en la segona part, en la qual el domini fou durissim.

L'equip guanyador fou el següent: Castello, Puig (E.), Carulla, Aparicio, Hieger, Ramoneda, Ventura, Par, Isamat, López i Recolons.

Visita escolar al Temple de la Sagrada Família

El present mes de desembre sembla més escaient que els altres per a visitar el temple de la Sagrada Família, el temple del Portal del Naixement i la infanteesa del bon Jesús, que mira al costat del barri dels treballadors, com deia En Maragall. Tant és així, que aquest mes, la Junta del Temple ha perllongat els dies de visita, no tan sols el dijous al matí, sinó també els matins dels dimarts i els dissabtes, fins el dia 7 de gener, diada de la Sagrada Família.

Va començar les visites d'aquest mes el Col·legi de Sant Lluís Gonçaga, del carrer de Bonavista, de Gràcia, que, després de celebrar l'Apostolat de l'Oració, el primer divendres, va anar al Temple de la Sagrada Família, on trobaren les més belles allegories de l'amor de Jesús.

Va seguir el dimarts, dia 5, el Col·legi de Nostra Dona de Lourdes, de Sant Gervasi, dirigit per Religioses Felipones. Més de vuitanta alumnes, un grup d'ex-alumnes, set religioses amb llibretes per a apunts, màquines fotogràfiques, i, sobretot, amb una devoció gran, foren visitants del Temple de la identitat catalana, a l'ensems que l'obra més gran de la religiositat poular.

Donava bo de veure aquella nissaga qu edesfilava davant del mestre Gaudí, de barba blanca, que fa uns trenta anys, dirigeix les obres. — Encara en porten més? — deia a les religioses, després de seguir pel seu estudi una corrua de totes edats. — Sí, senyor; ara vénen les petites — i compareguè, seguint aquella secció, una altra monjà, portant una nova carrandella, i una altra i una altra. El mestre Gaudí estava commogut, fruint l'esperança de la continuació de les obres, i parlà a les monges, i parlà a les nenes.

Quan tot s'esvaí, al defora se sentia la cançó popular «Caragol, treu banya...» Eren les petites que s'acomiadaven dels grans caragols estivats a l'explanada del Temple, mentre es trametia a les altres seccions un xiuxiueig d'admiració.

El diumenge, dia 10, al matí, també, començaren la visita dos Pomells de Joventut: «La Llar» i «L'Escon»; més, davant l'extraordinari que anaven assolint de solemnitat, sospengueren la visita per a continuar-la abans d'acabar les festes de Nadal.

El dia 14, fou una secció del Col·legi de Sant Estmislau, de la Ronda de Sant Pere, amb 24 nens, el director, senyor Corretxer i la seva filla, professora de párvuls, l'estol que visità les obres del Temple. Tota l'explicació era eminentment intuitiva, i tocaven aquells caragols de pedra més grans que un home, i aquells ocells, que, col·locats, semblaven petits, i tots sobrepujaven en dimensions a àligues reials. I el romiatge als campanars els deixà encisats: veure les cases tan petites, i trobar-se ells tan alts.

Després, tot era parlar de coses gegantines, de milers de graons, de campanars, de l'esquelet d'estudi, de les figures (homes, bèsties i flors), emmotllades i dels vitralls.

El dissabte, dia 15, fou el dia escollit pel Col·legi Ibèric, del carrer de Lluria, que dirigeix el llicenciat senyor Marcet. A les nou, director, mestres, ajudants i alumnes, anaven a rebre l'Amo de tot aquell devassall d'art, Jesús Sagramentat, celebrant la Santa Missa el director espiritual, mossèn Ramon Arrufat.

En sortir, s'espargiren pel clos de l'obra. Es reberen alguns coves de provisions, i tot albirant les pedres escultòriques, ornamentades altres amb rajoles de ceràmica i vidrieria, i contemplant també la feina dels tallers, es desdejunaven alumnes i professors, recorrent aquells jardins.

Seguidament, començà la visita, que com que era tan nombrosa (més de 120 alumnes), va distribuir-se en dues tandes, entrant les primeres seccions i després les altres. Les explicacions foren adaptades a la capacitat dels visitants.

Eren ja les dotze, hora de retorn, i encara durava la visita als campanars i triforis. A la una de la tarda, s'acomiadà l'última secció del mestre Gaudí i de la representació de la Junta del Temple.

Bisbat

LA REVISTA «LOURDES»

S'han publicat els números 11 i 12 corresponents als mesos de novembre i desembre, de la revista «Lourdes», que edita la Hospitalitat Diocesana, de la Immaculada Concepció.

Tant el text com la il·lustració es fan força interessants. A part d'un bellíssim article de fons, hi ha unes agradables impressions d'un pelegrí del darrer pelegrinatge de la Hospitalitat, impressions redactades amb intens fervor, i que es llegeixin amb singular complaença.

A part d'aquests dos treballs, hi ha una carta donant compte de la curació d'un pelegrí i la relació d'altres fets miraculosos treis dels Anals de Nostra Dona de Lourdes.

Amb aquest número fineix la subscripció gratuita d'un any que es va concedir als pelegrins que van pendre part al romiatge de l'any 1921. Tots aquells que vulguin seguir rebent la revista cal que es dirigeixin a la Junta de la Hospitalitat, que té les seves oficines al Palau Episcopal de Barcelona.

LA PROXIMA ENCICLICA DEL SANT PARE

Dilluns, dia 11, S. S. Pius XI va celebrar Consistori, en el qual va crear cardenals els reverendíssims Aquiles Locatelli, Nunci a Lisboa; Joan Bonzano, Delegat apostòlic als Estats Units; Enric Reig, arquebisbe de València; Aleix Charost, arquebisbe de Renhes; Eugeni Tosi, arquebisbe de Milà; Artur Touchet, bisbe d'Orleans; Josep Mori, secretari del Concili; Francesc Ehrle, antic prefecte de la Biblioteca Vaticana.

En l'al·locució que hi va pronunciar, el Papa digué que, recollint l'herència dels dos últims pontificats, de restauració cristiana i de pacificació universal, prenia per programa d'acció pontifícia «pax Christi in regno Christi», i que en faria la deguda exposició en l'Enciclica que dirigirà al món catòlic com un espiritual present de les festes de Nadal i d'Any nou.

Cercant precedents de dates semblants en pontificats d'altres èpoques, hom troba que Pius VI, elegit Papa el dia 15 de febrer de l'any 1775, publicà la seva primera encíclica el dia de Nadal del mateix any.

—El nostre venerable Prelat doctor Guillamet, ha assenyalat el divendres d'aquesta setmana per a rebre les comissions que tradicionalment van a felicitar-li les Pasques amb motiu d'haver de conferir dissabte ordres sagrades.

—El Col·legi d'Agents de canvi i Borsa ha celebrat amb gran esplendor a la parròquia de Santa Maria del Mar la festa en honor de la seva Patrona Nostra Senyora de l'Esperança.

TAQUIGRAFIA CATALANA
DE
J. ELIAS JUBERT
El millor llibre de taquigrafia
De venda en totes les llibreries i en la nostra Administració

Concerts

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Eduard Erdmann

Apressem-nos a dir-ho: N'Eduard Erdmann és un pianista interessantíssim. Pocs concertistes han aconseguit encisar-nos de falsó més pura, més completa. Ultra una tècnica intel·ligent, «espiritual», Erdmann posseeix un estil correcte i tothora viu, palpitant.

Erdmann és un artista sincer. S'entrega singularment, naturalment (gairebé ingenuament!) a l'atracció que exerceixen les produccions que interpreta, i amb puresa admirable exterioritza el sentit, la boniquesa, de les susdites produccions. Heu's aquí, doncs, un fidel, un subtilíssim, un ben delicat interpretador.

La tècnica de la qual es val, per a expressar-se, N'Eduard Erdmann, és, repetim-ho, espiritual (car la tècnica ha d'ésser sempre, no una cosa freda, morta, sinó una cosa viva, dòcil, ductil, tothora filla de l'esperit... i al servei de l'esperit). Pocs pianistes posseeixen, per exemple, una més bella i més expressiva i més timbrada sonoritat que la que posseeix Erdmann. I l'ús que en fa és sempre just.

Són molts els pianistes que pulsen el teclat «sense malicia». Ignoren l'art de timbrar un so. Altres, en canvi (En Cortot, per exemple), el posseeixen, el dominen, però, en voler-lo «lluir», cometen, sovint, faltes que podríem dir-ne de «perspectiva». N'Eduard Erdmann no cau mai en el susdit defecte, i el seu so bonic, fill d'un art ben conscient de saber pulsar, tractar el teclat, el posa sempre al servei del que interpreta, del que executa. Ultra ésser belles, les seves sonoritats són, doncs, com deiem, sempre justes.

Però, demés de la tècnica, repetirem que N'Eduard Erdmann posseeix també un estil purissim i tothora viu, expressiu.

En tocar Erdmann, mai us sorprendrà amb cap rampell fora de lloc, amb cap accent inoportú, amb cap matiç massa «nou». Tot apareix, en contrari, assenyat, equilibrat, però, com ja hem dit, ple de vida.

En fi, Eduard Erdmann ens oferí un programa ple d'interès. Després d'una Sonata de J. G. Schardt (compositor poc conegut que morí el 1800), Erdmann interpretà la Sonata en si bemoll major, de Mendelssohn (injustament oblidada), sis peces de «L'arbre de Nadal», de Liszt, Polonesa, de Scriabin, dues pàgines de Heintz Tiessen, «El festí d'Isop», de C. V. Alkan (obra certament pianística però buida de sentit), i el «Quadros d'una exposició», de Mussorgsky.

Ens fora grat de comentar llargament el programa que acabem d'esmentar. Ens agradaria parlar, per exemple, de «L'arbre de Nadal», de l'autor de «Mazeppa», tot recordant, demés, entre altres coses, que, ultra crear el Poema Simfònic i haver servit de model, amb les seves obres orquestrals, a gairebé tots els músics que escrigueren després d'ell (des de Ricard Wagner fins a Ricard Strauss), Liszt creà, oi més, una nova tècnica del piano (recordis els seus Estudis, les seves Parafrasis, les seves Rapsòdies, les seves Transcripcions), i, d'altra part, un nou encís... Ens referim al seu «impressionisme». Recordis les «Campanes cap al tard», de «L'arbre de Nadal», i moltes pàgines (entre altres obres que podríem citar), dels seus «Anys de pelegrinatge». Liszt ensenyà també el camí als impressionistes.

També ens agradaria parlar, amb una mica d'extensió, dels «Quadros» de Mussorgsky. També anuncien un nou matiç...

En escriure els susdits «Quadros», Mussorgsky volgué comentar, com ja es recordarà, els dibuixos que exposà un dia l'arquitecte V. Hartmann, gran amic de l'autor de «Cants i Danses de la Mort».

Però no podem pas parlar, com voldríem, de Liszt i de Mussorgsky. Escrivim, depressa, un senzill comentari.

Acabarem, doncs, aquesta ràpida impressió, dient que Eduard Erdmann tocà les pàgines de Liszt i de Mussorgsky amb admirable comprensió.

El públic (fem-ho constar), fou ben sensible a l'art seriós, equilibrat, infinidament expressiu, d'Eduard Erdmann, i aplaudí amb entusiasme. Molt bé. Molt just.

F. LL.

És requisit indispensable que les notes que ens siguin trameses per a la publicació vinguin redactades en català i amb concisió periodística.

LES TERRES CATALANES

VALENCIA

L'elevació al cardenalat del nostre arquebisbe doctor Reig Casanova.— El descontent dels liberals valencians. — La disputa per la vara entre els regidors.

El dilluns últim, en el primer Consistori celebrat pel Pontífex Pius XI, fou elevat, amb altres dignataris eclesiàstics, a la dignitat de Príncep de l'Església, el que ha estat notable auditor de la Rota de la Nunciatura, il·lustre Bisbe de Barcelona, i ara és meritíssim Arquebisbe de València, senyor Reig Casanova.

El nou Cardenal nasqué en aquesta ciutat, concorrent en ell la circumstància, per tant, d'ésser el primer valencià que, des de les primeries del segle XVI, s'ha vist revestit amb la porpra cardenalícia ocupant la nostra Seu Arquebisbal.

Vol dir que si en l'avior els valencians podem gloriar-nos d'haver tingut dos Papes compatricis — Calixte III, i Alexandre VI —, ambdós oriünds de Canals al costat de Xàtiva, en l'actualitat, comptem, des d'ara, també amb dos membres al Sacre Col·legi: Sa Eminència, l'esmentat doctor, N'Enric Reig Casanova, avui, demés, Primat de Toledo, i Sa Eminència doctor En Joan Batista Benlloc, actual Arquebisbe de Burgos, natural, així mateix, d'aquesta benvolguda ciutat de València.

El doctor Reig Casanova que ha rebut innombrables felicitacions, entre elles la de l'al·ludit Prelat de Burgos i del Capítol Metropolità de Barcelona, rebé ahir a la Catedral —per ésser petit per a l'acte el saló del Tron del Palau Arquebisbal i també perquè el presenciés el poble fael—, el solideu cardenalici, que li portà el guarda noble de Sa Santedat, comte Àngel Valentini, amb acord al cerimonial de rigor.

Quan acabà aquest, el nou Cardenal donà la benedicció als faels que emplenaven tot el temple, celebrant-se seguidament el besamans.

* * *

El canvi de Govern ha constituït un gros desengany per als diferents sectors del partit lliberal a València. Estaven aquests acostumats a que els caps de Govern els reservessin alguns governs civils, tal com ho fan quan pugen els conservadors, mes heu's aquí que, publicada la llista a la «Gaceta», s'han vist preterits els lliberals valencians.

Solament en aqueixa mena de rifa han correspost dos segons premis, com si diguéssim, als caps aquí de l'albisme i el romanonisme, senyors En Ramon de Castro i En Joan Izquierdo, respectivament, que acaben d'ésser nomenats, del mateix mode, sots-secretari del ministeri del Treball i Director de Penals, i això no deixa de significar un conhort.

* * *

A hores d'ara no se sap encara qui serà batlle, perquè també s'ignora si el Govern actual reivindicarà la facultat de nomenar-lo, el que li podria suscitar conflictes a Barcelona, Bilbao i potser a nostra València, i així tot es tornen conjectures en quan al particular.

Clar és que els republicans s'oposen a la designació per reial ordre, puix voldrien premiar amb l'alcaldia els grans serveis al partit i mèrits personals del cap de la majoria municipal, senyor Marco Miranda, havent posat, a més a més, per això un rotunde vet a que sia nomenat d'aquella faisó cap dels regidors albins, ja que es tracta de sos més caracteritzats aliats en les eleccions de tinents d'alcalde i en l'adjudicació de les presidències de les comissions més qualificades i fins en les generals de diputats a Corts.

Altrament, un dels dos regidors romanonistes ha fet pública la seva oposició a que se'l designi, i resta encara un garciprietista de darrera hora, però, amb alguns impediments en les presents circumstàncies, per a que vagi a caure a ses mans la cobdiciada vara.

E. M. F.

València a 15 de desembre 1922.

La Joventut Nacionalista per terres tarragonines

A l'Associació Catalanista de Valls

Tingué lloc en aquest Centre l'acte organitzat per la Joventut Nacionalista de Barcelona sobre el problema de les minories nacionals. El local de l'entitat era ple de gom a gom molt abans de començar, trobant-s'hi tots els elements de més prestigi del nacionalisme vallenc, recordant, entre els altres, el diputat de Catalunya Josep Monserrat Cuadrada, el notari senyor Selva, el metge senyor Rodon, Enric Ribé, Rafel Martí, etc.

Ocupà la presidència el qui ho és de l'Associació En Fidel de Moragas, el qual amb mot concís digué que aquella entitat tenia obertes les seves portes a tot el que signifiqués nacionalisme, saludant els oradors com a incansables expandidors de la nostra ideologia, dient-los que parlaven en una ciutat eminentment catalana que sempre figurava a l'avanguarda de tot moviment alliberador de la nostra terra.

Fou tot seguit concedida la paraula a En Gual Montardit de la Joventut Nacionalista, el qual parlà dels elements de la nostra nacionalitat, secularment incompresa per l'Estat central, estenent-se sobre els atropells darrerament fets a la terra, conculcant la pàtria i el seu esperit. Digué les transformacions pregones esdevingudes després de la guerra i insinuà el problema de les minories nacionals que tant afecta a les nostres revindicacions. El seu parlament fou coronat amb copiosos aplaudiments.

Enraonà tot seguit En Josep Codolà, el qual glossà la vergonya de l'espectacle que dóna actualment la política espanyola que, dissortadament té un profund ressó a la nostra terra. Veiem l'augment escandalós del dèficit que s'emporta les energies nacionals, el desencert regint la solució dels conflictes socials i sobretot l'escandalosa tàctica dels partits espanyols volent escamotejar el problema de les responsabilitats, que tant ens afecten, perquè no estérilment fills de la nostra terra han estat portats al Marroc. Acabà dient que en les nostres lluites havem de constituir dos fronts; l'un contra el conglomerat de l'U. M. N. i l'altra, ben cohessionat contra l'Estat que ens domina. (Ovació).

En alçar-se N'Armand Carabén fou acollit amb un fort aplaudiment. Digué que l'espectacle de la ciutat de Valls, profundament nacionalista, li calia palpar-lo sovint perquè quan anés per terres encara desafectes a la nostra causa, poderlos-hi presenciar aquest exemple d'un poble integralment recobrat. Què no es digués, per tant, que les comarques tarragonines eren endarrerides en el nostre moviment, ja que aquesta sola lliçó que donen els vallencs era suficient per a desfer l'equivocació esmentada.

Parlà dels darrers greuges infringits al nostre esperit, especialment en el que ateny al dret i a la llengua. Féu història, d'una manera extremadament eloqüent, d'aquests dos atributs de la nostra personalitat, fixant-se especialment en la renaixença actual que a part de demostrar la vigoria d'una raça, provava com el miracle de l'ús sistemàtic de la llengua nadiua havia dut la independència espiritual d'avui.

Anatematitzà els mals catalans que s'apleguen sota el tendal de l'U. M. N. esplicant la manera com en els pobles de forta consciència nacionalista acaben amb els destriats de la terra.

Enraonà de la necessitat de formar el front únic contra l'enemic, que amb una forta embranzida caurà fet a trossos de tan corrumput que ja és. (Forts aplaudiments).

Tancà el míting En Joan Vidal Salvo, el qual començà complaent-se de la quotidianitat amb que les nostres noies col·laboraven en els moviments de la terra. Cantà l'heroisme de la dona catalana en els moments culminants de la nostra història, aconsellant-ne la lliçó a les donzelles de Valls.

Enraonà de la coincidència d'una doble acció que tenia el seu focus en l'Estat centralista. D'una banda l'ofensiva cruenta i constant que abastava tot el radi d'acció del nostre esperit, cooperant-hi des del catedràtic foraster a l'inspector d'Higiene pecuària, i d'altre costat la descomposició en tots els organismes enemics nostres, la qual s'havia fet palesa en el problema de les responsabilitats del Marroc. Doble acció que en lloc de minvar la vigoria del nostre plet, l'enforteix. Vegeu, sinó, la revifalla nacionalista d'avui que fa que cada dia siguin més nodrides les rengleres dels patriotes.

Parlà extensament de la qüestió de les minories nacionals fent-ne ampla història. Aquesta arma que ens dóna la Societat de Nacions no resoldria, ni de lluny, el nostre problema cabdal, però els nacionalistes havem d'aprofitar totes les avinenteses per a sembrar la llavor de la nostra ideologia.

Seguidament glossà l'eternitat del nacionalisme, de la qual és una veritable demostració el que passada la virulència de la lluita social, de bell nou el nostre ideal pren més embranzida i més consistència.

En tota actuació política —continuà— cal el treball de dos sectors el moderat i l'intransigent. De la tasca del primer n'hem aconseguit bells fruits car, si més no, podem presentar l'obra que realitza la Mancomunitat.

Finalitzà la seva documentada i eloqüent peroració dient que s'havia dit que les contrades tarragonines eren endarrerides en el nostre moviment i cal anar contra aquest tòpic, car avui són ja i s'hi han posat per l'empenta patriòtica d'associacions com la de Valls, a l'avanguarda del moviment alliberador de la terra. (Ovació).

A precs dels concurrents digué uns mots fervids i justos com tots els seus l'infatigable i eloqüent propagandista vallenc Tomàs Selva, paraules que foren acollides amb forts picaments de mans.

A Montblanc

L'endemà a la tarda i sobre el mateix problema de les minories nacionalistes es féu un important acte al local de la Joventut Nacionalista de Montblanch. Presidí el míting l'alcalde de la vila senyor Poblet, fent-li costat la Junta de la Joventut i els oradors.

El senyor Poblet digué la profunda tasca catalanitzadora que s'havia realitzat a la vil que regia, la qual cosa feia que avui no tinguessin enemics. Fou totseguit concedida la paraula a En Gual Montardit el qual en bell catalanesc i en profunds conceptes féu història del nostre plet, presentant com a mostra de la seva essència inesborrable la vigoria nacionalista d'avui. Esplicà com en lloc d'aconseguir concessions de l'Estat central,se'ns volia pendre les que ja teniem i contra això i per a defensar les nostres revindicacions ens havem d'unir, compactes i decidits tots els catalans. (Aplaudiments copdiciosos.)

En Josep Codolà fou saludat amb picaments de mans en alçal-se a parlar. Començà al·ludint a la importància històrica de Montblanch, que porta a la memòria el record dels dies gloriosos de la nostra pàtria. Diu als montblanquins que llur conducta nacionalista hauria de servir de lliçó als descatalanitzats de la terra, car ells com el fidel que constantment fa les seves pregueres al Senyor, malgrat ésser iguals els fites i les oracions, aprofiten qualsevol avinentesa per a realitzar actes nacionalistes, no obstant formar part d'un clos on tothom és convençut.

S'estén en àmples consideracions sobre la situació política actual, dient que mai el poble espanyol havia arribat a una degradació tan palesa. Anatematitza la campnya del Marroc, aventura que s'emporta la nostra joventut obligant-la a lluitar per una causa que no sent i afegint a la tortura física el sacrifici forçat del seu esperit. Recomana davant de l'abjecció present la formació del front únic del catalanisme, ja que els nostres enemics també el tenen format, essent-hi però — diu — —un lenitiu el veure que al costat de conductes anticatalanes hi ha la lliçó que podeu oferir els montblanquins amb Mossèn Pau Queralt que sempre, malgrat tota mena de tempestes i de maniobres, ha estat al costat de vosaltres donant-vos alè per a continuar la vostra tasca nacionalista (Forts aplaudiments).

Parlà seguidament N'Armand Carabén el qual digué que la campanya que feia la Joventut Nacionalista sobre les minories nacionals tenia, si més no, l'aventatge de poder constatar la creixença de la nostra doctrina arreu de Catalunya. Perquè lliçons de continuitat en la tasca com les que dóna aquest nucli montblanquí, cal veure-les sovint d'aprop per a expandir-les per tota la pàtria.

Enraonà dels atacs que darrerament ha sofert el nostre esperit, dient que enfront d'aquests greuges calia propagar l'amor a la llengua, però no solament d'una manera abstracta, sinó portant-ho a la pràctica constantment, catalanitzant fins les coses més humils de Catalunya, ja que el dia que això sigui acomplert, aleshores podrem dir que el triomf és nostre, car haurem ja assolit una unànime consciència col·lectiva.

Fuetejà amb paraula abrandada el grup destriat de l'U. M. N., per a vèncer la qual no havem de regatejar cap mena de maniobra.

Acabà el seu discurs cantant el passat de Catalunya i comparant-lo amb l'estat d'avui. Per això, diu, els nostres esforços s'han d'adressar a tornar a donar a la nostra terra la plenitud d'aquells temps gloriosos de l'avior. (Ovació).

Cloguè l'acte el secretari de la Joventut Nacionalista Joan Vidal Salvó. Inicià el seu discurs dient que espectacles com el de Montblanc reconfortaven a tot nacionalista. Per això quan anava a expandir la nostra ideologia per terres encar un xic somortes, els parlava de la bella gesta dels montblanquins que amb l'esforç constant i decidit havien conquerit per Catalunya la seva vila.

S'estengué en amples consideracions sobre la qüestió de les minories nacionals dient-ne la transcendència que tenia per a la nostra pàtria. Aquest problema, però, de resoldre's favorablement i en contra d'això tenim la incomprensió secular espanyola, no seria més que una migrada concessió en el quadro de les nostres reivindicacions.

Blasmà asprament l'aventura marroquina, que porta la desolació a les llars catalanes i es mostra més de la incompetència i del viure a esquena del temps de la gent de Madrid. En brillants paràgrafs digué la dolor dels fills de Catalunya anant a lluitar en aquelles terres àrides.

Finalitzà el seu documentat i enèrgic discurs presentant l'espectacle de la pàtria amb la seva llibertat conquerida, sense el pes mort d'un Estat xaruc i ignorant, qual discurs fou acollit amb unànimes aplaudiments.

El míting esmentat que fou escoltat per una gran gentada, deixarà un record inesborrable a Montblanc.

Pla de Barcelona

SANTA COLOMA DE GRAMANET. — La companyia d'obres teatrals de la Lliga Nacionalista, secundada per les notables actrius Vendrell, Fornés i Ayerbe, de Barcelona, fou molt aplaudida en la representació de «Covardies» i «L'amor vigila», representada darrerament al teatre de la mateixa.

El vinent diumenge representarà «El Místic» i «Dissabte de Glòria».

Ha estat contractada la companyia d'operetes i sarsueles Serà-Vall, de la capital, per al dia 31 del present (festa major), per a representar «Ki-ki-ri-ki», «La Baldirona» i «El somni de la Innocència», i l'orquestra Els Nois d'Olesa, per als balls dels dies 1 i 2 del vinent gener, havent-se confiat l'endiumenjar la sala i el teatre al notable adornista senyor Vinyals, de Barcelona.

Essent en major nombre de 300 els socis de l'esmentada entitat, el Consell Directiu va acordar facilitar a cada soci solament dos seients per als dies de ball.

— Volent baixar en marxa d'un dels autos que fan el recorregut de Santa Coloma a Sant Adrià, el veí Joan Castells es va produir mal d'alguna consideració, essent traslladat en auto a llur domicili.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

EL PREU DEL PA

Els forners han enviat a la premsa una nota segons la qual han resolt de vendre el pa, d'aquí endavant, al preu de 6'80 pessetes els 10 quilos.

L'alcalde ha manifestat, que una volta acabades les poques existències de farina que té ara l'Ajuntament per a les seves taules reguladores, aquestes el vendran a 6'30 pessetes.

EL PANTÀ DE BURGENT

A la Diputació s'ha celebrat avui una reunió per a tractar del projectat pantà de Burgent.

Han assistit a la reunió representants de tots els pobles interessats en el dit projecte.

UN HOME MORT

Del poble de Garcia comuniquen que ha estat trobat mort, dins d'una finca, una home anomenat Joan Anguera Batista, de 82 anys.

La mort havia estat natural.

ALTRES NOVES

La senyoreta Teresa Claravalls, de 18 anys, tingué ahir la dissort de caure al Rec Major, d'on fou treta sense conseqüències greus.

—L'alcalde senyor Segura ha imposat multes a diversos tocinaires que venien embotits amb carn adulterada.

—La fira de galls, que altres anys era instal·lada al pla de la Seu,, s'ha traslladat enguany al mercat de la part alta, d'on han estat tretes les restes de muralla romana que hi havia.

—Es troba vacant la plaça de metge titular de Valls, amb assignació anual de 2.500 pessetes.

Poden presentar-se instàncies fins al 12 de gener.

—Ha pres possessió de l'Administració de Correus En Francesç Alvarez Romancos.

—Diuen de Santa Bàrbara que s'ha calat foc en un magatzem de mosaics de Josep Bort.

Les pèrdues es calculen en 2.500 pessetes.

—De Montblanc diuen que ha estat detingut En Miquel Bassaguer, autor d'un incendi que dies enrera va haver-hi en aquell terme municipal.

—Havent d'adquirir comestibles i combustibles per a les atencions del mes de febrer, el cap administratiu de l'Hospital civil d'aquesta ciutat anuncia un concurs per al 15 de gener

La Costa

ARGENTONA. — Els Pomells de Joventut d'aquesta població han fet públiques les següents bases per al concurs de pessebres que enguany ha organitzat.

Primera. Poden pendre-hi part tots els veïns d'aquesta població.

Segona. Els que vulguin entrar a aquest concurs hauran d'avisar a la casa rectoral, per tota la vigília de Nadal o més abans.

Tercera. Els pessebres hauran d'estar ja construïts, el dia mateix de Nadal, i tindran de conservar-se fins a la Mare de Déu Candelera.

Quarta. Una comissió de pomellistes, juntament amb algunes personalitats visitarà el dia que ho cregui convenient els pessebres, formant alhora el judici per a l'adjudicació del premi, i per la Candelera els visitarà novament, fallant aleshores el judici abans dit, a favor del qui se n'hagi fet mereixedor.

Primer premi. Ofert pels Pomells de Joventut d'aquesta població, al pessebre que sigui presentat més artísticament.

Segon premi. Ofert pel Patronat Obrer, de Sant Isidre, al pessebre més gran.

Tercer premi. Ofert per l'alcalde de la població, al pessebre més petit.

Quart premi. Ofert pel Centre Instructiu Regionalista; s'adjudicarà al que cregui convenient el Jurat.

Hom creu que serà bastant crescut el nombre de pessebres que pendran part a aquest concurs.

— Ha contret matrimoni el nostre benvolgut amic En Domènec Creixet,

president del Centre Instructiu Regionalista, amb Na Mercè Bellatriu.

Per la recent mort de la mare del nuvi la boda es va celebrar dintre la més completa intimitat.

Els desitgem llargs anys de vida i, a l'ensems, una completa felicitat.

—Ha mort el conegut comerciant En Jaume Rodón (A. C. S.), propietari del Segle Argentoni.

L'acte de l'enterrament va ésser una manifestació de dol, ja que comptava el finat amb moltes simpaties.

A la seva vídua, fills i família tota els fem present el nostre condol.

SANT POL DE MAR.—El novenari que l'Associació de Filles de Maria dedica cada any a la seva Patrona, pels volts de la seva Immaculada Concepció, tingué enguany el caràcter d'exercici espiritual per a la dona. Però el gran nombre d'homes que assistien a les funcions del vespre, féu que l'eloqüent i fervorós predicador a qui estaven encomanats, reverend Francesc Sala, missioner apostòlic de Banyoles, els donés una major amplitud per tal que aprofitessin a tots els concurrents. Es parlà d'uns propers exercicis espirituals per a homes, els primers que s'haurien fet a Sant Pol des del nostre record, el que palesa l'entusiasme que han despertat els que s'acaben de celebrar.

—Dissabte proppassat morí el senyor N'Alfons Corominas i Montaña, germà de l'il·lustre autor de «Les grècies de l'Empordà», que s'havia traslladat feia poc aquí en busca d'alleujament pels seus mals.

Després d'embalsamat, el cadàver fou conduit a Barcelona, on rebé cristiana sepultura. A. C. S. el finat.

Urgellet

SEU D'URGELL. — Volem dedicar un comentari al temps, que bé se'l mereix, per les excepcionals circumstàncies amb que transcorre.

Vells octogenaris no havien mai vist una tardor com la present, tan assolellada i clara.

El cel, una setmana rera l'altra, es manté puríssim, i d'un blau sedós impropi d'una segona quinzena de desembre, en una comarca com la nostra.

Les carreteres estan polsoses, els rius quasi secs, els conreus tots, de les muntanyes i de les riberes, pateixen extraordinàriament de sequedat, i tot té un aspecte d'eixutesa que talment sembla espremut. Els blats ofereixen uns colors esmorteïts i raquítics que donen que pensar als pagesos.

En tota la tardor, passat d'unes gotes que caigueren per allà a Tots Sants, no ha caigut mai més ni una gotellada. Al contrari, forts vents acabaren de portar un pitjor estat a terres i conreus.

A les muntanyes no s'hi veu congestada ni una volva de neu. Tot està despullat i nu, i els camins en perfectíssim estat d'ésser transitats.

El fred, però, cau intens i implanta serenes. Els matins jau forta rosada i per tot arreu on hi ha un bassal d'aigua, hi ha també una capa de gel de molta gruixària. Aquest fred, però, queda compensat per uns raigs de sol tebis, que sense interrupció flueixen tot el dia. Això fa que tots els nostres passeigs forans siguin totes les tardes animats i concorreguts.

Nosaltres, eterns explotadors de totes les benaurances de la natura, ens podem sentir verament endiumenjats per aquesta tardor, que s'escola sense núvols al cel. No tan contents, però, deuen estar els pagesos, que, de persistir un temps com l'actual, pot portar-los la ruïna en venir la recol·lecció.

La Segarra

SANTA COLOMA DE QUERALT.—Com obsequi als subscriptors, el periòdic «Segarra Nacionalista» prepara per al dia de Nadal un número extraordinari.

—Continuen el assaigs de les funcions catalanes que es posaran en escena per a les vinentes festes a les diverses societats.

—L'Esport Club ha contractat per deu anys un camp d'En Ramon Mullerat, a fi de poder donar impuls a tota classe d'esports amb les millors condicions possibles.

—Ha estat traslladat de l'Hospital Alfons XIII al Docher, el jove d'aquesta població, Casimir Marimont, el qual es troba malalt a Melilla.

—L'aventatjat jove doctor en Medicina, Lluís Bach, ha establert el seu nou despatx al poble de La Garriga.

—Degut a ésser en ple hivern, les glaçades diàries i els freds no serien res d'estranyar que vinguès una nevada en aquests dies de festa.

LLEYDA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

L'ESTALVI

Les sucursals de la Caixa d'Estalvis i Pensions per a la Vellesa en terres de Lleyda, han fet, totes plegades, la darrera setmana, les operacions següents:

Imposicions, 176.862 pessetes.

Reintegres, 198,662 pessetes.

Obriren, en conjunt, 17 llibretes noves.

EL LLOGUER DE NINXOLS

Per a l'Alcaldia s'ha fet publicar un ban referent a la renovació de l'impost de lloguer de ninxols del cementiri d'aquesta ciutat.

Fa present que seran traslladades a la fossa comú les despulles dels ninxols que es trobin en descobert en el pagament del dit impost una volta finit el termini d'un mes que s'assenyala.

DE FUTBOL

Per a les vinents festes s'anuncien uns interessants partits de futbol.

Els dies 24 i 25 jugarà el «Gladiator» de Barcelona; el dia 30 i el primer de gener, el Reus; el 6 i 7, el F. C. Deportiu de Barcelona.

L'HOMENATGE A LA LLENGUA CATALANA

Convocats per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, i amb l'objecte de tractar de l'homenatge a la Llengua Catalana, s'han reunit, entre altres, representacions de les següents entitats:

Col·legi de Veterinaris.

Pomells de Joventut «Mariola» i «Patriòtic».

Cambra de Comerç.

Círcol Mercantil.

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

Orfeó «La Lleyda Nova».

Joventut Catalanista.

Unió Catalanista.

Grup patriòtic «Llavor».

Col·legi de Corredors de Comerç.

Penya Catalanista «Salvat».

També assistí a la reunió el diputat senyor Macià, essent-hi representats el diputat a Corts senyor Morera i Galicia, el diari «El Ideal» i LA VEU DE CATALUNYA.

Fou designada una comissió gestora, de la qual formen part els senyors Bergós i Soler, per la Protectora; Bosch, per la Joventut Catalanista; Angela Marcó, pel Pomell de Joventut «Mariola»; Solé, pel Centre de Dependents; Corbella, per la societat jaumina «Els Lleials».

SABADELL

Una bella cançó nadalenca

El jove mestre don Josep Clapés ha posat una bella música a una cançó nadalenca del llorejat poeta Armand Obiols, la qual serà cantada durant les vinents festes en els pessebres sabadellencs.

Lletra i música són d'un caire popular molt exquisit.

La pelegrinació a Lourdes

Amb tot i el llarg temps que manca per a la pelegrinació a Lourdes de la Junta de la Hospitalitat Diocesana, ja es parla entre els sabadellencs d'aquella cristiana excursió, i ja són molts els que s'han fet el decidit propòsit d'anar a la terra de la Verge.

A casa del delegat de la Hospitalitat, que ho és mossèn Josep Cardona, es poden fer les inscripcions, com també els donatius per als pobres malalts.

Com es fan les obres d'urbanització

Els veïns de la barriada del carrer de Covadonga van fer repetits precs a l'Ajuntament per tal de què posés una mica de cura en la urbanització d'aquells carrers, que, talment, semblaven deixats de la mà del municipi, i aquest, davant l'evidència dels fets denunciats, es veu que va determinar posar remei al mal. I, de cop i volta, va trametre una brigada d'obrers a l'esmentat barri, i es va començar a trasbalsar-ho tot, i a fer feina intensa. La gent de la barriada, quan va veure el començament de la tasca, ja va escamar-se, perquè el que es demanava, en realitat, és que es fessin voreres, i que es posés un fanal, i tots aquells obrers el que feien era enfonsdir el carrer, amb la qual cosa no s'ha d'obtenir altre resultat que el de fer-lo del tot intransitable tan aviat com vinguin les pluges d'hivern, i de dificultar, per tant, el trànsit pel mateix. Més, els obrers, complint les ordres que havien rebut, cop de rebaixar el carrer, sense veure que les cases quedaven mig metre en l'aire, i una vegada el carrer va ésser convertit en sot, van començar a rebaixar les voreres i, visca la bromal, perquè ara no hi ha qui pugui entrar a casa seva, si no té aquella agilitat dels que fan salts en els escenaris, o si no vol exposar-se a una caiguda de les que poden donar mal resultat.

Anit passada, els veïns d'aquella barriada, que van sortir de casa, en anar per a obrir a porta, van haver-se de preocupar abans de buscar pedres i fer una petita escala davant del portal. D'altra manera, no hagueren pogut entrar.

Així és com es fan les obres d'urbanització a Sabadell.

Les festes dels Pomells

Han començat les festes dels Pomells de Joventut, valent-se molt concorregudes.

A la Purissima Concepció hi ha hagut missa de comunió general, fent la plàtica el doctor Beleta.

Les noies que hi han assistit anaven abillades amb la clàssica caputxeta. Els pomellistes han cantat una bella missa i alguns himnes.

També s'ha celebrat un partit de futbol i s'han dansat sardanes.

Hi ha manca de calefacció

Fa unes setmanes dedicàvem un elogi a la Companyia del tramvia elèctric pel fet d'haver posat, atenent un prec nostre, calefacció en els cotxes que van de Barcelona a aquesta ciutat. Mes, pel que es veu, aquesta gentilesa de la companyia, ha tingut poca durada o, almenys, no ha estat general, car hi han trens, sobretot els matinals, que és, precisament en els que més convé, que van sense calefacció. I no cal dir que hi fa un fred insuportable.

Es de desitjar que la companyia, atenent al favor que li dispensa el públic, es decideixi d'una vegada a posar calefacció a tots els trens.

A la Joventut Catalanista

Aquesta entitat de joves catalanistes, prepara per al dia 24 del corrent, que és la vigília de Nadal, a les cinc de la tarda, una audició i festival de sardanes, amb la cooperació de la cobla empordanesa La Principal, de Cassà de la Selva.

Trobem just i de bon gust, fer aquest festival a la tarda, doncs, essent la diada, que és la vigília de Nadal, escau més a la tarda que a la nit, oi més si hom recorda que aquella nit sempre hi ha alguna festa religiosa on anar per esperar l'hora de la Missa del Gall. Altrament, la cobla bé val la pena d'ésser sentida per tots els sardanistes.

El pessebre de la Casa de Caritat

Hom ha dit, i ho creiem, que enguany a la Casa de Caritat hi haurà un bell pessebre, amb cada cosa bonica que farà goig de mirar.

De què aquest pessebre sigui ben enamorador, se n'han cuidat, i se'n cuiden, una colla de noies d'un Pomell de Joventut.

L'estalvi

A la Caixa d'Estalvis hi han ingressat 31.407 pessetes, procedents de 1.109 imposicions, essent 16 el nombre de nous imponents.

S'han tornat 25.273'30 pessetes, a petició de 90 interessats.

T.

Les Garrigues

SOLERAS. — Tingué lloc a aquesta població la inauguració del nou camp de futbol del F. C. Soleràs.

La gentada que es congregà al nou camp, desitjosa de conèixer la vàlua dels equipiers forasters, tingué moments emocionants.

La lluita fou massa renyida, donada la condició del partit que se celebrava.

El resultat fou de cinc a un a favor dels locals.

Després del partit es va obsequiar amb un lunch a tots els invitats a la festa, i seguidament a la sala-café del Casino Independent es va organitzar un ball, que va durar fins a primeres hores de la nit.

GIRONA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

EL DOCTOR LLOMPART

Avui ha pres possessió, mitjançant procurador, el reverendíssim senyor bisbe d'aquesta diòcesi, doctor Llompart.

Li ha donat possessió el canonge degà d'aquest capitol, doctor don Antoni Naranjo, exercint de testimonis l'alcalde doctir Coll i el president de l'audiència En Fèlip Rey.

CEMENTIRI NOU

L'Ajuntament de Flassà ofereix, mitjançant pública subhasta, la construcció de les obres del cementiri d'aquella població.

El plec de condicions pot consultar-se a les oficines de la secretaria municipal, on poden enviar-se les propostes.

La subhasta serà el dia 24 de gener, a les deu del matí.

DE LA COMISSIO MIXTA

La Comissió Provincial ha acordat designar vocals de la Comissió Mixta de Reclutament, els senyors Geli i de Llobet, i el nomenament, en virtut de concurs, del metge i el suplent civils de la dita Comissió.

ALTRES NOVES

A nom de Na Antònia Santpere, de Barcelona, han estat sol·licitades deu pertinences d'una mina de carbó del terme municipal d'Albanyà.

—Demà, al poble d'Espolla, seran venuts, en pública subhasta, vint caps de bestiar pur porquí, procedents d'abandó.

—Del poble de Celrà comuniquen que a la casa de camp «Paiet» hi fou detingut un subecte anomenat Esteve Raurell Medrena, de 30 anys, qui causà dies enrera, unes ferides greus a Narcís Barbí Oliveres, de 50 anys, donant-li cops amb la culata d'una escopeta, per qüestions d'interessos.

Costes de Garraf

VILANOVA I GELTRU. — A l'espaiós saló de lectura de la Biblioteca-Museu-Balaguer, el passat dissabte hi donà la primera conferència que sobre Història d'Art, l'il·lustre arqueòleg i artista En Miquel Utrillo, s'hi proposa continuar cada setmana a manera de comentaris, revisant el procés de les arts plàstiques des de la prehistòria ençà. De l'edat de pedra fins a la del ciment armat. La primera, doncs, a què ens referim, versà sobre el tema «L'obra prehistòrica».

Reconeguda la indiscutible personalitat i suficiència que en tals matèries posseeix l'il·lustre conferenciant, no cal dir l'interès despertat per aquest curset d'història de l'art, interès que vetèrem palesat en la distingida i il·lustrada concurrència que omplenava l'espaiosa sala de lectura, omitint noms, perquè tots són dignes d'esmentar-se i seria interminable la llista que teníem començada; literats, artistes, homes de totes les classes socials que es preocupen de llur perfeccionament cultural, representants de la premsa, de tots els quals n'hi havia també de fora vila i en particular de Sitges, sobresortint la notable i simpàtica representació de les nostres dames i belles damisel·les.

Féu la presentació, el culte i dignissim president de la Biblioteca, don Joaquim Basora, llegint unes quartel·les totes sadolles de visions poètiques, pintant-nos la blanca Sitges i son Maricel, que com palau de fades, i tresor de cent llegendes, dormiteja allà amb el cant del rajolí d'aigua viva que degota la canella d'una font; presentant al senyor Utrillo, com a un pelegrí d'una religió sublim, que ha anat recollint per tot Catalunya les joies immenses que atresora el palau encantat del Maricel, amb ses arcades gòtiques, i sos quadros del Greco, i l'orgue, i els retaules, i joies, i mobles, que formen l'encant del visitant.

Ocupà la tribuna el senyor conferenciant, en mig d'una expectació religiosa, començant per manifestar la satisfació que experimenta en poder-se dirigir al públic que va a oir-lo, adreçant el cicle de conferencies que es propòsa donar, particularment als estudiosos alumnes obrers de la nostra Escola d'Indústries, advertint que ho farà de manera molt planera, i que si s'admetés l'estil humorístic, diria, que ho farà amb el català que avui es parla i a guisa d'un tasta olletes.

Evoca la gran figura de don Víctor Balaguer, aquell que—diu—l'ensenyà de caminar mirant enlaire, entrant de ple en el seu propòsit i descapdellant el difícil tema anunciat, tal com ell mateix ho comparà així i com en qualsevol festa major de poble, allà ben entrada la nit s'hi obira dalt d'un cobert una llumeneta escadussera i tremolant que serveix poc després per a encendre els coets voladors, en acabat, les rodes, i promou l'espatec dels morterets, fins a l'apoteosi final, per acabar amb els focs de bengala i restar, ultra volta, la llumeneta tremolosa i escadussera que només es veia abans. Així és la història de l'art i sos moments i alternatives, ben comparables amb un castell de focs d'artifici.

I així anà descrivint aquells moments pretèrits, des de l'home que enfilà una dotzena de petxines; l'home salvatge, amb els seus tatuatges i els seus collarets, i les joies amb que s'adornaven; l'home de l'edat de la pedra, fins arribar a l'edat present, de l'alumini; descrivint amb satírica gràcia la munió d'històries amb què s'ha format la Història. Des de l'artista que havia d'amagar-se a les coves per a esgrafiar-hi els dibuixos que avui hi admirem, fins al salvatge dels nostres temps que amb l'acetilèn que li serveix per a vitar els monuments de l'art hi dibuixa el seu nom anònim.

Aquesta primera conferència, massa excelsa perquè tinguéssim ni la més remota pretensió de ressenyar, durà prop d'una hora, sempre, però, amb l'atenció constant de la concurrència; que fou apropiadament il·lustrada amb la projecció d'algunes fotografies interessantíssimes, mostrant-nos obres completament noves i aspectes amagats de les ja conegudes, tant en infinitat d'objectes, com de monuments d'art prehistòrics, i punts de comparació ben gràfics.

Per descomptat que els il·lustrats oradors foren justament aplaudits i els elogis eren unànimes, esperant amb frisança les successives sobre l'art egipci i caldeu, que prometen assegurar un èxit, tant o més esclatant, que d'aquesta primera, per tots conceptes notabilíssima.

—Diumenge estigueren en aquesta vila, tornant la visita que els feren alguns regidors d'aquí, una comissió de l'Ajuntament de Vilafranca, celebrant una important reunió a Casa de la Vila, amb assistència dels regidodrs, entitats i premsa local, tractant-se importants assumptes de mutua conveniència entre ambdues importants poblacions.

—El divendres vinent és el dia fixat per a inaugurar la il·luminació de l'electricitat que s'està instal·lant a les rambles Principal i de la Pau.

Vida religiosa

Avui: Sant Domènec de Silos, bisbe. —**Demà:** Sants Tomàs, apostol, Glicerí, prevere i Anastasi.

Quaranta hores: Avui, a l'església de Religioses Saleses. Hores d'exposició: De dos quarts de vuit del matí a dos quarts de sis de la tarda. — Demà, a la mateixa església.

Là missa d'avui: Vigília de Sant Tomàs, del dia, color morat. — La de demà: Sant Tomàs, apostol, color vermell.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona de la Guia, a la capella de Marcús. — Demà, Nostra Dona al peu de la Creu, a la Catedral, privilegiada.

Adoració nocturna: Demà, Torn de Sant Lluís Gon aga

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de Nostra Dona del Perpetu Socors, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia). — Demà, Torn de la Verge de la Pietat, a la mateixa capella.

—Subscripció per al pas «Descens de la Verge a Barcelona» destinat al Rosari de la Mercè.

Senyors Mateu i Marrugat, 100 pessetes; Maria del Remei Almirall, 25; Josepa Ferrer, 25; Matilde Daumas, 25; Lluïsa Piña, 10; Cecili Fradera, 25; senyoretes Sert, 10; vídua Esteve, 10; Carmela Díaz, 5; vídua Divi, 15; senyora Borràs, 25; Francisca Martorell, 20; J. H. Vda. O., 25; Maria de la Concepció Vallbona, 10; senyora de Cornet, 5; vídua Balart, 10; vídua Puig, 5; Enriqueta Carreras, 25; M. P. de R., 50; Montserrat Cascante, 25; Antònia Benet, 5; Mercè Carulla, 10; una devota de la Verge, 10; Lluïsa Valls, 25; Maria de la Concepció Farreny per una gràcia obtinguda, 5.

Per l'Ordre benemèrita de Nostra Senyora la Verge de la Mercè foren incomptables els cristians catalans molts d'ells, que obtingueren el més formós do que l'home pot gaudir en aquest món, la llibertat. Entre els ascendents de la nostra família, no hi hauria algú, potser molts, afavorits amb aquest do? En nom d'ells una almoina pe a cobrir el deficit del «Pas» que s'ha eregit a la gran Redemptora dels captius.

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

Moviment del Port el dia 19

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «Claudio López y López», de Càdiz, amb càrrega general i 4 passatgers.

Vapor espanyol «Mallorca», de Palma, amb càrrega general i 77 passatgers.

Vapor Danès «Atlanterhaved», de Nova Orleans i escales, amb càrrega general.

Veler espanyol «M. Ibern», de Dènia, amb ferro vell.

Vapor espanyol «Ampurdanès», de Sant Feliu, amb càrrega general.

Veler espanyol «Romualdo Ballester», de València, amb garrofes.

Vapor noruec «Roskva», de Port Talbot, amb carbó.

Vapor anglès «Lucilline», de Nova Orleans, amb gasolina

Balandre espanyol «Maria del Pilar» de Felanitx, amb càrrega general.

Vapor americà «West Chetac», de Mòvile, amb càrrega general i 2 passatgers.

Vapor espanyol «Alberto», de Corcubión, amb carbur.

Vapor espanyol «Rius y Taulet», de Gijón, amb càrrega general i 2 passatgers.

VAIXELLS DESPATXATS:

Llagut espanyol «Virgen del Carmen Pastora», en last, cap a San Carlos.

Vapor espanyol «Fernando Gasset», en last, cap a San Carlos.

Llagut espanyol «Teresa», amb càrrega general, cap a San Carlos.

Vapor espanyol Catalina», amb càrrega general, cap a Buenos Aires i escales.

Llagut espanyil «Dos Amigas Alfaques», en last, cap a San Carlos.

Llagut espanyol «Trinidad Concepción, amb ciment, cap a València.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Cabo Creux», amb càrrega general, cap a Bilbao i escales.

Vapor espanyol «Santa Ana», amb càrrega general i trànsit, cap a Alexandria, via de Gènova.

Vapor espanyol «La Guardia», amb càrrega general trànsit cap a Tarragona.

LES RELACIONS COMERCIALS AMB ALEMANYA

Amb referència a les relacions comercials entre Espanya i Alemanya, la Lliga de Defensa Industrial i Comercial ha rebut del ministre d'Estat el següent despatx:

«En resposta al seu telegrama del dia 14, li participo que estic constantment en relacions amb el Govern Alemany, per a tractar de negociar un arranjament provisional que eviti l'aplicació de tarifes màximes en acabar la vigència de l'actual «modus vivendi». — El saludo.»

MERCAT I FIRA DE LES BORGES BLANQUES

Preus que han regit al mercat de les Borges Blanques el dia 8 de desembre:

Blat blanc, de 23 a 24 pessetes la quartera de quarte dobles; blat roig de secà, de 26 a 27; blat roig d'horta, de 26 a 27.

Ordi, de 14 a 14'50 pessetes la quartera de quatre dobles.

Civàda, de 11 a 11'50 pessetes la quartera de quatre dobles.

Panis, de 15 a 16 pessetes la quartera de quatre dobles.

Faves, de 21 a 22 pessetes la quartera de quatre dobles.

Favons, de 22 a 23 pessetes la quartera de quatre dobles.

Fesols, de 45 a 55 pessetes la quartera de quatre dobles.

Banc de Catalunya
Barcelona
Central: **Rambla d'Estudis, 4**

Agències: N.º 1: Creu Coberta, 8.
N.º 2: Sant Andreu, 146
N.º 3: Salmerón, 111.

Valors - Cupons - Giros
Canvi - Banca

Apartat de Correus: 568
Direcció telegràfica:
CATALONIABANK

BORSA DE BARCELONA

19 desembre de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat Lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de mes: Es fa de Nords de 70'00 a 69'90, i d'Alacants a 69'80.

A la tarda, a la Casa Llotja: Es fa d'Interior a 70'50, Nords de 70'00 a 69'85 i a 70'15, Alacants de 69'90 a 70'00, Colonials de 67'50 a 67'20, i Metropolità a 115'00.

Cotització de valors tractats al comptat i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7 °/o, «1921», a 99'75 i 100'00.
Barcelona Traction and Light Power 7 °/o, * a 106'00.
Barcelonesa de Navegació 6 °/o, * a 54'00 i 00'00.
Obligacions Espanyola Colonització 6 °/o, * a 95'00.
Elèctrica del Cinca 6 °/o, * a 85'50.
Grans Molins Bascos 6 °/o, * a 91'25.
Mines de Potassa «Súria» 7 °/o, * a 99'75.
Municipis de l'Exposició 6 per 100, a 97'00 i 00'00.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvis estrangers

París, xec, publicat		47'40
Londres, xec publicat		29'48
Berlín, xec.		0'13
Viena.		0'015
Roma, xec.		22'40
Gènova, xec.		00'00
Zurich, xec.		120'50
Nova York, xec.		6'35
Corones sueques, París.		303'50
Corones sueques, Londr.		168'15

Deutes Estat

Interior	A.	71'00
»	B.	71'00
»	C.	70'60
»	D.	70'95
»	E.	70'50
»	F.	70'80
»	G. i H.	70'90
Exterior	A.	87'35
»	B.	87'50
»	C.	87'50
»	D.	87'50
»	E.	86'75
»	F.	86'75
»	G. i H.	87'00
Amortit. 5 °/o	A.	95'10
»	B.	90'00
»	C.	96'15
»	D.	95'00
»	E.	96'25
»	F.	95'40
Amortit. 5 °/o	A.	95'80
»	B.	95'75
»	C.	96'00
»	D.	95'45
»	E.	94'75
»	F.	95'00

Tres. v. juliol	1922	A	101'60
» v. »	»	B	101'60
» v. gener	1924	A	102'75
» v. »	1924	B	102'75
» v. febrer	1924	A	101'95
Tres. v. febrer	1924	B	101'90
» v. octubre	1923	A	101'40
» v. »	1923	B	101'35
C. de Emis. 5°/o			94'00

Ajuntaments i Diputacions

Municipi	1903		79'75
	1904		79'75
»	1905		79'75
»	1908	A.	79'25
»	1908	B.	79'25
»	1906	C.	78'75
»	1907	D.	77'95
»	1913	B.	77'75
»	1921	C	74'00
»	1913	F.	73'00
»	1918	B.	77'75
»	1918	B.	77'75
»	1912	B.	78'00
»	1918	B.	78'00
»	1919	B.	78'00
Eusanze	1909		96'50
»	1907		90'25
»	1913		95'75
Bonos Reforma			90'95
Diputació	A.		78'75
»	B.		77'50
»	C.		77'25
Mancomunitat G.			73'25
»	1920		72'50
Caixa Crèdit Com.			72'50

Obligacions

Port de Barc. 1905		99'00
» » 1908.		99'00
» de Melilla.		101'75
Port de Sevilla.		95'50
Port Gijón Muse'.		95'50

Ferrocarrils i tramvies

Nord Esp.°1.ª s.		61'50
» » 1.ª s.		58'50
Pamplona nac.		89'25
Prioritat ut. nac.		91'15
Astúries, 3.º hip.		57'25
» Lleida Reus		61'50
» Segovia		74'50
R. Almansa		76'85
» Almansa ad.		63'65
» » nead.		46'00
» Sant Joan.		68'00
» Alsasua.		80'50
» Osca a F.		76'25
Alacant 1.º hipot.		57'00
» A.		90'00
» B.		75'75
» C.		71'00
» D.		69'00
» E.		75'75
» F.		84'25
» G. 6 °/o		99'15
» França	1854	59'00
» »	1879	54'00
» Directes		50'15
Orense A. B. C.		32'50
» Gl B. prior.		59'00
M.-Càc. i Portugal		72'00
Olot a Girona.		62'00
» » 2.º hip.º		86'00
Andaluses. 1.º 5 °/o		53'00
» 2.ª 5 °/o		51'50
Aux. F.-C. Bessaire		100'50
Gral. Tranvies 4°/o		77'00
» » 5°/o		93'50
Tranv. St. Andreu		73'50
F.-C. Serrià, 6 °/o		102'15
F.-C. Catal. 5 °/o		91'35
F.-C. Catalans 6 °/o		95'50

Aigua, Gas i Electricitat

B.ª Elect.	1900,	98'00
»	1907,	78'15
»	1912,	88'00
»	1918,	83'75
»	6 °/o	99'75
Aigües Barna.	5°/o	85'50
Catalana Gas E.		75'75
Catalana Gas F.		75'75
» » Bonos		85'85
Mallorquina.		99'75
Energia Elèct.	5 °/o	85'50
»	6 °/o	95'25
Bonos E.ª	6 °/o	93'50
Produ. Forces M.		87'50
Reg. Llevant 6 °/o		91'50
Hisp. Amer. d'E. 6 °/o		99'00
» » Bons»		103'00

Varies

Trasatlàntica °/o.	88'00
Canal Urgell.	67'00
T. Filipines 1903	* 99'00
Asland 6 °/o	* 94'00
» 7 °/o	102'75
Foment d'Obres.	85'00
Unió Vidrera.	* 90'00
Carbons Berga.	* 64'00
h. Reganta Ebre.	* 87'00
Const. Naval 6 °/o	* 99'50
Const. i Pav. 6 °/o	90'00
Ast. Cardona 6 °/o	* 41'00
G. Regadius 6°/o	* 84'75
Mecànica Vellutera °/o	* 95'00
A. Forns Andalusins °/o	* 94'50
Tenería Moderna 7 °/o	* 98'35

Accions Bancs

Banc Barcelona, pts.	* 35'00
Banc d'Espanya.	* 517'00
Banc de Terrassa.	* 8'50
Crèdit Docks.	* 183'00
Banc Hisp. Colonial	335'00

Varies

F.-C. Nord pts.	348'75
» Alacant pts.	* 347'50
» Andaluses.	* 56'75
Hull.ª Espanyola.	170'00
» A. Aragó, ord.	* 200'00
» » pref.	* 99'00
C. Hisp. A. Elect. s. A.	* 190'00
» » » s. B.	187'00
Espanya Industrial	* 178'00
General Telèfons.	* 90'00
Peninsular Telèfons	* 84'65
Anònima Cros.	* 195'00

Estrangeres

Banc E. Río Plata.	231'00

* Els valors assenyalats amb asterisc no han tingut cotització. Deixem constatat l'últim canvi per a guia del llegidor

Cotització: Francs, 47'40; **suissos,** 120'50; **belgues,** 43'50; **lliures,** 29'48; **lires,** 32'40; **dolars,** 6'35; **marcs** 0.13. **i corones,** 0.015.

DARRERA SESSIÓ. — Al Casino Mercantil, de dos quarts de cinc a les cinc de la tarda, a fi de mes: Es tanca de Nords a 70'40, i d'Alacants a 70'20.

Diferències de les operacions a terme

De la tanca d'ahir a les cinc de la tarda a la d'aquest matí, es baixa 0'15 de Nords i d'Alacants.
De la del matí, a la de les cinc de la tarda d'avui, es puja 0'50 de Nords i 0'40 d'Alacants.

RENDA

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMES OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible	14.79	00.00	14.94	00.00		00.00
Futurs:						
Gener	14.31	14.35	14.31	00.00		14.34
Març	14.14	14.17	14,14	00.00		14.16
Maig	13.99	14.01	13.99	00.00		14.00
Juliol	13.78	13.78	13.78	00.00		13.81
Octubre	12.98	13.00	13.01	00.00		00.00

Alexandria	Desembre	Febrer
Futurs. Asmhouni	28.00	28.20
	Gener	Març
» Sakellaridis	34.00	34.95

Jumel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Març	17.40	00.00	00.00
Maig	17.60	00.00	00.00

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	23.10	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Gener	25.84	25.85	25.74	00.00
Març	26.17	26.18	26.03	00.00
Maig	26.27	26.30	26.20	00.00
Juliol	26.12	26.15	25.98	00.00
Octubre	24.55	24.58	24.40	00.00

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	26.00	00.00		00.00
Futurs:				
Gener	25.73	00.00		00.00
Març	25.91	00.00		00.00
Maig	25.90	00.00		00.00
Juliol	25.70	00.00		00.00
Octubre	24.20	00.00		00.00

Barcelona, 19 de desembre de 1922.

Garrofes, de 7 a 8 pessetes els 40 quilos.

Ous, de 3'50 a 3'75 pessetes la dotzena.

Olis d'oliva. — Fruitat extra, de 27 a 28 rals el quartà de 3'900 quilos; fi, de 26 a 27; corrent, de 24 a 25.

Olis de pinyola. — Groc, de 21 a 22 duros la carga de 115 quilos; verd, de 19 a 20.

Anuncis oficials

CATALANA DE GAS I ELECTRICITAT S. A.

Vencent el primer de gener els cupons núm. 106, de la sèrie C., 44 de la sèrie D., 39 de la sèrie E. i 30 de la sèrie F., de les obligacions d'aquesta Societat, es posa en coneixement dels senyors que en siguin posseïdors que d'aquell dia endavant quedarà obert el pagament dels esmentats cupons, lliure d'impostos, a la Banca Arnús (plaça de Catalunya, núm. 22), tots els dies feiners.

Barcelona, 19 de desembre de 1922. — Catalana de Gas i Electricitat, S. A., p. p., A. Studer.

CATALANA DE GAS I ELECTRICITAT S. A.

S'avisa els senyors tenedors d'obligacions d'aquesta Societat, que el dia 28 del corrent mes, a les deu del matí, al domicili social (plaça de Santa Anna, núm. 16), s'efectuarà el sorteig públic de les següents obligacions:

450 de la sèrie C.
210 de la sèrie D.
280 de la sèrie E. (del núm. 1 al 32,300).
200 de la sèrie E. ((del nú. 32,301 al 64,000).
290 de la sèrie F.

Es fa avinent, amb referència a l'amortització d'obligacions sèrie D. que, en ús del dret que li atorga l'escriptura d'emissió, restaran amortitzades en 1922: 1,390 obligacions, en lloc de 1381 que assenyala la taula d'amortització.

Barcelona, 19 de desembre de 1922. — Catalana de Gas i Electricitat, S. A., p. p., A. Studer.

CATALANA DE GAS I ELECTRICITAT S. A.

S'avisa els senyors tenedors de bons d'aquesta Societat que el dia 29 del corrent mes, a les deu del matí, al domicili social (plaça de Santa Anna, núm. 16), s'efectuarà el sorteig públic dels següents bons, per a la seva amortització.

200 bons (del núm. 1 al 30,000).
270 bons (del núm. 30,001 al 70,000).

Barcelona, 19 de desembre de 1922. — Catalana de Gas i Electricitat, S. A., p. p., A. Studer.

CATALANA DE GAS I ELECTRICITAT S. A.

Per acord del Consell d'Administració, pres en compliment del tercer dels de la darrera Junta general ordinària, s'avisa als senyors accionistes d'aquesta Societat, que el pagament del dividend a les accions ordinàries, sèries D. i E., corresponent a l'exercici de 1921, acordat en l'esmentada Junta general, s'efectuarà a l'estatge social (plaça de Santa Anna, 16), els dies 29 i 30 del propvinent gener, de deu a dotze del matí, corresponent a l'esmentat dividend el cupó núm. 10 de les accions al portador, sèrie E.; transcorreguts els dits dies, s'efectuarà el pagament tots els dimarts no festius, a les mateixes hores.

Els posseïdors d'accions al portador sèrie E. que no les tinguin dipositades a la caixa social, hauran de recollir a Secretaria factures impreses per a omplir-les abans de presentar els cupons a cobrament.

Es fa avinent que en efectuar el pagament de l'esmentat dividend, es deduirà el que correspongui per impostos a l'Estat.

Barcelona, 19 de desembre de 1922. — Catalana de Gas i Electricitat, S. A., p. p., A. Studer.

SOCIETAT ANONIMA «ELECTRICA DEL CINCA»

Vencent el dia 31 del corrent i a primer de gener propvinent, respectivament, el cupó núm. 38 de la sèrie A. i B., i número 15 de la sèrie C. de les obligacions d'aquesta Societat, es posa a coneixement dels senyors que en siguin posseïdors que d'aquells dies endavant restarà obert el pagament dels esmentats cupons, lliures d'impostos, a la casa de banca dels senyors Soler i Torra Germans (Rambla dels Estudis, núm. 13), tots els dies feiners.

Barcelona, 19 de desembre de 1922. — Societat Anònima «Elèctrica del Cinca», p. p., R. Margarit.

COMPANYIA HISPANO-AMERICANA D'ELECTRICITAT

A partir del primer de gener de 1923, quedarà obert als següents Bancs:

Banc Urquijo, Madrid.
Banc Central, Madrid.
Banc Biscaia, Madrid.
Banc Biscaia, Bilbao.
S. A. Arnús Garí, Barcelona.

el pagament del cupó núm. 10, venciment primer de gener 1923, de les Obligacions 5 per 100 emeses per aquesta Companyia, en 22 de juny 1920, a raó de **pessetes 6.881'25 per Obligació.**

El secretari del Consell d'Administració, Miquel Vidal i Guardiola.

Nonell Germans
CANVI — VALORS — CUPONS
Rambla del Centre, 16

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Avui, 20 de propietat i abonament. A les nou. Estrena de la grandiosa òpera russa en tres actes i un pròleg, de Borodine, **EL PRINCEP YGOR,** prenent-hi part els célebres artistes Ermolenko, Sadoven, Yvanzoff, Ritch Kaidanonoff mestre Koussevitzky. Cos de ball rus, decorat exprofés. — Demà, **MADAMA BUTTERFLY,** per la célebre artista Rosina Storchio i l'aplaudit tenor Angelo Pintucci. — El dissabte: **GLI UGONOTTI,** pels eminents artistes Poli Randaccio, Lázaro senyoretes Cassani, Lucci; senyors Sarobe, Melnik i Olaizola.

Principal Palace

Plaça del Teatre, 2 i 4 - Tels. 5125 i 4736 A

Totes les nits, a les deu, i dijous, diumenges i dies festius, a les quatre de la tarda,

CRI-CRI

revista de gran espectacle, amb el nou quadro de grandiós èxit,

Idil·li de Ninots

El divendres, dia 22:
DEBUT DE LA FAMOSA PARELLA RUSSA DE DANCES **LYDIA JHONSON I APEROF.**

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A. — Avui, dimecres, tarda, a les cinc. Butaques, a 1 pesseta i a 0'65. El grandiós èxit en quatre actes FANNY I ELS SEUS CRIATS Nit, a les deu: **Joventut Jordiana:** 2 obres d'èxit, 2: LES JOIES DE LA ROSER i LA MALVASIA DE SITGES.— Demà, diada de Sant Tomàs, tarda, el grandiós espectacle ELS PASTORETS, d'En J. M. Folch i Torres. Nit: **Tertúlia Catalanista:** EXTREMS QUE ES TOQUEN i MAR I CEL. — Diumenge: variats programes. Tarda, a les tres: ELS PASTORETS. A dos quarts de sis: EL PRINCEP BLANC i QUAN ELLES VOLEN... Nit: EL PAQUEBOT «TENACITY» i QUAN ELLES VOLEN.... — Dilluns, DIADA DE NADAL: Tarda, a les cinc, i nit, a les deu: ELS PASTORETS O L'ADVENIMENT DE L'INFANT JESUS. — Es despatxa a Comptaduria.

Teatre Català ROMEA

Com que les funcions d'avui i demà, nit, corresponen, respectivament, als abonaments de les lluides i molt concorregudes entitats **Joventut Jordiana** i **Tertúlia Catalanista,** l'empresa del teatre ajorna les representacions de les dues magnífiques produccions EL PAQUEBOT «TENACITY» i CIVILITZATS, TANMATEIX! (estrenades en la segona vetllada de teatre, selecte, amb veritable i sorollós èxit) fins dissabte, tarda i nit, i diumenge, nit. Resta obert el despatx a Comptaduria per a les representacions esmentades.

TIVOLI

Companyia lírica catalana i castellana — Direcció: Josep Bergés. — Avui, dimecres, tarda, a les cinc. A preus populars. Butaca, 2 pessetes; Entrada, 0'50. La grandiosa obra del mestre Morera,

DON JOAN DE SERRALLONGA

Nit, a les deu: La tan aplaudida i divertida obra

EL CASTELL DELS TRES DRAGONS

i la comèdia de M. Roger, música del mestre Sancho Navarro,

RETORN

Demà, dijous, a preus econòmics: EL SANTO DE LA ISIDRA, per les principals parts de la Companyia, i EL PAJARO AZUL, pels grans cantants Lluisa Vela i Emili Sagi-Barba. Nit: RETORN, i estrena del sainet líric dramàtic, en dos actes i tres quadros, lletra de Miquel Poal Aragall, música del mestre Josep Ribas, PEL TEU AMOR. Protagonistes: Emili Vendrell i Josefina Bugatto. — Es despatxa a Comptaduria. — En aquest Teatre hi ha calefacció central.

Teatre de Novetats
Circ Eqüestre

Gran Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, dimecres, nit, a dos quarts de deu. Exit grandiós de tota la Companyia. EL MILLOR PROGRAMA DE CIRC DEL MON!!! Grandiós esdeveniment. El més intrèpid dels domptadors Mr. FORTUNIO amb els seus

LLEONS SELVATGES

magnífics exemplars de la seva raça. Espectacle artístic i emocionant. Grans ovacions a l'atracció més gran de l'any, presentada pel célebre domptador BRECKERS,

Els ÓSSOS COMEDIANTS

Ossos acròbates, óssos ciclistes, patinadors, tanguistes. Completaran el programa **12 notabilíssimes atraccions 12.** — Demà, tarda, a dos quarts de cinc, matinée infantil, i nit, a tres quarts de deu, Gran Moda. Estupendos programes, prenent-hi part tota la Companyia i els ovacionats Lleons **selvatges** i els **Ossos comediants.** —Es despatxa a Comptaduria.

Teatre Català ROMEA

Demà, dijous, tarda: El meravellós espectacle en cinc actes i 19 quadros, d'En Folch i Torres,

ELS PASTORETS O L'ADVENIMENT DE L'INFANT JESUS

Chors angèlics, de pastors, de diables, ballets, couplets nous d'«En Rovello» (Aimerich). Sorprenent apoteosi. — El dissabte: Estrena de la comèdia de gran broma QUAN ELLES VOLEN... — Es despatxa a Comptaduria.

ELDORADO

Companyia de sarsuela
ORTAS : : LEONIS : : GALLEGO

Avui, dimecres, tarda, a les cinc. Gran Matinée. L'entremés LA MAGDALENA TE GUIE. La formosa obra dels germans Quintero, música del mestre Chapí, LA PATRIA XICA, i la divertida sarsuela en un acte, dividit en cinc quadros, de Sinesio Delgado, música del mestre Lleó, LA BALSA DE ACEITE. Nit, a les deu: L'entremés AHI VA ESA MOSCA. El graciosíssim sainet en dos actes, dividits en sis quadros, de Muñoz Seca i Pérez Fernández, música del mestre Guerrero, EL NUMERO 15. Grandiós triomf d'aquesta Companyia. — El divendres Estrena de la joguina en dos actes de Muñoz Seca i Pérez Fernández, EL GOYA.

TEATRE NOU

Gran companyia de sarsuela,
REVISTA I OPERETA

dirigida per ENRIC REUT, i de la qual formen part els eminents artistes Emília Iglésias, Antònia Fuentes, Agnés García, Concepció Bañuls, Mercè Sanz, Francesc Gómez Rosell, Macià Ferret, J. Santos Santacoloma, Deduci Esquefa.

Debut, divendres, 22 de desembre, amb l'ESTRENA de MIS OJOS ESTAN EN TUNEZ.

TEATRE COMIC

Avui, dimecres, nit, a dos quarts de deu. El drama en sis actes, EL CONDE DE MONTECRISTO, i el drama històric en tres actes, LA EXPULSION DE LOS JESUITAS.

Teatre Victòria

Avui, dimecres, tarda, a dos quarts de cinc. LA VERBENA DE LA PALOMA, GIGANTES Y CABEZUDOS, LAS BRABIAS. Nit, a tres quarts de deu. CARAMELLES, LOS CHARROS, PIM-PAM-PUM.

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevil, Pep Santpere.

Avui, dimecres, 20 de desembre. Tarda, a les cinc UN PROCES ESCANDALOS. Nit, a les deu. L'OBRA DEL DIA: A L'OMBRA DE MONTJUICH.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia

Güell - Tudela - Asquerino - Cortès

Avui dimecres, tarda, a les cinc. MATINEE POPULAR. BUTACA PLATEA AMB ENTRADA, UNA PESSETA. La comèdia en tres actes,

EL AMIGO FRITZ

Nit, a les deu. POPULAR. BUTACA PLATEA AMB ENTRADA. 2 PESSETES. ESTRENA de la comèdia en tres actes, de don Josep Fernández del Villar,

EL CLAVO

amb assistència del seu autor.

Demà, dijous. Moda popular. Tarda. ASI PREDICABA DIEGO. Nit, EL CLAVO.

Es despatxa a Comptaduria. — Telèfon 4134 A.

TEATRE GOYA

Companyia **MORANO**

Avui, dimecres, nit. L'EXIT DE LA TEMPORADA, SANSON. INDESCRIPTIBLE TRIOMF d'En Morano. OBRA D'AMBIENT FORTAMENT REALISTA — Demà, dijous, tarda, preus econòmics. PAPA LEBONNARD. Creació d'En Morano. — Dissabte, 23, nit. ESTRENA DE LA FARSA SOCIAL, de Carles Micó, LA CONCIENCIA PUBLICA.

Teatre Català ROMEA

Dissabte, tarda. — Extraordinària representació dels dos formidables èxits, de Teatre Seecte, EL PAQUEBOT «TENACITY» i CIVILITZATS, TANMATEIX! — Dissabte, nit: EL PAQUEBOT «TENACITY», i estrena de la comèdia en dos actes, de gran broma QUAN ELLES VOLEN....

CIRC PALISSE

Marquès del Duero, cantonada Comte Asalto

Els seus DEU lleons d'Abisinia
Els seus TRENTA óssos blancs
Els seus SIS tigres reials i
Els seus SIS elefants
INAUGURACIO 23 DESEMBRE 1922

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, dimecres, tarda i nit, magnífics programes, les formoses pel·lícules, DOBLE MATRIMONI: BALLARINA ESPANYOLA, SEXE FORT; la de grandiós èxit, FALS AMOR, creació de Carmel Myers, i el grandiós film d'interessant argument, DESINTERES, gran interpretació de Norma Talmadge.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda

Notable sextet. — Avui, dimecres, últim dia dels dos grans èxits, dos, triomf del Programa Ajuria: «El boxador», creació de Charles Ray; èxit colossal: «El cor d'una nena», per la genial artista Alla Mazimova, i la còmica, «Bermúdez, futbolista», gran broma. — Demà, dijous, a petició de nombroses famílies que no pogueren obtenir localitat per a admirar la més grandiosa obra d'art, es projectarà,

JOANA D'ARC

admirable creació d'art de les dues estrelles de la pantalla Geraldina Farrar i Wallace Reid, presentació escènica la més gran que s'ha vist en pellícula. Més de 20.000 persones han desfilat pel Saló Catalunya per a admirar aquesta gran maravella cinematogràfica. Preus corrents: Preferència, 1 pesseta. General, 0'60.

AMICS DE LA MUSICA

Avui, dimecres, nit, a tres quarts de deu. Recital de cant per

GABRIELLE GILLS
BLAI NET, pianista

Palau Música Catalana. — Nota: El concert començarà al punt de tres quarts de deu.

ASSOCIACIÓ ÍNTIMA DE CONCERTS
Coliseu Pompeia Travessera, 81 10

Divendres, 22 de desembre, a dos quarts de deu en punt de la nit. Comiat de les eminents artistes: *VERA JANACOPULOS*, cantatriu, i *L. SCHLEPIANOFF*, pianista.

Divendres, 29 de desembre, a tres quarts de deu en punt de la nit. Presentació a Barcelona del célebre

QUARTET VANDELLE, DE PARIS

Frontó Principal Palace

Avui, dimecres, tarda, a un quart de cinc, dos interessants partits. Nit, a un quart d'onze, grandiós partit de pilota a cistella. Vermells: JAIME i PALAU. Blaus: VICENTE i ELGOIBAR.

Restaurant del Parc

Nova direcció CARBÓ (FILL)
Demà, Festivitat de St. Tomàs
Servei especial per a després de la desfilada. Calefacció elèctrica. Telèfon 2160. A.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. — Gran èxit de **CANDELARIA MEDINA, PILAR ALONSO, RAMPER** i 30 belles artistes més. Tots els dies **Aperitif Dancing i Tabarin Americà.**

DIVERSIONS PARTICULARS

Joventut Jordiana
TEATRE CATALA ROMEA

Avui, dimecres, nit. Les meravellosament representades obres,

LES JOIES DE LA ROSER I LA MALVASIA DE SITGES

Es despatxen vals: Casa Viñolas, Portaferrissa, 18. Camiseria Fitó, Jaume I, 11. Casa Macià, Fontanella, 7.

Tertúlia Catalanista
TEATRE CATALA ROMEA

Demà, dijous, nit:

EXTREMS QUE ES TOQUEN i MAR I CEL, del mestre Guimerà. Es despatxen vals: Sombrereria Gili, Hospital, 16, i Rellotgeria Moullor, Davallada de la Presó, 8.

Para quitarse ese grillete...

Lo mejor es beber en cada una de sus comidas la mejor agua mineral que se prepara usted mismo vertiendo en un litro de agua un paquete de

Lithinés del Dr Gustin

Así se curará rápidamente todas las afecciones dolorosas que tengan como origen este veneno: el ácido úrico.

REUMATISMOS, GOTA, PIEDRA.

La caja de 12 paquetes para hacerse 12 litros de agua mineral. 1ptas 50

Acido urico

Al CAMP i a la CIUTAT
AMB UNA LÀMPARA DE MÀ, I PILA ELÈCTRICA
LOT
TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT A TOT ARREU

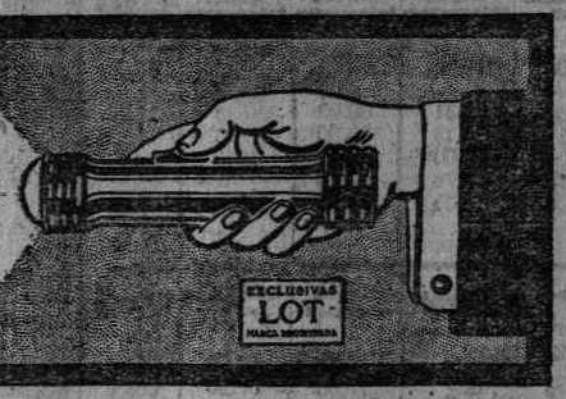

De venda en: «Suprema», Pelayo, 56.—E. Schilling, Fernando, 23.—Beristain i C.ª, Fernando, 1.—Laplana i C.ª, Fernando, 15.—Vicens Ferrer, Plaça Catalunya, 12.—A. Valverde, Comtal, 9.—Vilalta, Cucurulla, 2 Lorés, Codina i Roig, Trafalgar, 3.

HERNIATS

L'últim avenç científic per a combatre amb èxit segur vostres hèrnies sense operar és el **BRAGUER MEDICAL VIVES,** admiració de la Ciència Médica i sens parió al món. Rebutgeu les imitacions.

Despatx: de 9 a 1 i de 3 a 7
Rambla del Centre, 12, pral.-Casa VIVES
(TOCANT AL LICEU)

CATARROS
antiguos y recientes
TOSES, BRONQUITIS
CURADOS RADICALMENTE por la
Solución Pautauberge
que procura **PULMONES ROBUSTOS** y preserva de la **TUBERCULOSIS**
L. PAUTAUBERGE, 10, R. de Constantinople, PARIS

Fábrica de Flors, Corones i Plantes
Tot el que's necessita per a fer-les
Antiga Casa T. COSTAS. Palla, 13 i 15, pral.

Cartes Circulars
reproduïdes en l'aparell MULTIGRAPH, inconfusibles d'originals mecanografiats.
Mobles Fitxes Carpetes
Guies i tot el material per als sistemes moderns d'organització d'oficines.
COPIES
originals a màquina
HAMMOND
per a escriure, de tipus canviables
Casa García Suárez
38 - Rambla de Catalunya
Telèfon 4335 A

Lliçons de català
Classes particulars. — Mètode pràctic i ràpid. Ortografia de l'Institut d'Estudis Catalans. — Boters, 16, 1er. De 7 a 8 vespre.

HARMONIUM ORGUE
i tapissos pintats imitació teixit propis per a menjador, dormitori, &, es venen a bon preu. Passeig de Gràcia, 86, tercer.

Professor de piano i solfeig
s'ofereix: Consell de Cent, 39